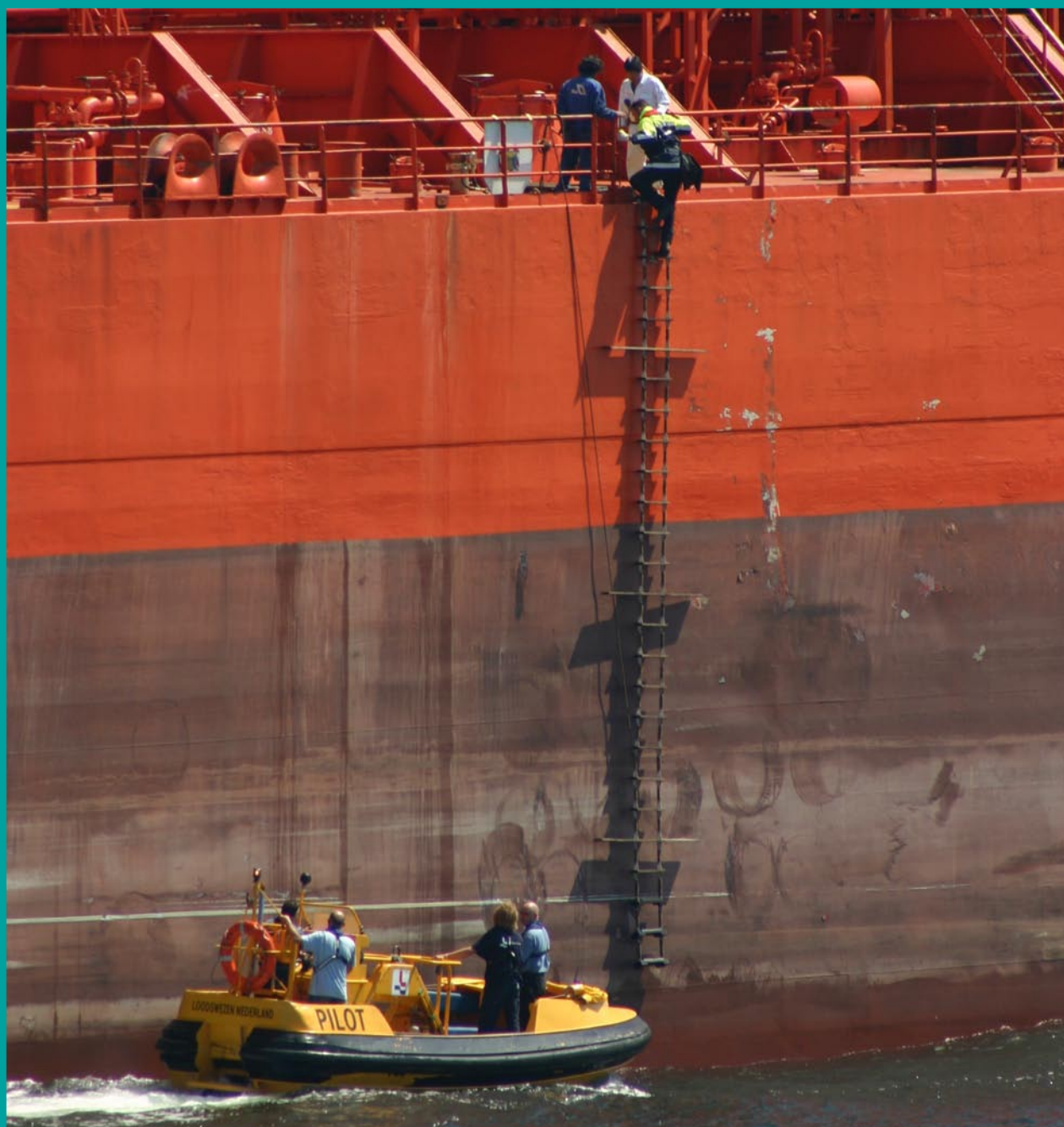

STICHTING BEROEPSPENSIOENFONDS LOODSEN ROTTERDAM

J A A R V E R S L A G 2 0 0 8

INHOUD

PERSONALIA	5
UITBESTEDING	7
VOORWOORD	9
INDEXERING	10
KERNCIJFERS	11
 ALGEMEEN	 15
Activiteiten	15
Statutaire doelstelling	15
Eigen beheer	15
Organisatie	16
Pensioenregelingen	18
Wijziging in Pensioenstatuten 2004 en 1988	18
Categorieën belanghebbenden	18
 BESTUUR	 19
Algemeen bestuur (AB)	19
Samenstelling AB eind 2008	19
Dagelijks bestuur	20
Samenwerkingsverbanden	20
Klachten- en geschillenprocedure	21
Uitvoering pensioenadministratie	21
Uitvoering financiële administratie	21
Adviseurs	21
Vermogensbeheerder	21
Frontoffice	21
 FINANCIEEL BELEID	 22
Beleggingen 2008	22
● Terugblik	22
● Performance totale portefeuille	22
● Performance zakelijke waarden	23
● Performance vastrentende waarden	24
● Vooruitzichten zakelijke waarden	25
● Vooruitzichten vastrentenden waarden	25
Strategische asset-mix en benchmark(verdeling)	26
Pensioenen	29
● Premies	29
● Ontwikkelingen m.b.t. de voorziening	30
● Actuariel verslag	30
● Herstelplan	31
● Indexatiebeleid	31

INHOUD

RISICOBELEID	33
Beleggingsrisico's algemeen	33
Specifieke beleggingsrisico's	34
● Renterisico	34
● Valutarisico	35
● Prijsrisico	35
● Kredietrisico	35
● Concentratierisico	35
● Systeemrisico	36
● Specifieke financiële instrumenten (derivaten)	36
● Liquiditeitsrisico	36
● Beleggingsrisico alternatieve beleggingen	36
Verzekeringstechnische risico's	36
● Langlevenrisico	36
● Overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico	37
Risico's m.b.t. premie, dekkingsgraad en indexatie komende 15 jaar	37
Operationele risico's	37
VOORUITZICHTEN	38
Herstelplan	38
Het nieuwe fiscale kader voor beroepspensioenfondsen	38
Maatschappelijk verantwoord beleggen	39
Bestuurssamenstelling	39
Wijzigingen in strategische asset-mix	39
Communicatie	39
Afdekken renterisico	39
BESTUURSZAKEN	40
Deskundigheid	40
Evaluatie functioneren bestuur	40
Toezicht en verantwoording	40
Klachten- en geschillenprocedure	40
Gedragscodes	40
Compliance officer	41
Verslag compliance officer	41
Extern toezicht	41
PENSIOENBELEID	42
Kenmerken pensioenregelingen	42
Wijzigingen in 2008	43
Te verwachten wijzigingen in 2009	43

INHOUD

ACTUARIELE ANALYSE	44
PENSION FUND GOVERNANCE (PFG)	45
Intern toezichtsorgaan	45
Verantwoordingsorgaan	45
Rapportage intern toezichtsorgaan	46
Oordeel verantwoordingsorgaan	46
Compliance officer	46
Bestuursbesluiten ex artikel 13 van de statuten	46
Communicatie	47
Nevenfuncties	47
JAARREKENING	48
Balans per 31 december 2008	48
Rekening van baten en lasten 2008	49
Kasstroomoverzicht 2008	50
Analyse resultaat	51
Toelichting op de balans en staat van baten en lasten	52
OVERIGE GEGEVENS	75
Solvabiliteitstoets	75
Actuariële verklaring certificierend actuaris	76
Accountantsverklaring	77
Gebeurtenissen na balansdatum	78
BIJLAGEN	
1. Enige begrippen	79
2. Vergelijking indexatie BPL, ABP en Koopvaardij 1989-2009	82
3. Leeftijdsverdeling BPL, eind 2008	83
4. Premie(flexioen)regeling	84
5. Inkooptabel 2009	88
6. Voorbeelden van pensioenuitkeringen pensioenstatuten 1988 en 2004	89
7. Bestuursbesluiten ex artikel 13 van de Statuten van BPL	90
8. Klachten- en geschillenprocedure BPL	93
9. Rapportage van het intern toezichtsorgaan Pension Fund Governance 2008	94
10. Reactie bestuur op rapportage intern toezichtsorgaan PFG 2008	104
11. Oordeel verantwoordingsorgaan over het gevoerde beleid in 2008	106
12. Reactie van het bestuur op het oordeel van het verantwoordingsorgaan over het gevoerde beleid in 2008	107
13. Communicatieplan	108
14. Voor als het onverhoopt nodig is...	109
CONTACT	113

PERSONALIA

BESTUURSLEDEN

H.B.W. Broers ²
W.A. Plantsoen 188
2991 NJ Barendrecht
Tel: 0180 62 60 84
hbrovers@loodswezen.nl

E.P.R. Heugen
A.van Dalsumlaan 24
4384 JV Vlissingen
Tel: 0118 49 04 41
heugen@zeelandnet.nl

P.G. van der Horst ²
Lorentzdreef 22
3146 BK Maassluis
Tel: 010 591 66 39
horst.loods@box.nl

R. de Jonge ²
Dorpstraat 411
1566 BG Assendelft
Tel: 075 687 45 10
Robert3005@yahoo.com

A.G. Nauta ¹
Kerkhoflaan 40
4371 CC Koudekerke
Telefoon: 0118 55 26 06
Fax: 0118 55 39 36
nauta@zeelandnet.nl

DAGELIJKS BESTUUR

VOORZITTER
J.W. Duyzer ³
Molenkamp 16
5306 GM Brakel
Tel: 0418 67 70 75
jwduyzer@freeler.nl

SECRETARIS/PENNINGMEESTER
P.J.J. van den Berg
Noordlaarderweg 11
9475 TE Midlaren
Tel: 050 409 08 92
pijvandenbergh@planet.nl

FRONTOFFICE

MANAGER PENSIOENEN
Th.A. Wittkampf
Oostvlietstraat 40
2271 RK Voorburg
Tel: 088 900 25 40
t.wittkampf@loodswezen.nl

MEDEWERKER PENSIOENEN
N. van Beek
Tel: 088 900 25 41
n.vanbeek@loodswezen.nl

¹ IS ALS VOORZITTER AFGETREDEN OP 24-5-2008.

² BENOEMD OP 24-5-2008.

³ IS OP 24-5-2008 BENOEMD TOT VOORZITTER.

V.l.n.r.: R. de Jonge, P.G. van der Horst, E.P.R. Heugen, A.G. Nauta, J.W. Duyzer (voorzitter), H.B.W. Boers, Th.A. Wittkampf (manager pensioenen), P.J.J. van den Berg (secretaris/penningmeester), R. Sprenkels (actuaris).

PERSONALIA

INTERN TOEZICHTSORGAAN

VOORZITTER

H. Spit

SECRETARIS

R. Bastian

R. Harkema
M. Muntinga

VERANTWOORDINGS- ORGAAN

VOORZITTER

C. Hofland
Rondo 56
2925 AE Krimpen a/d IJssel
keeshof@xs4all.nl

E.M. van Dijk
Dokter van Dongenkade 2
3261 CK Oud-Beijerland
E.vandijk@loodswezen.nl

G. van Rooij
Hogedijk 1
4511 RL Breskens
g.vanrooij@loodswezen.nl

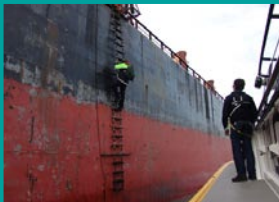
E.M. Visser
Walstro 4
1964 MG Heemskerk
ekkevisser@kpnplanet.nl

J.Y. van der Laan
Elisabeth Boddaertstraat 18
1902 NZ Castricum
johan@jyvanderlaan.demon.nl

M. van Twuijver
Asserstraat 1 J
9451 AA Rolde
marckvantwuijver@home.nl

COMPLIANCE OFFICER

J. Heldoorn
Schelgeest 13
1901 HB Castricum
jan@janheldoorn.demon.nl

UITBESTEDING

PARTIJEN WAARAAN BPL WERKZAAMHEDEN HEEFT UITBESTEED

ACCOUNTANT

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Amsterdam

ADVISEREND ACTUARIS (TOT 1-1-2009)

P.M. Wouda
Hewitt Associates B.V.
Amsterdam

ADVISEREND ACTUARIS (VANAF 1-1-2009)

R. Sprenkels
Sprenkels & Verschuuren
Amsterdam

CERTIFICEREND ACTUARIS (TOT 1-1-2009)

R. Sprenkels
Sprenkels & Verschuren
Amsterdam

CERTIFICEREND ACTUARIS (VANAF 1-1-2009)

E. Nebbeling
Actimos
Oosterwolde

VERMOGENSBEHEERDER

Robeco Institutional Asset Management B.V. (RIAM)
Rotterdam

HERVERZEKERAAR

Zwitserleven
Amstelveen

ADMINISTRATEUR

Nederlands Loodswezen B.V. / Hewitt Associates B.V.
Hoek van Holland / Amsterdam

VOORWOORD

FINANCIËLE MARKTEN IN 2008

In de periode 2003-2007 profiteerden bedrijfsobligaties, gestructureerde producten, private equity, grondstoffen en opkomende markten van de aanhoudende hoge en stabiele economische groei in combinatie met een ruime beschikbaarheid van liquiditeiten tegen lage rentetarieven. Het jaar 2008 betekende hierin een ommekeer en was een zeer slecht jaar voor risicovolle en illiquide beleggingen. Lees hierover verder op blz. 22.

REBALANCE BELEID

De strategische normverdeling tussen zakelijke waarden en vastrentende waarden voor BPL:

ASSET	NORM
VASTRENTENDE WAARDEN	55%
ZAKELIJKE WAARDEN	45%
TOTAAL	100%

De strategische normverdeling is het uitgangspunt (benchmark) voor het vermogensbeheer en is gebaseerd op het in de Actuariële en bedrijfstechnische nota van BPL vastgelegde beleggingsbeleid. Door marktbeweging was de benchmark echter gaan afwijken van de strategische norm. Na de heftige bewegingen in de financiële markten was de benchmarkverdeling eind oktober 2008: vastrentend: 64,9%; zakelijke waarden 35,1%. In het vierde kwartaal 2008 heeft het AB stappen gezet om geleidelijk aan weer naar de strategische normverdeling terug te keren (rebalancen). Lees hierover verder op blz. 26.

ONTWIKKELING DEKKINGSGRAAD

In 2008 is de dekkingsgraad gedaald van 123,2% naar 92,8%. Ultimo 2008 bedraagt het minimaal vereist eigen vermogen van het pensioenfonds 105%. Het Vereist Eigen Vermogen bedraagt 113,4%. Het pensioenfonds verkeert derhalve in een situatie van dekkingstekort respectievelijk reservetekort. De teruggang in dekkingsgraad had nog veel groter kunnen zijn als het bestuur niet tijdig had besloten om de afdekking van het renterisico te verhogen van 65% naar 100%. Lees hierover verder op blz. 29 en 30.

VERSTERKING GRONDSLAGEN

Het langlevensrisico is voor het pensioenfonds sterk gereduceerd door, bij toepassing van de prognosetafel 2005-2050, alsnog leeftijdsterugstelling te hanteren van 2 jaar voor mannen en 1 jaar voor vrouwen. Lees hierover meer op blz. 30 en 37.

FIDUCIAIR MANAGEMENT

Na uitgebreid onderzoek is besloten om met ingang van 2009 de samenstelling van de portefeuille zakelijk waarden te wijzigen door toevoeging van beleggingen in commodities (grondstoffen) voor in totaal 5% van de totale portefeuille ten laste van wereldwijde aandelen. De selectie van de fondsmanagers heeft plaatsgevonden binnen een nieuw concept, waarbij Robeco fungeert als fiduciair manager (beleggingsadviseur). Lees hierover verder op blz. 39.

VOORWOORD

BESTUURSWISSELING

Per 25 mei 2008 zijn drie nieuwe bestuursleden benoemd, te weten de heren H.B.W. Broers (loods regio Rijnmond), R. de Jonge (loods regio IJmond) en P.G. van der Horst (ex-registerloods). Zij zijn in de plaats getreden van de dan aftredende heren N.R. Halfweeg, J.H. Heldoorn en Mr.Drs. Th.M. Handstede.

Eveneens per 25 mei 2008 is de heer A.G. Nauta als voorzitter afgetreden en is de heer J.W. Duyzer als zijn opvolger benoemd. Bij deze belangrijke zetelwisseling werd uitgebreid stil gestaan bij de verdiensten van de heer Nauta voor het fonds. De heer Nauta heeft gedurende 20 jaar als voorzitter leiding gegeven aan BPL en een uitstekend functionerend pensioenfonds opgebouwd. Hij was de geestelijke vader van de Nieuwe Pensioenregeling Loodsen (NPL), waarmee het FLP-omslagsysteem naar de toekomst toe werd omgezet in een kapitaalgedekt BPL-pensioen. Tevens was hij medeoprichter van de Unie van Beroepspensioenfondsen (UvB), welk organisatie in de pensioenwereld thans breed wordt gewaardeerd. Binnen de UvB heeft de heer Nauta de basis gelegd voor de oprichting van de Stichting Dienstverlening UvB en de vormgeving van het intern toezicht, dat door de meeste UVB-fondsen bij deze stichting is ondergebracht.

HERSTELPLAN

In verband met de situatie van dekkingstekort respectievelijk reservetekort heeft BPL conform de wettelijke voorschriften en richtlijnen van De Nederlandsche Bank een herstelplan opgesteld en eind maart 2009 aan deze toezichthouder toegezonden. Vertrekpunt voor dit plan is de dekkingsgraad eind 2008 van 92,8%.

Alle deelnemers, gepensioneerden en andere pensioengerechtigden hebben dit plan met een begeleidende brief van 20 april 2009 mogen ontvangen.

Lees hiervoor verder op blz. 31, 38 en 78.

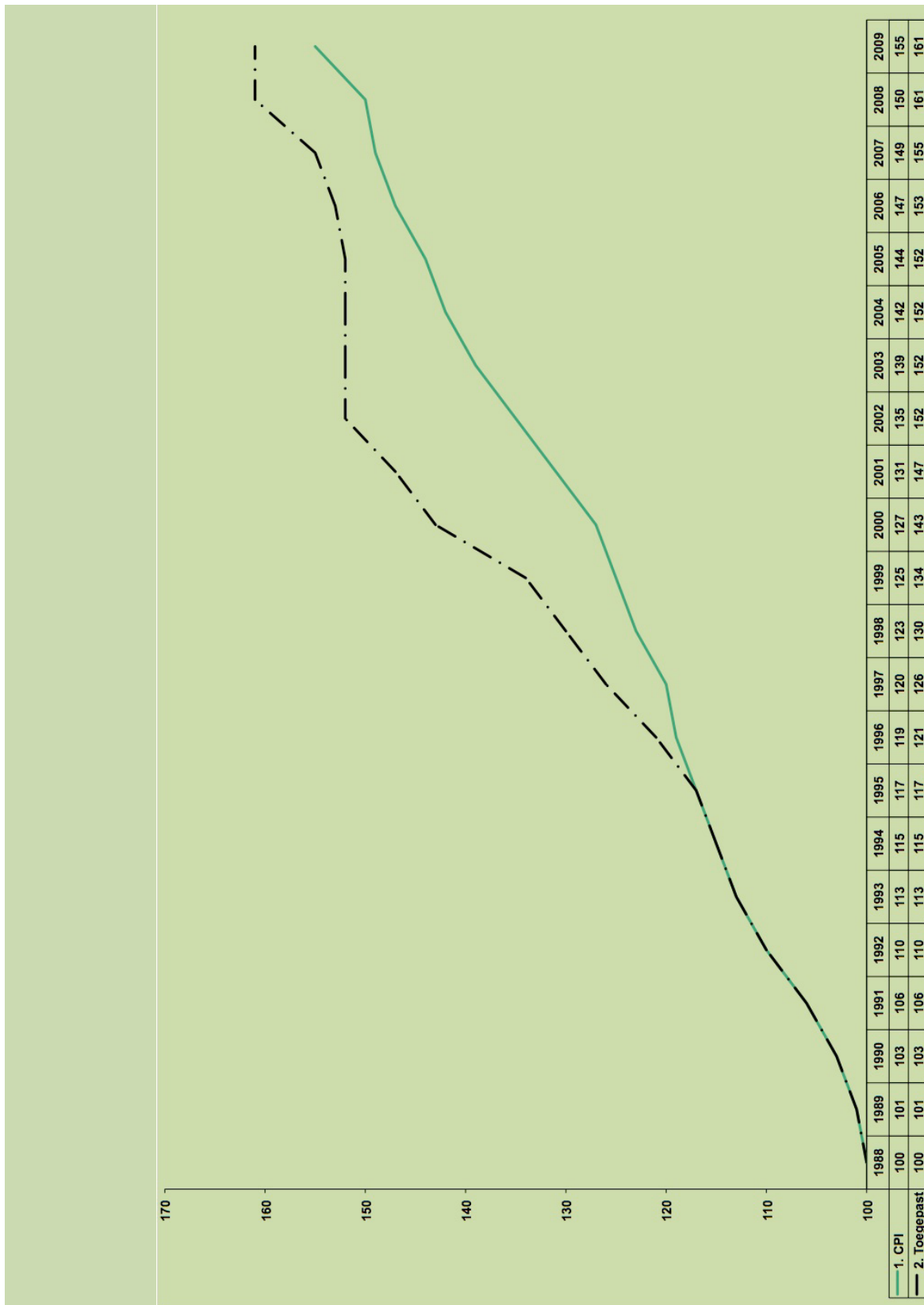
Hoek van Holland, 5 juni 2009

J.W. Duyzer, voorzitter

INDEXERING

indexering 1988 tot 2009

CPI = consumenten prijs index

KERNCIJFERS

KERNCIJFERS 1999 - 2008

CONSUMENTEN PRIJS INDEX (CPI)

1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1,5	1,6	3,1	3,2	3,2	2	1,3	1,8	1,1	1,3

IN PROCENTEN

TOESLAGEN

1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
2,8	6,6	3,1	3,2	0	0	0	0,8	1,1	4,3

IN PROCENTEN

Extra toeslagen boven CPI:

per 31-12-1996 een extra toeslag van 2 procent
 per 31-12-1997 een extra toeslag van 2 procent
 per 31-12-1998 een extra toeslag van 1,5 procent
 per 31-12-1999 een extra toeslag van 1,3 procent
 per 01-01-2000 een extra verhoging van 5 procent

Voorwaardelijke toeslagen:

per 01-01-2003 een voorwaardelijke toeslag van 2 procent, vervallen per 31-12-2003
 per 01-01-2004 een voorwaardelijke toeslag van 3 procent, vervallen per 31-12-2004
 per 01-01-2005 een voorwaardelijke toeslag van 3 procent, vervallen per 31-12-2005
 per 01-01-2006 een voorwaardelijke toeslag van 3 procent, vervallen per 31-12-2006
 per 01-01-2007 een voorwaardelijke toeslag van 3 procent, per 01-01-2008 onvoorwaardelijke gemaakt

NETTO RENDEMENT

1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
17,8	1	-4,7	-11,3	4,6	7,1	14	9,5	0,8	0,11

IN PROCENTEN

PREMIEVERHOGING

1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1,6	1,4	3,1	3,3	12,9	3	8	1,8	1	1,3

IN PROCENTEN

KERNCIJFERS

SOLVABILITEIT ((VANAF 2007 IS (VEREISTE) DEKKINGSGRAAD OP BASIS VAN FTK)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
VEREISTE DEKKINGSGRAAD								119,8	116,5	113,4
DEKKINGSGRAAD	130,4	124	112,3	95	98,2	100,1	108,6	118	123,2	92,8

IN PROCENTEN

PREMIE PER JAAR BPL 1988

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
BASISREGELING	21.648	21.960	22.632	10.608	11.976	12.336	13.080	13.320	13.464	13.632
PREMIEREGELING	5.400	5.520	5.700	2.664	3.000	3.096	3.288	3.360	3.384	3.432
FLP-GERECHTIGDEN	10.824	10.980	11.316	5.304	5.988	6.168	6.540	6.660	6.732	6.816
	NLG	NLG	NLG	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR

PREMIE PER JAAR BPL 2004

2004	2005	2006	2007	2008
24.720	26.700	27.180	27.480	27.840

IN EURO'S

PREMIE PER JAAR REGLEMENT ASPIRANT-LOODSEN

1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
6.240	6.360	6.420	3.000	3.360	3.456	3.672	3.732	3.768	3.816
NLG	NLG	NLG	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR

KERNCIJFERS

PREMIE PER JAAR TOTAAL

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
AKTIEVEN	12.528	11.987	11.027	4.737	5.185	9.187	11.390	11.758	12.217	12.886
FLP-GERECHTIGDEN	2.825	2.828	3.232	1.649	1.982	2.025	1.901	1.758	1.616	1.525
ASPIRANTEN	9	0	39	109	100	111	102	135	128	137
FEITELIJKE PREMIE	15.362	14.815	14.298	6.495	7.267	11.323	13.393	13.651	13.961	14.548
ACT. KOSTENDEK. PREMIE									14.264	13.366
GED. KOSTENDEK. PREMIE									13.860	14.589
BEDRAGEN X 1000	NLG	NLG	NLG	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR

Zie toelichting op verschillen tussen de feitelijke ontvangen premie, de actuariële kostendekkende en gedempte kostendekkende premie op blz 29.

BPL 1988, PENSIOENGRONDSLAG/ MAX. PENSIOEN BIJ 30 DEELNEMERSJAREN, INCL. VOORWAARDELIJKE TOESLAG

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
PENSIOENGRONDSLAG	146.556	158.378	163.288	76.448	77.997	78.762	78.762	79.392	80.265	81.308
OUDERDOMSPENSIOEN, M.I.V. 65 (EXCL. AOW)	65.950	71.270	73.480	34.411	35.099	35.443	35.443	35.726	36.119	36.589
WEDUWENPENSIOEN	46.165	49.889	51.436	24.088	24.569	24.810	24.810	25.008	25.283	25.612
INVALIDITEITSPENSIOEN	109.917	118.784	122.466	57.351	58.498	59.072	59.072	59.544	60.199	60.981
	NLG	NLG	NLG	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR

BPL 2004, PENSIOENGRONDSLAG/ PENSIOEN BIJ 25 DEELNEMERSJAREN, INCL. VOORWAARDELIJKE TOESLAG

	2004	2005	2006	2007	2008
PENSIOENGRONDSLAG	109.968	109.968	110.848	112.067	113.524
OUDERDOMSPENSIOEN, M.I.V. 60 JAAR	54.984	54.984	55.424	56.034	56.672
OVERBRUGGINGSPENSIOEN 60-65	19.244	19.244	19.398	19.612	19.867
PARTNERPENSIOEN	24.743	24.743	24.941	25.215	25.502
ARBEIDSONGESCHIKTHEIDSPENSIOEN	59.072	59.072	59.858	60.516	61.302

IN EURO'S

KERNCIJFERS

FUNCTIONEEL LEEFTIJDSPENSIOEN (FLP)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
FLP 55-60 INGEGAAN VOOR 1-5-2004	121.728	125.256	129.012	61.589	63.745	65.275	65.993	66.528	67.800	69.288
FLP 60-65 INGEGAAN VOOR 1-5-2004	108.336	111.480	114.816	54.812	56.730	58.092	58.731	59.208	60.336	61.668
FLP 55-60 TUSSEN 1-5-2004 EN 1-7-2008						59.107	59.453	59.868	61.068	62.472
FLP 60-65 TUSSEN 1-5-2004 EN 1-7-2008						51.924	52.191	52.548	53.604	54.876
	NLG	NLG	NLG	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR

PENSIOEN/PENSIOENGRONDSLAG ASPIRANT-LOODSEN

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
LEERVERGOEDING/ PENSIOEN- GRONDSLAG VOOR AFTREK FRANCHISE	64.476	64.800	66.000	30.875	31.946	32.789	33.178	33.774	34.146	34.590
FRANCHISE							12.100	12.160	12.452	12.614
PARTNERPENSIOEN	15.474	15.552	15.845	7.410	9.725	10.138	10.299	10.591	10.630	10.768
ARBEIDSONGESCHIKTHEIDS- PENSIOEN	3.224	3.239	3.300	1.544	9.584	32.789	33.178	33.774	34.146	34.590
	NLG	NLG	NLG	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR

AANTALLEN

DEELNEMERS:	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
BPL 1988/2004	822	791	765	754	759	739	701	685	676	667
GEWEZEN DEELNEMERS	1	1	1	2	2	2	3	2	4	4
ASPIRANT-LOODSEN	0	0	29	38	33	21	26	40	38	34
PENSIOENGERECHTIGDEN:										
OUDERDOMSPENSIOEN 1988/2004	52	77	99	124	153	211	271	306	345	379
RIJPINGSGRAAD (%)	6,3	9,7	12,9	16,5	20,2	28,6	38,7	45	51	56
ARBEIDSONGESCHIKTHEIDSPENSIOEN	9	12	12	12	12	10	6	6	6	5
PARTNERPENSIOEN	17	20	23	29	33	40	49	52	55	71 ¹
WEZENPENSIOEN	7	9	11	11	12	12	10	13	11	9

¹. Inclusief 4 ex-partners met een zelfstandig recht op pensioen wegens toepassing van conversie bij scheiding.

ALGEMEEN

ACTIVITEITEN

Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen (BPL), statutair gevestigd in Rotterdam, is opgericht op 1 september 1988. De stichting is ingeschreven bij het stichtingenregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 41130603. De statuten zijn laatstelijk gewijzigd op 5 juni 2007. Het pensioenfonds is een beroepspensioenfonds. Op basis van twee uitkeringsregelingen (Pensioenstatuut 1988 en Pensioenstatuut 2004) verwerven de deelnemers een financiële aanspraak ten behoeve van de gevolgen van (vervoegde) pensioenering en overlijden. Deze regelingen bieden ook een dekking in geval van arbeidsongeschiktheid. Het pensioenfonds voert ook een premie(flexioen)regeling uit, welke onderdeel is van Pensioenstatuut 1988. Het fonds draagt zorg voor uitbetaling van het functioneel leeftijdspensioen. Krachtens het Financieel Besluit Loodswezen kunnen de functioneel leeftijdspensioenen ingehouden worden op de loodsgelden.

STATUTAIRE DOELSTELLING

Op grond van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) is iedere (aspirant-)registerloods verplicht deel te nemen aan de pensioenregeling(en) van BPL. Deze pensioenregelingen voorzien in pensioenen voor (gewezen) registerloodsen en hun nagelaten betrekkingen. Voor aspirant-registerloodsen geldt een aparte pensioenregeling, welke uitsluitend een dekking biedt in geval van arbeidsongeschiktheid of overlijden. Het bestuur stelt zich ten doel pensioenen en andere uitkeringen te verstrekken ter zake van ouderdom, beroepsongeschiktheid en overlijden aan deelnemers en gewezen deelnemers en hun nabestaanden, overeenkomstig de geldende voorschriften. Het bestuur tracht dit doel te bereiken door:

- Het vormen van fondsen.
- Het uitvoeren van de pensioenregeling zoals in het desbetreffende Pensioenstatuut of pensioenreglement omschreven.
- Al die maatregelen te nemen, die aan het doel ten goede komen.

Het beleid van het bestuur is in overeenstemming met deze doelstelling. Dit beleid is vastgelegd in beleidsdocumenten, waarvan de actuariële en bedrijfstechnische nota (abtn) de belangrijkste is. Hierin zijn het te voeren beleid, waaronder de financiële opzet en de grondslagen waarop het beleid berust, gemotiveerd beschreven. Het beleid is erop gericht met een bij het karakter van het fonds passend risico een optimaal resultaat te behalen, mede in aanmerking genomen de voorwaardelijk geïndexeerde verplichtingen van het fonds. De ABTN is het laatst gewijzigd op 6 juni 2008.

EIGEN BEHEER

Alle verplichtingen die voortkomen uit de pensioenregelingen bij het BPL worden in eigen beheer gehouden. BPL loopt daarbij verschillende risico's. Deze risico's en de beheersing daarvan staan uitgebreid beschreven in de actuariële en bedrijfstechnische nota (abtn), welke op de website staat vermeld. Onder "Risicobeleid" beginnend op blz. 33 wordt hierop nader in gegaan.

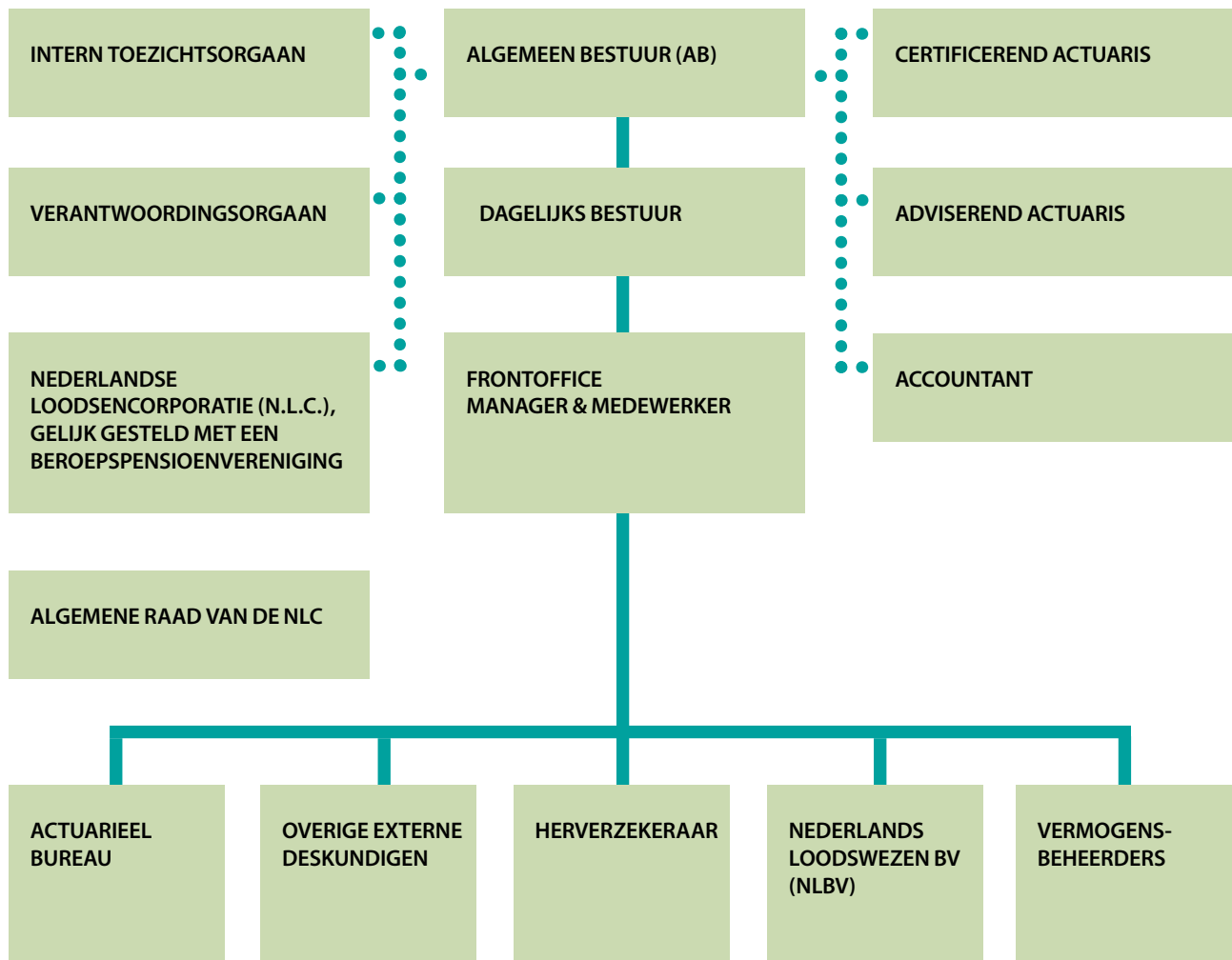
Het actuariële, pensioen- en vermogensbeheer zijn uitbesteed. Dit geldt ook voor de betalingen van de pensioenen en de financiële administratie.

ALGEMEEN

ORGANISATIE

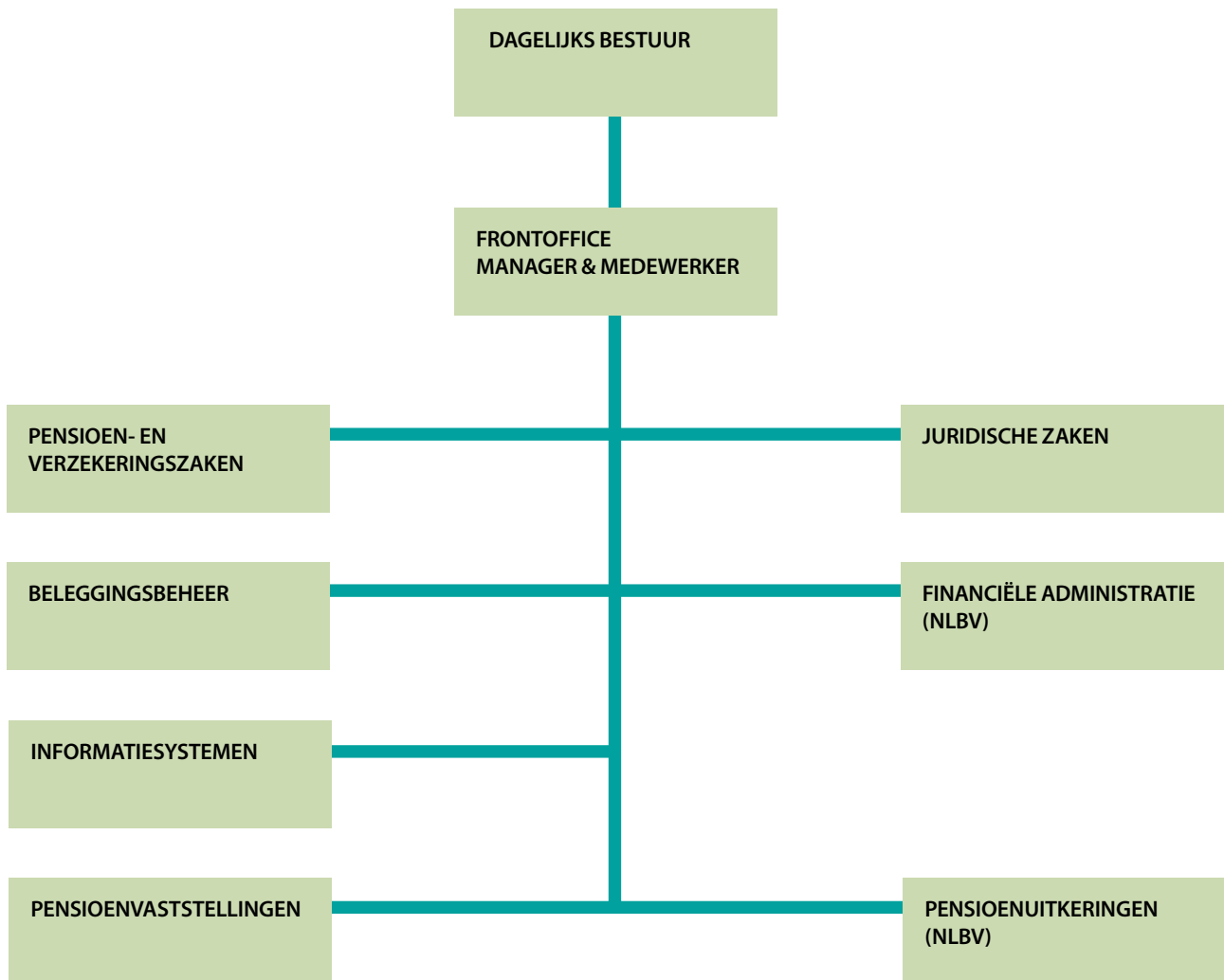
Organigram van het bestuur

ALGEMEEN

Organigram van het uitvoeringsorgaan

ALGEMEEN

PENSIOENREGELINGEN

BPL voert drie pensioenregelingen uit, te weten:

- Het pensioenreglement voor aspirant-registerloodsen.
- Het Pensioenstatuut 2004, vanaf 1 april 2004 van toepassing op registerloodsen.
- Het Pensioenstatuut 1988, geldend voor degenen die voor 1 april 2004 met FLP zijn gegaan.

WIJZIGINGEN IN PENSIOENSTATUUT 2004 EN 1988

Het Pensioenstatuut 2004 is het afgelopen jaar drie keer gewijzigd, te weten op 27 maart 2008, op 9 september 2008 en op 9 december 2008. De wijzigingen hielden verband met een aanpassing van de ruilfactoren als gevolg van de invoering van de nieuwe prognosetafels 2005-2050 (en de affinanciering van het Functioneel Leeftijdspensioen (FLP) per 1-7-2008).

Het Pensioenstatuut 1988 is het afgelopen jaar twee keer gewijzigd, te weten op 27 maart 2008 en op 9 december 2008. Deze wijzigingen hielden eveneens verband met een aanpassing van de ruilfactoren. De deelnemers zijn hierover schriftelijk en via de website geïnformeerd.

CATEGORIEËN BELANGHEBBENDEN

BPL kent de volgende belanghebbenden:

- (Gewezen) deelnemers.
- (Vervoegd)gepensioneerden.
- (Ex-)partners van deelnemers/gepensioneerden.
- Kinderen van deelnemers/gepensioneerden.
- Arbeidsongeschikten.

Zie voor aantallen per regeling onder kerncijfers 1999-2008 op blz. 14 en voor een verdeling naar leeftijd in bijlage 2.

BESTUUR

ALGEMEEN BESTUUR

Het algemeen bestuur bestaat uit zeven bestuursleden, waarvan twee ex-registerloods zijn. Deze bestuursleden worden benoemd, treden af of worden ontslagen volgens de in de Pensioenverordening registerloodsen en de statuten van BPL vastgelegde regels.

Samenstelling algemeen bestuur eind 2008

NAAM / FUNCTIE	LID VAN	LID TOT	NEVENFUNCTIE	BETAALD	NIET BETAALD
J.W. DUYZER ¹ VOORZITTER	MEI 2002	SEP 2011	REGISTERLOODS	•	
P.J.J. VAN DEN BERG SECRETARIS/ PENNINGMEESTER	MEI 2000	JUNI 2012	REGISTERLOODS BESTUURSLID STICHTING ADMINISTRATIEKANTOOR IT WILD	•	•
H.B.W. BROERS BESTUURSLID	MEI 2008	JUNI 2016	REGISTERLOODS PENNINGMEESTER SPEELTUIN ORANJETUIN	•	•
E.P.R. HEUGEN BESTUURSLID	MEI 2004	JUNI 2012	REGISTERLOODS	•	
P.G. VAN DER HORST BESTUURSLID	MEI 2008	JUNI 2016	DGA HOLEE MARITIME BV LID VAN HET COLLEGE VAN BEZWAREN EN GESCHILLEN PKN ZUID-HOLLAND OUDERLING-KERKRENTMEESTER PROTESTANTSE GEMEENTE MAASSLUIS VOORZITTER STICHTING KERKBLAD MAASSLUIS PENNINGMEESTER NEDERLANDS INSTITUUT VOOR NAVIGATIE (TOT APRIL 2008) SECRETARIS VERENIGING NEDERLANDSE OUD-LOODSEN SECRETARIS PENSIOEN COMMISSIE NVOG LID PLATFORM SEMI-OVERHEIDSINSTELLINGEN NVOG	•	• • • • • •
R. DE JONGE BESTUURSLID	MEI 2008	JUNI 2016	REGISTERLOODS	•	
A.G. NAUTA ² BESTUURSLID	SEP 1988	JUNI 2011	DIRECTEUR ENTR'ACTE BV COMMISSARIS DE RUYTER TRAINING & CONSULTANCY BV BESTUURSLID STG. PENSIOENREGISTER LID CIE SER BEROEPS PENSIOENEN LID INTERN TOEZICHT SDB BESTUURSLID ST.MARITIEME ACTIVITEITEN (MAR) LID R.V.TOEZICHT MARITIEM MUZEEUM VLISSINGEN RVT NED.INV. MANAGERS FORUM (NIMF)	• • • • •	• • •

1. Is op 24-5-2008 benoemd tot voorzitter. 2. Is als voorzitter afgetreden op 24-5-2008.

BESTUUR

Volgens het daarvoor geldende rooster zijn op 24 mei 2008 afgetreden de bestuursleden Th.M. Handstede, N.R. Halfweeg en J.H. Heldoorn. Zij zijn op deze datum opgevolgd door respectievelijk P.G. van der Horst, H.B.W. Broers en R. de Jonge die van september /oktober 2007 fungeerde als aspirant bestuurslid. Het bestuur vergadert tenminste zeven tot acht maal per jaar en de in deze vergaderingen genomen besluiten worden vastgelegd in aparte besluitenlijsten. Het bestuur wordt uitvoerig geïnformeerd en beleidsstukken, veelal opgesteld door de Manager pensioenen en/of de adviserend actuaire, worden uitgebreid tijdens bestuursvergaderingen besproken.

Vergaderingen Algemeen Bestuur 2008

AB-LEDEN	• = AANWEZIG									
	12/2	26/3	24/4	24/5	6/6	22/9	30/9	23/10	5/11	19/12
J.W. DUYZER	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
P.J.J. VAN DEN BERG	•		•	•	•	•	•	•	•	•
E.P.R. HEUGEN	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
P.G. VAN DER HORST	•	•	•	•		•	•	•	•	•
R. DE JONGE	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
A.G. NAUTA	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
H.B.W. BROERS	•		•	•	•	•	•	•	•	•

DAGELIJKS BESTUUR (DB)

Het DB, bestaande uit de voorzitter en secretaris/penningmeester, komen samen met de Manager Pensioenen tenminste 18 keer per jaar bijeen. Het DB ontleent zijn bevoegdheden aan de statuten, de ABTN, de Pensioenstatuten 1988 en 2004, het pensioenreglement aspirant-registerloodsen en bestuursbesluiten. Zie voor de taakverdeling tussen het DB en het AB de betreffende matrix op blz. 90.

SAMENWERKINGSVERBANDEN

BPL werkt met negen andere Beroepspensioenfondsen samen in de Unie van Beroepspensioenfondsen (UvB) opgericht op 1 juni 2001. Doelstelling van de Unie is dat zij:

- De gemeenschappelijke belangen in het kader van een beroepspensioenregeling in de meest brede zin, zowel nationaal als internationaal, behartigt.
- Service aan haar leden verleent.
- De samenwerking tussen haar leden bevordert.

De service aan de leden is voor een deel onderbracht in een aparte stichting, de Stichting Dienstverlening Beroepspensioenfondsen (SDB), waaraan een zevental beroepspensioenfondsen deelnemen. De financiële risico's voor BPL uit hoofde van deze samenwerkingsverbanden beperken zich tot de jaarlijks te betalen contributie. De mate van zeggenschap in het beheer van deze stichtingen is geregeld doormiddel van stemrecht, vastgelegd in de betreffende statuten.

Het jaarverslag van de UvB treft u aan op onze website. Zie ook www.uvb.nl.

BESTUUR

KLACHTEN- EN GESCHILLENPROCEDURE

Indien een geschil ontstaat tussen het pensioenfonds en een belanghebbende bij het pensioenfonds is de klachten- en geschillenprocedure van toepassing. Volgens deze procedure wordt op klachten in eerste instantie gereageerd door de manager pensioenen. Indien de klager zich niet kan vinden in diens uitleg, dan dient belanghebbende zich te wenden tot het bestuur van BPL. Indien het bestuur en de belanghebbende niet tot een oplossing van het geschil komen, kan de belanghebbende zich wenden tot de burgerrechter. Zie voor de in 2008 door het bestuur behandelde klachten blz. 40 van dit jaarverslag.

UITVOERING PENSIOENADMINISTRATIE

De pensioenadministratie van het pensioenfonds wordt uitgevoerd door Hewitt Associates BV. Op basis van het contract geldende Service Level Agreement wordt jaarlijks door het bestuur geëvalueerd.

UITVOERING FINANCIËLE ADMINISTRATIE

De financiële administratie van het pensioenfonds wordt uitgevoerd door Nederlands Loodswezen BV. De te verrichten werkzaamheden worden periodiek geëvalueerd.

ADVISEURS

Het pensioenfonds wordt voor actuariaat en risicobeheersing op lange termijn ondersteund door de externe adviserende actuaris en een ALM-adviseur.¹

In het verslagjaar was M. Wouda van Hewitt Associates B.V. de adviserend actuaris. Met ingang van 1 januari 2009 is de adviserend actuaris R. Sprenkels van Sprenkels & Verschuuren.

Op basis van een contract worden de verrichten werkzaamheden jaarlijks door het bestuur geëvalueerd.

VERMOGENSBEHEERDER

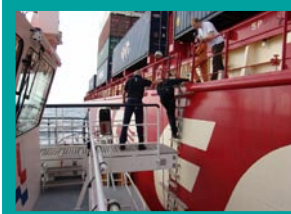
De externe vermogensbeheerder is Robeco Institutional Asset Management (RIAM). De vermogensbeheerder is verantwoordelijk voor de selectie en timing van de transacties in de door hen beheerde portefeuilles binnen de geldende mandaten. De door de vermogensbeheerder bereikte resultaten worden maandelijks geëvalueerd en tenminste een keer per kwartaal besproken in het bestuur. Van de vermogensbeheerder is een SAS70-rapportage² ontvangen. Op basis van deze rapportage kan gezegd worden dat de relevante aspecten van interne controle adequaat zijn en naar redelijkheid waarborgen dat de gestelde procedures worden nageleefd.

FRONTOFFICE

Om alle taken goed te verrichten wordt het bestuur bijgestaan door het frontoffice, welke uit twee personen bestaat (manager pensioenen en een parttime medewerkster pensioenen). Dit bureau zorgt voor de pensioentoekenningen, het bijhouden van de pensioenadministratie en het geven van voorlichting aan de deelnemers. Daarnaast zorgt de manager pensioenen voor de voorbereiding en de uitvoering van bestuursbesluiten. Hij ziet er tevens op toe dat de werkzaamheden die zijn uitbesteed conform de afgesloten overeenkomsten worden verricht. De taken en verantwoordelijkheden van de manager pensioenen en medewerkster pensioenen zijn vastgelegd in een functiebeschrijving.

1. Asset & Liability Management.

2. Type 2-rapport: toetsing opzet, bestaan en werking van beheersmaatregelen, processen en procedures.

FINANCIËEL BELEID

BELEGGINGEN

TERUGBLIK

ALGEMENE ECONOMISCHE ONTWIKKELINGEN 2008

Na een relatief lange periode van economische groei en lage rentes, werd de wereld in het laatste kwartaal van 2008 geconfronteerd met een plotselinge en zeer scherpe daling van de economische activiteit. In de periode van 2004 tot en met 2007 was het gemakkelijk om tegen lage rentetarieven kapitaal aan te trekken waarmee de groei gerealiseerd kon worden. De daling in 2007 van de huizenprijzen in Amerika was de dominosteen die uiteindelijk een schokgolf in de financiële sector teweeg bracht en vervolgens in de loop van 2008 in de reële economie. Liquiditeit in het bankwezen werd opeens schaars. Kredietverlening werd drastisch terug geschroefd waarmee het voor meerdere bedrijven moeilijker werd om kapitaal aan te trekken. Vooral in de tweede helft van 2008 ontvouwde zich in sneltreinvaart een wereldwijde economische crisis.

FINANCIËLE MARKTEN IN 2008

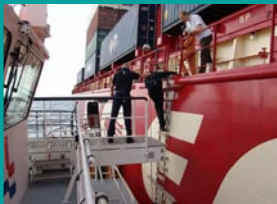
In de periode 2003-2007 profiteerden bedrijfsobligaties, gestructureerde producten, private equity, grondstoffen en opkomende markten van de aanhoudende hoge en stabiele economische groei in combinatie met een ruime beschikbaarheid van liquiditeiten tegen lage rente tarieven. Het jaar 2008 betekende hierin een ommekeer en was een zeer slecht jaar voor risicovolle en illiquide beleggingen. Door de financiële crisis, die zijn oorzaak in de zomer van 2007 vindt als gevolg van de problemen op de Amerikaanse huizenmarkt, raakten wereldwijd steeds meer banken en verzekeraars in problemen. Rode cijfers en forse afboekingen op het eigen vermogen vereisten kapitaalinjecties door de overheden en banken stopten met kredietverlening om zelf te kunnen overleven. Hierdoor daalde de omloopsnelheid van het geld en kwamen veel beleggers en bedrijven in problemen.

Per saldo daalden wereldwijd de aandelenkoersen ongeveer 40%, koersdalingen die in de jaren 30 en begin jaren 70 van de vorige eeuw voor het laatst werden waargenomen. In deze koersval was er geen plaats om te schuilen. In alle sectoren evenals in alle regio's stonden aandelen onder zware druk. De Amerikaanse S&P500 daalde 38%, de Europese DJ Eurostoxx daalde 44% en de Japanse Nikkei 225 daalde 42%. Aanvankelijk hadden de opkomende aandelenmarkten weinig last van de koersdalingen. Vanaf mei nam echter ook daar de bezorgdheid toe als gevolg van de wereldwijde groeivertraging en problemen op enkele valutamarkten. Per saldo daalden de aandelenkoersen in opkomende landen 47% in 2008, met dalingen van ruim 70% in China en Rusland.

Staatsobligaties begonnen het jaar zwak onder invloed van de oplopende inflatie door hogere grondstoffenprijzen. Vanaf de zomer profiteerden staatsobligaties van de verslechterende economische vooruitzichten en de risicoaversie onder beleggers. In Europa daalde de 10 jaarsrente op staatsobligaties van 4,7% in juli naar 2,95% in december. De rentespreads op bedrijfsobligaties stegen door de toegenomen faillissementsrisico's en de beperkte verhandelbaarheid. Door het faillissement van Lehman Brothers in september sloeg de vlam in de pan waardoor rentespreads opliepen tot ongebruikelijk hoge niveaus. Ook de valutamarkten waren volatiel. Per saldo veranderde de waarde van de Amerikaanse dollar echter weinig.

PERFORMANCE TOTALE PORTEFEUILLE

Over het jaar 2008 bedroeg het rendement op de totale portefeuille 1,4% terwijl de benchmark een rendement liet zien van min 2,7%. De bijdrage van het asset mix beleid aan het rendement over geheel van 2008 van het gevoerde allocatiebeleid bedroeg -0,57%.

FINANCIËEL BELEID

2008	AANDELEN WERELDWIJD	AANDELEN CONSERVATIVE	EMERGING MARKETS	PREMIUM EQUITY	OMNITREND PLUS	ONROEREND GOED	OBLIGATIES FULL DISCR.
FONDS	-39,61	-24,48	-52,09	-29,45	53,86	-42,88	2,67
BENCHMARK	-37,24	-39,03	-50,92	-36,79	6,93	-44,89	6,22
EXCESS RETURN	-2,36	14,55	-1,18	7,33	46,93	2,01	-3,55
IN PROCENTEN							

PERFORMANCE ZAKELIJKE WAARDEN

De beleggingen in Private Equity vinden plaats via drie fondsen. De benchmark voor de beleggingen in private equity is de MSCI Wereld index. Het rendement van de deze index over 2008 was -37,24%. De rendementen gemeten over 2008 van de drie fondsen waren als in de tabel hieronder.

FONDS	RENDEMENT (IRR) IN PROCENTEN
ROBECO EUROPEAN PRIVATE EQUITY I	0,08
ROBECO INST. EUROPEAN PRIVATE EQUITY FUND II	-7,00
ROBECO CLEAN TECH PRIVATE EQUITY II	-8,83 ¹
TOTAAL	-1,12
¹ . In USD (29,1% in Euro)	

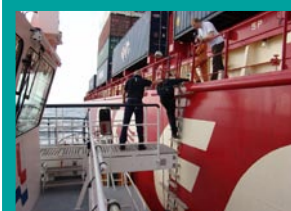
AANDELEN ONTWIKKELDE MARKTEN

HET TRADITIONEEL ACTIEF BEHEERDE WERELDWIJDE AANDELENFONDS

Was in vorige jaren de aandelen selectie de drijvende kracht achter het betere resultaat dan dat van de benchmark, dit jaar was de bijdrage van de aandelen selectie negatief. In de sector informatietechnologie was de aandelen selectie goed. In de sectoren basismaterialen, energie en farmacie & gezondheidszorg was de aandelen selectie positief. Het resultaat van de aandelen selectie in cyclische consumptiegoederen, defensieve consumptiegoederen, financiële instellingen en telecommunicatie bleef achter bij het gemiddelde.

HET KWANTITATIEF BEHEERDE FONDS 'CONSERVATIVE EQUITY'

De benchmark van het fonds is de MSCI Wereld index (netto dividenden). In het fonds wordt beoogd het absolute rendement per eenheid absoluut risico te maximaliseren met beleggingen in solide ondernemingen met een lage marktgevoeligheid, met een conservatief kasbeleid, met een aantrekkelijke koers-winstverhouding en met een goed momentum. De opzet van het fonds heeft zich in 2008 bewezen. Ondanks dat in alle kwartalen het fonds een negatief rendement realiseerde, werd met bijna 14,55% een aanzienlijke outperformance behaald.

FINANCIËEL BELEID

AANDELEN US PREMIUM EQUITIES

Het merendeel van de toegevoegde waarde kwam op het conto van de individuele aandelen selectie. Gedurende het jaar waren de sectoren Financials en Health Care overwogen terwijl Energy en Utilities onderwogen waren.

ONROEREND GOED AANDELEN

Evenals in 2007 liet in het afgelopen jaar de Citigroup global real-estate index ten opzichte van de MSCI Wereldindex een aanzienlijke underperformance zien. Gedurende het gehele jaar waren de verslechterende economische vooruitzichten en de oplopende creditspreads de drijvende negatieve krachten achter het teleurstellende resultaat van de Citigroup index. Aan het positieve relatieve rendement van ruim 3,5% droegen de kaspositie in het fonds en de valutaire spreiding positief bij terwijl de landenverdeling en de selectie van individuele onroerend goed aandelen negatief bijdroegen.

AANDELEN OPKOMENDE MARKTEN

De beheerders selecteren beleggingen op basis van een top-down beleggingsaanpak. Zowel de landenallocatie als de aandelen selectie droegen negatief bij. Een gemiddeld genomen kleine transactiekas had vanwege de grote daling op de beurzen een positieve bijdrage aan het beleggingsresultaat. Het fonds had in delen van de verslagperiode de gevoeligheid voor beweging in valuta's van opkomende landen afgedekt via de Amerikaanse dollar. Per saldo was het effect op het relatieve rendement neutraal. In het bijzonder in de tweede helft van het jaar, toen de dollar fors in waarde steeg, is deze strategie nauwelijks toegepast.

ALTERNATIEVEN BELEGGINGEN

HEDGEFUND

Het beleggingsbeleid is gebaseerd op kwantitatieve methoden en wordt consistent op geïntegreerde en gedisciplineerde wijze toepast. De methode is afgestemd om ongeacht de richting te profiteren van trends in markten. Teneinde een optimaal voordeel te halen uit markt tendensen laat het model exposure met een hefboomwerking toe.

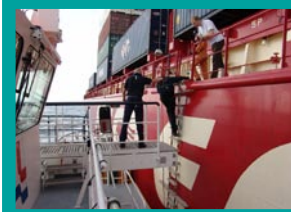
PRIVATE EQUITY

In 2008 zijn geen beleggingen in nieuwe Private Equity-fondsen aangegaan. De waarde van de bestaande drie beleggingen in private equity steeg van € 26,9 miljoen per eind 2007 naar € 28,9 miljoen per eind 2008. Er werd voor € 1,5 miljoen aan uitkeringen (distributions) ontvangen en er werd € 3,8 miljoen gestort (capital calls).

PERFORMANCE VASTRENTENDE WAARDEN

Het totale rendement op de vastrentende beleggingen bedroeg in 2008 23,45%. De benchmark behaalde een rendement van 28,11%. De rendementen van de onderliggende fondsen staan in het schema hieronder.

2008	OBLIGATIES FULL DISCR.	OBLIGATIES LDFD20	OBLIGATIES LDFD40
FONDS	2,67	25,34	53,55
BENCHMARK	6,22	29,42	64,37
EXCESS RETURN	-3,55	-4,08	-10,82
IN PROCENTEN			

FINANCIËEL BELEID

Ter afdekking van het renterisico wordt er belegd in twee fondsen met een lange duration. Dit zijn het Robeco Institutional Liability Driven Euro Full Discretion 20 Fund en het Robeco Institutional Liability Driven Euro Full Discretion 40 Fund. We merken hierbij op dat deze fondsen zijn gekozen ter afdekking van de risico's die het fonds loopt als gevolg van de marktwaarde waardering van haar verplichtingen.

Het traditionele obligatiefonds (het Full discretion fonds) behaalde in de verslagperiode een fors lager rendement dan dat van de benchmark. De creditbeleggingen (-2,7%) en de allocatie naar Asset Backed Securities (-2,6%) hebben de performance behoorlijk parten gespeeld. De overige performedrivers leverden weliswaar in het algemeen een positieve bijdrage, met het durationbeleid (+1,4%) als uitschieter, maar konden onvoldoende compensatie bieden.

VOORUITZICHTEN ZAKELIJKE WAARDEN

ONTWIKKELDE MARKTEN

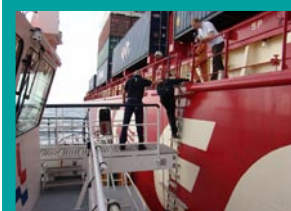
De verliezen op de beurzen in 2008 gingen gepaard met een historisch hoge mate van beweeglijkheid, wat een weerspiegeling is van de enorme onzekerheid op de financiële markten. Deze onzekerheid zal in 2009 niet snel verdwijnen. Ten eerste zal de macro-economische omgeving vooralsnog weinig positieve signalen afgeven voor de aandelenbeurzen. Ten tweede zullen ook de winstverwachtingen komend jaar nog onder druk blijven. De prangende vraag is wat de rust op de financiële markten kan terug brengen. Het antwoord lijkt allereerst te liggen in tekenen van stabilisatie in de economie, en in het bijzonder de Amerikaanse huizenmarkt. Tevens is het nodig dat het nu ingezette fiscale en monetaire beleidsinstrumentarium zichtbaar tractie krijgt in de vorm van een betere werking van bankwezen en kredietverlening en aangrijpt in het functioneren van geld- en kapitaalmarkten. De aantrekkelijke waardering van aandelen, ook ten opzichte van veel andere beleggingsklassen, zal in 2009 steun moeten geven. De enorme afwaardering van aandelen in 2008 heeft de waarderingsniveaus teruggebracht naar niveaus van tien jaar geleden of zelfs verder terug. Een dergelijke beleggingsomgeving biedt dus ook kansen. Er zijn nu tal van solide bedrijven met een stevige financiële fundering die aantrekkelijk zijn geprijsd. Dit onder de veronderstelling van een terugkeer van een normaal functionerende krediet- en kapitaalmarkt en een gematigd conjunctureel herstel in 2010 en in de jaren erna. Per saldo zal 2009 in eerste instantie een moeizaam en volatiel beleggingsjaar worden. Het slechte (bedrijfs)economische nieuws en het negatieve marktsentiment overheersen de financiële markten vooralsnog. Het vooruitzicht echter dat het economische dal in de loop van 2009 wordt gepasseerd en daarmee bedrijfswinsten in 2010 kunnen herstellen, zal in combinatie met een aantrekkelijke waardering, uiteindelijk tot stijgende aandelenkoersen leiden.

OPKOMENDE MARKTEN

Duidelijk is dat de wereldwijde economie in historisch zwaar weer is terechtgekomen. Opkomende economieën zullen zich hier niet aan onttrekken. Vooral de meer cyclische bedrijven en landen, die bijvoorbeeld actief zijn in de grondstoffensector, kennen onzekere vooruitzichten. Opkomende economieën staan op stevige fundamenteën om de huidige economische onrust het hoofd te bieden. Veel landen hebben grote financiële reserves die zijn gespaard in de afgelopen jaren van sterke economische groei en export. Deze worden nu ingezet om de economie draaiende te houden. Daarnaast is de gemiddelde onderneming in opkomende markten relatief conservatief gefinancierd, dus met weinig vreemd vermogen. De winstverwachtingen voor 2009 zijn in de laatste maanden van de verslagperiode al behoorlijk getemperd. De onzekerheid is nog groot en het is lastig al een duidelijke trend voor 2009 te zien. Wel is het positief voor de beurzen dat de waardering van de beurzen in opkomende landen op een historisch laag niveau staat.

VOORUITZICHTEN VASTRENTENDE WAARDEN

Kapitaalmarktrentes in de Verenigde Staten zijn gedaald tot historisch lage niveau's. Ook in de eurozone en, in mindere mate in Japan, is de rente op langlopende staatsobligaties hard gedaald.

FINANCIËEL BELEID

Korte officiële rentes in de Verenigde Staten en Japan bevinden zich dicht bij nul. In andere landen hebben centrale banken nog enige ruimte om renteverlagingen door te voeren. Het aanbod van staatsobligaties zal de komende periode fors toenemen doordat de staat van de overheidsfinanciën in veel landen snel verslechterd. Tegelijkertijd valt het aanbod van niet-staatsleningen waarschijnlijk fors terug waardoor per saldo de opwaartse druk op de rente als gevolg van extra uitgifte van staatsleningen, kan mee vallen. De ervaringen in Japan in de jaren negentig hebben laten zien dat een toename in de overheidsschuld niet altijd hoeft samen te vallen met het oplopen van de lange rente. Wel zal de markt voor staatsleningen gevoelig blijven voor het sentiment op de financiële markten. De status van veilige haven zal snel aan waarde inboeten op het moment dat aandelen en bedrijfsobligaties weer gevraagd zijn. Daar staat dan weer tegenover dat de Fed heeft aangekondigd langlopende leningen op te kopen om op die manier de lange rente laag te houden. Ook is de verwachting dat de economische teruggang en meer specifiek de spectaculaire daling van de olieprijs, de inflatie wereldwijd omlaag zal brengen wat ook steun geeft aan staatsleningen.

De kredietcrisis heeft de prijzen van bedrijfsobligaties fors onder druk gezet, waardoor kredietpremies zijn gestegen tot historisch zeer hoge niveau's. Deze stijging is niet zonder reden: de scherpe teruggang in de wereldwijde conjunctuur gaat naar verwachting de bedrijfsresultaten onder druk zetten. Tegelijkertijd zullen de banken terughoudend blijven met het verschaffen van krediet, wat zal resulteren in een groter aantal faillissementen. Vooral cyclische bedrijven en ondernemingen met een zwakke balans ogen kwetsbaar. Daarentegen lijken de risicopremies voor banken en goed gekapitaliseerde niet-cyclische bedrijven aantrekkelijk. De banksector bevindt zich in een vertrouwenscrisis. Overheden zijn op verschillende manieren het bankwezen te hulp geschoten. Dankzij deze maatregelen zal de sector in iets rustiger vaarwater kunnen komen, hoewel het proces van risicoreductie en herkapitalisatie nog een lange weg zal zijn.

STRATEGISCHE ASSETMIX EN BENCHMARK(VERDELING)2008

Strategische normverdeling tussen zakelijke waarden en vastrentende waarden voor BPL

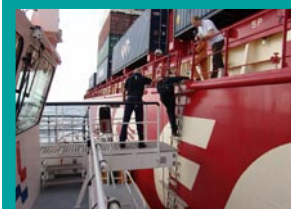
ASSET	NORM
VASTRENTENDE WAARDEN	55%
ZAKELIJKE WAARDEN	45%
TOTAAL	100%

De strategische normverdeling is het uitgangspunt (benchmark) voor het de vermogensbeheer en is gebaseerd op het in de ABTN van BPL vastgelegde beleggingsbeleid. Door marktbeveging was de benchmark echter gaan afwijken van de strategische norm. Na de heftige bewevingen in de financiële markten was de benchmarkverdeling eind oktober 2008: Vastrentend 64,9%; zakelijke waarden: 35,1%

REBALANCE BELEID

In het vierde kwartaal 2008 heeft het AB stappen gezet om geleidelijk aan weer naar de strategisch normverdeling terug te keren. Per eind november 2008 is de benchmarkverdeling gesteld op 37,5% zakelijk waarden en 62,5% vastrentende waarden. Per eind december 2008 is de benchmarkverdeling gesteld op 40% zakelijk waarden en 60% vastrentende waarden.

In 2009 zal in stappen de benchmarkverdeling op 45% zakelijk waarden en 55% vastrentende waarden worden gebracht. Zie verder onder "Gebeurtenissen na balansdatum" op blz. 78.

FINANCIËEL BELEID

Het in stappen terugkeren naar de strategische normverdeling volgt uit het lange termijnbeleid van het fonds, zoals vastgelegd in de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN). Het bestuur heeft geen reden gezien om van dit langetermijn beleid af te wijken. Door de terugkeer naar de normportefeuille zal het herstel, op het moment dat de zakelijke waarden zich weer opwaarts bewegen, sneller plaatsvinden dan in het geval er geen terugkeer naar de normportefeuille zou hebben plaatsgevonden.

Opgemerkt zij nog dat zonder terugkeer naar de strategische normverdeling van 55% vastrentende waarden en 45% zakelijke waarden geen sluitend kortetermijn herstellplan mogelijk is (binnen 5 jaar weer op een dekkingsgraad van 105%), omdat bij een lager aandeel in zakelijke waarden met een lager toekomstig rendement rekening moet worden gehouden. Indien in de toekomst het benchmarkgewicht zakelijke of vastrentende waarden op enig moment meer dan 5% afwijkt van het geldende normpercentage geldt in principe als beleidsuitgangspunt dat dit verschil dan met de helft wordt teruggebracht. De feitelijke terugbrenging geschiedt nadat daarover in het AB is besloten.

INRICHTING PORTEFEUILLE VASTRENTENDE WAARDEN

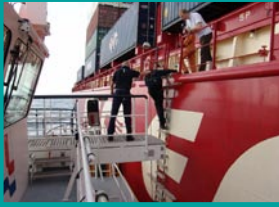
De vastrentende waarden portefeuille (inclusief liquiditeiten) is zodanig ingericht dat de duration van de totale portefeuille (inclusief zakelijke waarden) gelijk is aan de duration van de verplichtingen. De strategische afdekking van de duration van de verplichtingen (tot 1-11-2008 voor 65%, daarna 100%) vindt plaats middels beleggingen in een combinatie van de navolgende fondsen:

- Vastrentende waarden traditioneel:
De categorie-I EUR-aandelen van het sub-fonds Robeco All Strategy Euro Bonds van de Robeco Capital Growth Funds
- Vastrentende waarden Liability Driven, van de Robeco Institutional Liability Driven Funds:
Robeco Institutional Liability Driven Euro Bond Full Discretion 20 Fund
Robeco Institutional Liability Driven Euro Bond Full Discretion 40 Fund

Inrichting portefeuille zakelijk waarden

ASSET (SUB-) CATEGORIE	NORMVERDELING	BANDBREEDTE IN %-PUNTEN	BENCHMARK
AANDELEN WERELDWIJD ¹	33,3%	+ EN - 11,0	MSCI WORLD TOTAL RETURN INDEX
AANDELEN CONSERVATIVE EQUITY	22,2%	+ EN - 5,5	MSCI WORLD TOTAL RETURN INDEX
AANDELEN EMERGING MARKETS	11,1%	+ EN - 11,0	MSCI EMERGING MARKETS (NET RETURN)
AANDELEN PREMIUM EQUITY	11,1%	+ EN - 5,5	RUSSELL 3000 VALUE
HEDGEFUND OMNITREND PLUS	11,1%	+ EN - 5,5	EONIA + 3%
ONROEREND GOED	11,1%	+ EN - 11,0	CITIGROUP GEI BMI REAL ESTATE WORLD INDEX
TOTAAL	100%		

1. Inclusief Private Equity

FINANCIËEL BELEID

ALGEMEEN

Met ingang van begin november 2008 wordt gestreefd naar afdekking van het renterisico van 100% van de pensioenverplichtingen. Daarvoor bedroeg deze afdekking 65%. De afdekking geschiedt doormiddel van Swaps via bovengenoemde Liability Driven fondsen. Daarbij wordt gestreefd naar een zo laag mogelijke geldmarktexposure voortvloeiende uit de beleggingen in deze LDF-fondsen. Het totaal van de zakelijke waarden mag niet meer zijn dan 55% (inclusief onroerend goed) van de totale beleggingsportefeuille.

De basisvaluta van de beleggingen luidt in euro. Tot 1-7-2008 was de US Dollar voor 100% gehedged naar de Euro. Vanaf 1-7-2008 waren nagenoeg alle beleggingen in vreemde valuta gehedged naar de Euro, met uitzondering van de beleggingen in het hedgefund en private equity.

Het rechtstreekse gebruik van derivaten is alleen toegestaan voor zover de exposure van deze derivaten wordt opgeteld bij de portefeuille en de hiervoor genoemde bandbreedtes in acht worden genomen. Het gebruik van derivaten binnen beleggingsfondsen is toegestaan.

Gestreefd wordt naar een ex-ante tracking error op pensioenfondsniveau van maximaal 3,5%.

Ten aanzien van de verschillende beleggingscategorieën gelden de volgende algemene regels:

CATEGORIE AANDELEN

De doelstelling is om door middel van actief beheer een hoger rendement te behalen dan de benchmark. Voor de portefeuille wereldwijde aandelen is een maximale ex-ante tracking error van 4% afgesproken. Voor aandelen Emerging Markets geldt een maximale ex-ante tracking error van 6%. Voor aandelen Premium Equity geldt een maximale ex-ante tracking error van 10%.

CATEGORIE PRIVATE EQUITY

In 2003 is besloten om voor 5% van het vermogen in Private Equity te beleggen. De opbouw van de Private Equity kan enige tijd in beslag nemen en zal uit meerdere aankopen bestaan. Wanneer besloten wordt het aanwezige belang in Private Equity uit te breiden, zullen de gelden hiervoor onttrokken worden uit de belegging in wereldwijde aandelen zodanig dat het belegd vermogen in wereldwijde aandelen inclusief Private Equity op of om de norm van 33,3% van de beleggingen in zakelijk waarden uitkomt (15% van totale beleggingen). Voor Private Equity geldt geen ex-ante tracking error limiet.

CATEGORIE HEDGEFUNDS

T.a.v deze belegging geldt geen ex-ante tracking error limiet.

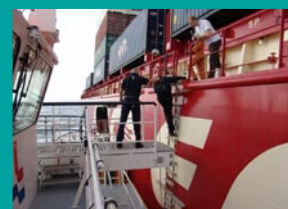
CATEGORIE VASTRENTENDE WAARDEN

De doelstelling is om door middel van actief beheer een hoger rendement te behalen dan de benchmark. Voor vastrentende waarden traditioneel geldt een maximale ex-ante tracking error van 3%.

Voor vastrentende waarden Liability Driven geldt geen ex-ante tracking error limiet.

CATEGORIE ONROEREND GOED

Er kan worden belegd in vastgoedfondsen, al dan niet met een beursnotering, mits goed verhandelbaar. Voor de huidige beleggingen geldt een ex-ante tracking error limiet van 7%.

FINANCIËEL BELEID

PENSIOENEN

PREMIËS (BEDRAGEN X € 1.000)

Over 2008 bedraagt de totale feitelijk ontvangen premie € 14.548 (exclusief flexioenpremies). Inclusief flexioenpremies bedraagt de feitelijk ontvangen premie € 14.607. De actuariële kostendeekkende premie over 2008 bedraagt € 13.366 en de gedempte kostendeekkende premie € 14.589 (op basis van een vaste rente van 4,4%). De feitelijke premie dient minimaal gelijk te zijn aan de wettelijk voorgeschreven kostendeekkende premie. De wettelijk voorgeschreven kostendeekkende premie is gebaseerd op de rentetermijnstructuur en is daardoor gevoelig voor renteveranderingen. Hierdoor zou de premie van jaar tot jaar kunnen verschillen. Het beleid van het bestuur is echter gericht op een zo stabiel mogelijke premieontwikkeling. Om te voorkomen dat de premie van jaar tot jaar fluctueert biedt de wet de mogelijkheid om premiedemping te bewerkstelligen. Het is daarbij toegestaan om af te wijken van de rentetermijnstructuur als rekenrente bij de vaststelling van de feitelijke premie. Het bestuur heeft van deze mogelijkheid gebruik gemaakt en hanteert voor de vaststelling van de gedempte kostendeekkende premie een disconteringsvoet van 4,4%. Bij de vaststelling van deze disconteringsvoet is uitgegaan van het verwachte toekomstige reële beleggingsrendement.

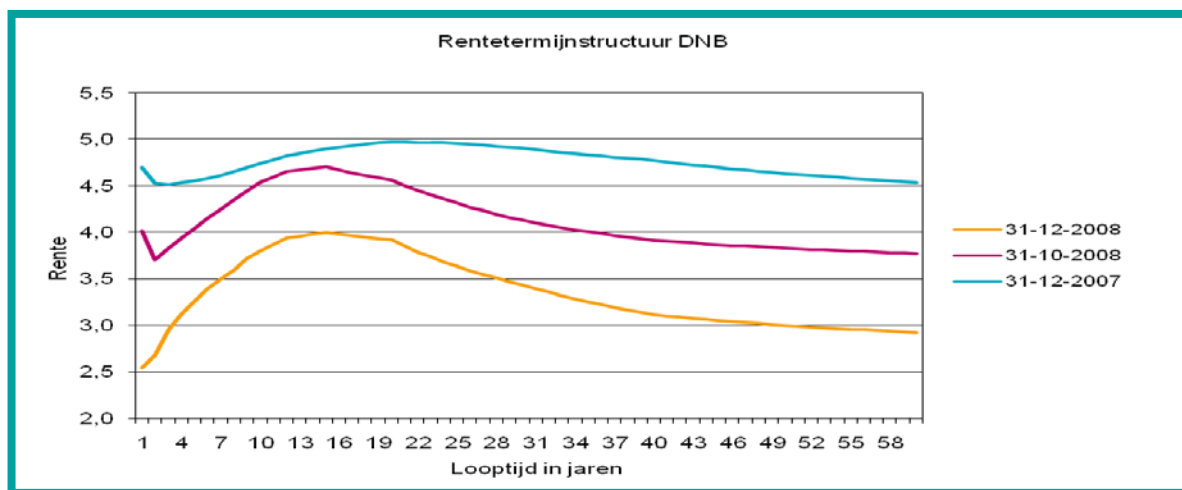
De gedempte kostendeekkende premie is hoger dan de actuariële kostendeekkende premie. Dit wordt veroorzaakt door het feit dat de (gehele) rentetermijnstructuur op 31 december 2008 lager was dan de gehanteerde gedempte disconteringsvoet van 4,4%.

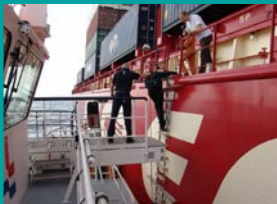
Volgens de geldende Pensioenstatuten wordt de feitelijke premie jaarlijks op 1 januari verhoogd met de ontwikkeling van de Consumenten Prijsindex (CPI), tenzij de wettelijk voorgeschreven kostendeekkende premie hoger is. In dat geval wordt de premie op dit kostendeekkende niveau vastgesteld. De feitelijke premie is als gevolg van de ontwikkeling van de CPI op 1 januari 2008 verhoogd met 1,3%. Deze aldus verhoogde feitelijke premie was hoger dan de voor BPL geldende gedempte kostendeekkende premie. Dit verklaart het verschil tussen de feitelijke premie en de gedempte premie.

ONTWIKKELINGEN M.B.T. DE VOORZIENING (BEDRAGEN X € 1.000)

De voorziening pensioenverplichtingen bedroeg eind 2007 € 352.241. Eind 2008 bedroeg deze € 517.886. Een stijging met € 165.645. De stijging van de voorziening is toe te schrijven aan:

- Indexatie per 1-1-2008 van 1,3% en het onvoorwaardelijke maken van de voorwaardelijke toeslag van 3% € 15.203
- Daling van de rentetermijnstructuur, het verschil tussen de verplichtingen op basis van de blauwe en gele lijn in onderstaande grafiek € 85.454

FINANCIËEL BELEID

Doordat BPL de verplichtingen tot 1 november 2008 voor 65% had afgedekt en vanaf dat moment voor 100%, is de daling van de rentetermijnstructuur voor een deel opgevangen door middel van een waardevermeerdering van de beleggingen in de LDFD 20 en 40 fondsen. Uit de grafiek blijkt ook dat de volledige afdekking per 1 november 2008 een goede keuze is geweest.

● Toepassen van leeftijdsterugstelling	€ 12.301
● Interest toevoeging	€ 18.821
● Opbouw pensioenen over 2008	€ 10.847
● Affinanciering FLP voor actieve registerloodsen per 1-7-2008 (Deze stijging is volledig gedekt door aanwending van de voorziening FLP per deze datum en een additionele storting door het Loodswezen)	€ 35.303
● Overgenomen pensioenverplichtingen	€ 1.391
● Uitkeringen	€ 14.862
● Overige oorzaken	€ 1.867

ACTUARIEEL VERSLAG

In 2008 is de dekkingsgraad gedaald van 123,2% naar 92,8%. Ultimo 2008 bedraagt het minimaal vereist eigen vermogen van het pensioenfonds 105%. Het Vereist Eigen Vermogen bedraagt 113,4%. Het pensioenfonds verkeert derhalve in een situatie van dekkingstekort.

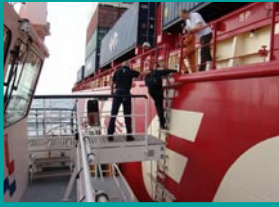
Oorzaken van de daling van de dekkingsgraad in 2008

IN PROCENTEN	
DEKKINGSGRAAD 31-12-2007	123,2
INDEXATIE	-5,0
INVOERING LEEFTIJDSTERUGSTELLINGEN	-3,8
WIJZING RTS MINUS AFDEKKING RENTE	-6,4 ¹
INTEREST TOEVOEGING VPV VERSUS AANGROEI VERMOGEN	-16,9
PREMIE	0,3
UITKERINGEN	0,5
WIJZIGING VPV/CASH OVERIG	0,6
DEKKINGSGRAAD 31-12-2008	92,8

1. Indien de rente niet zou zijn afgedekt, zou de dekkingsgraad met 19,4%-punt zijn gedaald.

Per 1-1-2008 is een indexatie toegekend van 1,3% en werd de voorwaardelijke toeslag van 3% omgezet in een onvoorwaardelijke aanspraak. Dit leidde tot een daling van de dekkingsgraad met 5%. In de loop van 2008 heeft het bestuur besloten de bij de vaststelling van de overlevingskansen te hanteren leeftijdsterugstelling aan te passen naar 2 jaar voor mannen en 1 jaar voor vrouwen. De dekkingsgraad is hierdoor met 3,8% gedaald.

Per 1-7-2008 zijn de FLP-uitkeringen van per 30-6-2008 nog actieve loodsen afgefinancierd. Het Loodswezen heeft een additionele koopsom gestort, die samen met de bestaande FLP-voorziening voldoende was ter financiering van de benodigde koopsom. Bij de inkoop van de FLP-uitkeringen is rekening gehouden met een solvabiliteitsopslag van 16,5%.

FINANCIËEL BELEID

De wijziging van de rentetermijnstructuur heeft een nadelig effect gehad op de dekkingsgraad. Het renterisico was tot november voor 65% afgedekt. Vanaf november geldt een 100% afdekking. De dekkingsgraad is door de dalende rente afgenomen met 6,4%.

Het netto rendement, inclusief afdekking van de rente, bedroeg in 2008 0,11%. Hierbij is rekening gehouden met een afboeking op Privatie Equity van zes miljoen euro. Dit rendement, na aftrek van het rendement door afdekking van de rente, was onvoldoende om de voor de aangroei van de voorziening benodigde interest te financieren. De dekkingsgraad is hierdoor met 16,9% afgenomen.

De premiemarge (de feitelijke premie minus de benodigde premie voor inkoop pensioenaanspraken) heeft in 2008 een positief effect van 0,3% gehad op de dekkingsgraad. Zie voor de ontwikkeling van de dekkingsgraad in 2009 “Gebeurtenissen ná balansdatum” op blz 78.

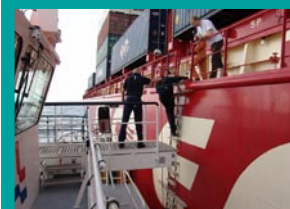
HERSTELPLAN

BPL heeft conform de wettelijke voorschriften en richtlijnen van De Nederlandsche Bank een herstelplan opgesteld en eind maart 2009 aan DNB gezonden. Vertrekpunt voor dit plan is de dekkingsgraad eind 2008 van 92,8%. Zodra de dekkingsgraad op 105% of hoger staat, is de situatie van onderdekking opgeheven. Volgens het herstelplan bereikt BPL deze dekkingsgraad eind 2012/begin 2013. Dit moment ligt binnen de door de wetgever voorgeschreven maximale termijn van 5 jaar. Als de dekkingsgraad op 112% of hoger staat, is de situatie van reservetekort opgeheven. Volgens het plan bereikt BPL dit eind 2016. Dit moment ligt ruim binnen de door de wetgever voorgeschreven maximale termijn van 15 jaar. Alle deelnemers, gepensioneerden en andere pensioengerechtigden zijn schriftelijk over het herstelplan geïnformeerd. Uit het herstelplan volgt dat tot 2014 niet kan worden geïndexeerd. In de periode daarna zal volgens het herstelplan slechts gedeeltelijke kunnen worden geïndexeerd. Als het herstel sneller verloopt dan in het plan is aangegeven, komt het moment dat weer (gedeeltelijk) kan worden geïndexeerd eerder. Het omgekeerde kan zich uiteraard ook voordoen. Het herstelplan dient jaarlijks te worden geëvalueerd, voor het eerst eind 2009. Als blijkt dat het herstel achterblijft bij het plan, zal in het herstelplan een kortingsmaatregel moeten worden opgenomen. Voor de effectuering van een kortingmaatregel geldt een wachtermijn van 1 jaar. Overigens zal pas worden gekort als alle overige sturingsmaatregelen, inclusief de mogelijkheid van een extra premiestorting, zijn uitgeput.

In het Centraal Overleg op 24 maart 2009 is de wachttermijn verlengd. Het eerste verplichte moment van korting is uitgesteld tot 1 januari 2012 (was eerder 1-1-2011). Dit uitstel is echter nog niet definitief. Medio 2010 zullen Minister Donner en DNB in overleg met de Stichting van de Arbeid en de pensioenkoepels bezien of dit uitstel nog verantwoord is. Na dit overleg en advisering door DNB zal de Minister een besluit nemen over genoemde datum. Indien het vroegste moment van korting 1 januari 2012 blijft, zal de mate waarin dan eventueel gekort moet worden, dienen te worden bezien aan de hand van de situatie medio 2011. Het vorenstaande geldt onder voorbehoud van latere wijzigingen in wettelijke regels en voorschriften en richtlijnen van DNB. Voor meer informatie over het herstelplan wordt verwezen naar de brief aan alle deelnemers, gepensioneerden en andere pensioengerechtigden van 20 april 2009.

INDEXATIEBELEID

De indexatieverlening binnen het pensioenfonds is afhankelijk van de financiële situatie van het pensioenfonds. De toeslagverlening is voorwaardelijk (zie ook onder “voorwaardelijkheidsverklaring” hieronder) en het besluit tot toeslagverlening wordt jaarlijks door het bestuur genomen. BPL probeert de ontwikkeling van de Consumenten Prijsindex (CPI) te volgen. Het bestuur hanteert daarvoor een beleidsstaffel. Op grond daarvan wordt bij een dekkingsgraad van 116% of meer een indexatie verleend van 100% van de stijging van de CPI. Bij een dekkingsgraad tussen 105% en 116% wordt naar rato geïndexeerd en bij een dekkingsgraad van minder dan 105% wordt niet geïndexeerd. Nadrukkelijk wordt vermeld dat het gaat om een beleidsstaffel, waarvan door het bestuur kan worden afgeweken.

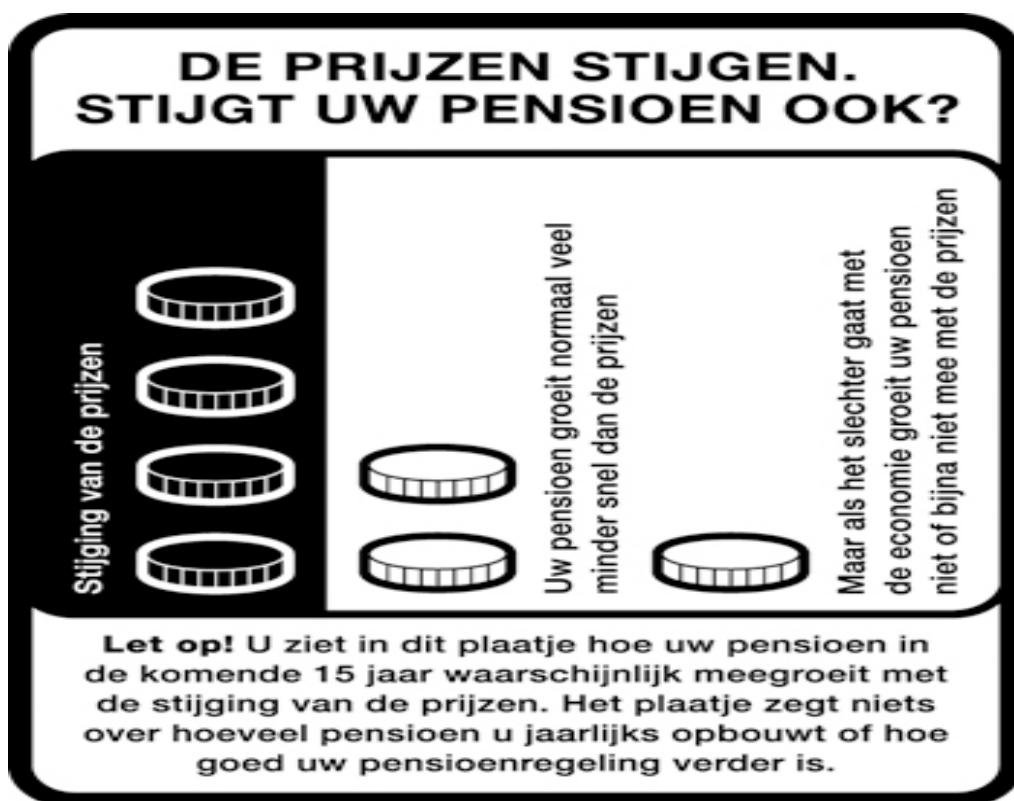

FINANCIËEL BELEID

INDEXATIELABEL

Vanaf 1 april 2009 zijn de pensioenfondsen in Nederland wettelijk verplicht de informatie over indexatieverlening uit te drukken in een kwalitatieve en beeldende maatstaf (toeslagenlabel). Deze beeldende maatstaf is wettelijk voorgeschreven.

Het toeslagenlabel voor BPL

Bovenstaande label is gebaseerd op de continuïteitsanalyse van BPL van eind oktober 2008, waarbij is gerekend met een dekingsgraad op dat moment van 95,7%.

VOORWAARDELIJKHEIDSVERKLARING

Indien een fonds een voorwaardelijk indexatiebeleid heeft, dient daarover in nagenoeg alle uitingen over pensioen de wettelijk voorgeschreven voorwaardelijkheidsverklaring te worden gehanteerd, voor 2009 luidende als volgt:

Uw pensioenfonds probeert ieder jaar uw pensioen/opgebouwde pensioen te verhogen met de prijsontwikkeling. Uw pensioen/opgebouwde pensioen is dit jaar met 0% verhoogd.

Uw pensioenfonds heeft uw pensioen/ opgebouwde pensioen de afgelopen drie jaar als volgt verhoogd:

Over het jaar 2008 met 1,3 %. De prijzen gingen toen met 1,3% omhoog.

Over het jaar 2007 met 1,1 %. De prijzen gingen toen met 1,1% omhoog.

Over het jaar 2006 met 0,8 %. De prijzen gingen toen met 1,8% omhoog.

Tevens is in 2008 de voorwaardelijke toeslag van 3 % omgezet in een onvoorwaardelijk recht. Uw pensioenfonds betaalt de toekomstige verhogingen van uw pensioen/opgebouwde pensioen uit beleggingsrendement. U hebt door deze verhoging en de verwachting voor de komende jaren niet meteen ook recht op verhogingen in de toekomst.

RISICOBELEID

BELEGGINGSRISICO ALGEMEEN

Het beleggingsbeleid wordt gevoerd in overeenstemming met de prudent-person regel, conform hetgeen terzake bij of krachtens de wet is bepaald. Kort gezegd houdt dit in dat de gelden van het fonds worden belegd in het belang van de(gewezen) deelnemers.

Het beleggingsdoel van het BPL is om met een voor het pensioenfonds acceptabel beleggingsrisico een zo hoog mogelijk rendement te behalen om de continuïteit van de pensioenregelingen zo goed mogelijk te garanderen. Daarbij wordt telkens bezien of risico's die naar verwachting geen of minder rendement opleveren geheel of gedeeltelijk kunnen worden uitgesloten.

In de statuten is bepaald dat de stichting dient te beschikken over een minimaal vereist eigen vermogen en een vereist eigen vermogen, te berekenen volgens de bij of krachtens de wet gegeven regels. Het minimaal vereist eigen vermogen bedraagt 105%.

Het vereist eigen vermogen is het vermogen dat behoort bij de evenwichtssituatie van het fonds. In de evenwichtssituatie is het vereist eigen vermogen zodanig dat het over één jaar met een zekerheid van 97,5 procent het fonds meer bezittingen heeft dan verplichtingen. De hoogte van het eigen vermogen in de evenwichtssituatie en dus van het vereist eigen vermogen, is afhankelijk van het risicoprofiel van het fonds. Ultimo 2008 bedroeg voor BPL het vereist eigen vermogen 113,4%.

Beleggingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Dat betekent dat de waardering afhankelijk is van bewegingen op de financiële markten. BPL loopt daardoor onder meer risico m.b.t. tot de prijs van de beleggingen, de valuta koersen, de rente en de liquiditeiten.

De eerste stap in de risicobeheersing bestaat uit de kaders die volgen uit het Asset Liability Management(ALM) model. Hier wordt de verdeling tussen zakelijke en vastrentende waarden gekozen die past bij het karakter van het fonds. Tevens wordt dan bezien welke risico's het fonds wil uitsluiten of beperken (de-risiken).

Vervolgens wordt er op basis van dat ALM model een benchmark vastgesteld, waarbij de onderdelen zakelijke- en vastrentende waarden specifiek worden ingevuld. Uitkomst is de strategische benchmark. Bij de keuze van de benchmark worden zaken als spreiding over regio's, sectoren en ratingklassen vastgelegd. De volgende stap in het risicobeleid is het vaststellen van de bewegingsruimte van de vermogensbeheerder. In de richtlijnen die aan de vermogensbeheerder worden opgelegd, wordt op het niveau van de asset classes onder andere bepaald:

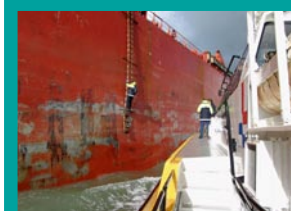
- welke bewegingsruimte er toegestaan wordt (de tracking error) ten opzichte van de gekozen benchmark per asset klasse;
- welke bandbreedtes er toegestaan worden t.o.v. de strategische mix.

Lees meer over de richtlijnen aan de vermogensbeheerder op blz 26 en verder.

Op basis van de richtlijnen, zal de vermogensbeheerder overgaan tot implementatie van de portefeuille. Tot slot dient de monitoring van de gehele portefeuille goed te zijn. Dit gebeurt onder andere door de verslaglegging in de kwartaalrapportages van de vermogensbeheerder, alsmede de regelmatige ontmoetingen tussen AB en de vermogensbeheerder.

De bepaling van de strategische benchmark wordt minimaal eenmaal per jaar herhaald, waarbij alle risico's van de gehele portefeuille in kaart worden gebracht. Hierbij wordt gebruikt gemaakt van een Strategische Asset Allocatie module (SAA) waarmee onder andere inzichtelijk gemaakt wordt:

- wat het totale risicobudget is (zijnde de mate waarin de dekkingsgraad in een jaar zal kunnen fluctueren);
- wat de risico's per asset class zijn;
- wat het risico van onderdekking is.

RISICOBELEID

SPECIFIEKE BELEGINGSRISICO'S

RENTERISICO

Het renterisico is het risico dat de waarden van de portefeuille vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen veranderen als gevolg van ongunstige veranderingen in de marktrente. Maatstaf voor het meten van rentegevoeligheid is de duration. De duration is de gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren van de kasstromen.

Indien op balansdatum de duration van de beleggingen aanzienlijk korter is dan de duration van de verplichtingen is er sprake van een zogenaamde 'duration-mismatch'. Bij een rentestijging zal de waarde van beleggingen minder snel dalen dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de actuele marktrentestructuur), met als gevolg dat de dekkingsgraad zal stijgen. Voor het fonds geldt dat bij een rentedaling de waarde van de beleggingen minder snel stijgt dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt. Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de duration-mismatch. Hierbij wordt gebruik gemaakt van renteswaps via de Liability Driven 20 en 40 Fondsen van Robeco. Een renteswap ruilt een te ontvangen vaste lange rente (vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie) tegen een te betalen variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Aan de ene kant verkleint dit de duration-mismatch, maar aan de andere kant wordt het fonds nu afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente. Het risico van een verdere rentedaling is tijdelijk af te dekken door middel van een swaption, waarvoor een premie betaald moet worden. Het afsluiten van een swap of een swaption kan dus mismatchrisico's afdekken, maar aan dit soort instrumenten zijn ook risico's verbonden (zoals het liquiditeits-, tegenpartij- en juridische risico). Het renterisico was vanaf begin 2008 voor 65% van de verplichtingen afgedekt. BPL liep daardoor nog een renterisico van 35% van de pensioenverplichtingen. Dit betekent dat elke 0,1% verandering in de rente een wijziging van de dekkingsgraad tot gevolg heeft van ongeveer 0,5%-punt. Bij stijging van de rente neemt de dekkingsgraad toe, bij daling van de rente neemt deze af. Met oog op het dalingsrisico van de dekkingsgraad heeft het bestuur begin 2008 vastgelegd in welke situatie tot volledige afdekking van het renterisico zal worden overgegaan. Daarvoor wordt onderstaand beleidskader gehanteerd:

RENTE	DEKKINGSGRAAD			
	100%	105%	110%	115% EN HOGER
	MATE VAN AFDEKKEN VERPLICHTINGEN			
3% EN LAGER	100%	100%	100%	65%
3,25% EN LAGER	100%	100%	100%	65%
3,5% EN LAGER	100%	100%	65%	65%
3,75% EN LAGER	100%	100%	65%	65%
4% EN LAGER	100%	100%	65%	65%
4,25% EN LAGER	100%	100%	65%	65%
4,5% EN LAGER	100%	100%	65%	65%
4,75% EN LAGER	100%	100%	65%	65%
5% EN LAGER	100%	100%	65%	65%
5,5% EN LAGER	100%	100%	65%	65%
BOVEN 5,5%	100%	100%	100%	100%

R I S I C O B E L E I D

Onder rente in bovenstaand beleidskader wordt verstaan de rente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur, die correspondeert met de duration van de verplichtingen. Toepassing van dit beleidskader heeft geleid tot het besluit om het renterisico met ingang van 1 november 2008 volledig af te dekken.

VALUTARISICO

Eind 2008 wordt voor circa 21,85% (2007: 32,79%) van de beleggingsportefeuille belegd buiten de eurozone, met name in USD. Hiervan is voor 95,55% (2007: 89,94%) afgedekt door de euro. Het strategische beleid van de stichting wordt gekenmerkt door een streven de volgende valutaposities af te dekken naar de euro: USD, JPY, GBP, AUD en HKD.

PRIJSRISICO

Prijsrisico is het risico dat door de ontwikkeling van marktprijzen (veroorzaakt door factoren die samenhangen met een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren) waardewijzigingen plaatsvinden. Wijzigingen in marktomstandigheden hebben altijd direct invloed op het beleggingsresultaat, omdat alle beleggingen worden gewaardeerd op reële waarde waarbij waardewijzigingen onmiddellijk worden verwerkt in het saldo van baten en lasten. Het prijsrisico wordt gedempt door spreiding binnen de portefeuille (diversificatie). Het prijsrisico kan ook afgedekt worden door gebruik te maken van afgeleide financiële instrumenten (derivaten), zoals opties en futures.

KREDIETRISICO

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten waardoor het fonds financiële verliezen lijdt. Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft jegens het fonds. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door de vermogensbeheerder enkel belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot niet-beursgenoteerde beleggingen, met name OTC-derivaten, wordt door het fonds enkel gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand.

CONCENTRATIERISICO

In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van de beleggingen ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de beleggingsportefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Een portefeuille van leningen die sterk sectorgebonden is, kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen. Indien aandelen in dezelfde sector worden aangehouden is sprake van een cumulatief concentratierisico. BPL hanteert bij beleggen een verdeling over verschillende asset categorieën en vervolgens worden de beleggingen verdeeld over verschillende fondsen die bepaalde limieten aanhouden. Op deze wijze wordt het concentratierisico binnen verantwoorde grenzen gehouden.

SYSTEEMRISICO

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

RISICOBELEID

SPECIFIEKE FINANCIËLE INSTRUMENTEN (DERIVATEN)

Voor zover dat binnen de grenzen van het beleggingsbeleid van het fonds past maakt het fonds ook gebruik van financiële derivaten, voornamelijk bij het afdekken van het marktrisico. De economische effecten van de derivaten dienen meegenomen te worden in de berekening. Derivaten hebben als voornaamste risico het kredietrisico (het risico dat tegenpartijen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen). Dit risico wordt beperkt door alleen transacties aan te gaan met goed te boek staande partijen en te werken met onderpand.

LIQUIDITEITSRISICO

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Waar de overige risico componenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico kan worden beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities, rekening houdend met directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies.

De volgende zaken zijn van belang met betrekking tot het liquiditeitsrisico: tot en met het jaar 2008 waren de inkomende gelden meer dan het totaal van de uitkeringen. Bovendien zijn er voldoende beleggingen, die op korte termijn te gelde kunnen worden gemaakt.

BELEGGINGSRISICO'S ALTERNATIEVE BELEGGINGEN

Private equity

BPL belegt strategisch 5% van de totale beleggingen in private equity. Bij private equity wordt geïnvesteerd in niet beursgenoteerde ondernemingen. Het risico bestaat dat het bedrijf het slecht doet, waardoor de waarde van de investering daalt. Bij faillissement van de onderneming kan de investering in zijn geheel verloren gaan. De investering (plus behaalde winst door de waardetoename van de onderneming) vloeit weer teug naar het fonds als de onderneming wordt verkocht, ten beurse gaat of de belegging wordt verkocht aan een ander private equity fund. Het risico wordt beperkt door niet rechtstreeks in ondernemingen te beleggen maar in een drietal "fund of funds".

Hedgdefund

BPL belegt strategisch 5% van de totale beleggingen in een hedgdefund. Het betreffende hedgdefund probeert rendement te genereren door long- en shortposities in te nemen om te profiteren van prijstrends. Het fonds presteert ondergemiddeld als zich geen trends of trendbreuken in de markt voordoen. De resultaten van het hedgdefund zijn door de strategie van het fonds bijzonder volatiel. De volatiliteit wordt gedempt door een beperkt deel van het totale belegd vermogen van het pensioenfonds (strategisch niet meer dan 5%) in het hedgdefund te beleggen. Naast marktrisico loopt het hedgdefund kredietrisico op (1) de clearing brokers waarmee het fonds zaken doet, te weten UBS Ltd. en Newedge Group (UK Branch); en (2) de banken die het fonds gebruikt voor het onderbrengen van overtoollige kasmiddelen, te weten CACEIS Bank Luxembourg en Rabobank Rotterdam

VERZEKERINGSTECHNISCHE RISICO'S (ACTUARIËLE RISICO'S)

LANGLEVENRISICO

Het belangrijkste actuariële risico is het langlevensrisico (het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen). Met ingang van 2007 is de prognosetafel 2005-2050 ingevoerd. In deze tafels is langlevensrisico nagenoeg geheel verdisconteerd.

RISICOBELEID

Het bestuur had daarbij in eerste instantie besloten geen leeftijdsterugstelling te hanteren, vanuit de aanname dat de overlevingskansen voor registerloodsen niet hoger liggen dan gemiddeld. In de loop van 2008 heeft in verband hiermede een onderzoek plaatsgevonden naar de sterfte onder de BPL-populatie, waaruit blijkt dat van een lagere levensverwachting van oud-registerloodsen dan voor andere werkenden geen sprake kan zijn. Op advies van de actuaris is daarom besloten om bij genoemde prognosetafel alsnog leeftijdsterugstelling te hanteren van 2 jaar voor mannen en 1 jaar voor vrouwen. Door toepassing van deze prognosetafels met leeftijdsterugstelling is het langlevensrisico voor het pensioenfonds sterk gereduceerd

OVERLIJDENS- EN HET ARBEIDSONGESCHIKTHEIDSRISICO

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor het fonds geen voorzieningen heeft getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen ('schadereserve'). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien.

Het fonds heeft het arbeidsongeschiktheids- en overlijdensrisico op stop-loss basis herverzekerd bij een externe, onder toezicht van DNB staande verzekeringsmaatschappij. Het eigen behoud is 125% van de premie bij volledige herverzekering. De herverzekeringsovereenkomst expireert in 2014.

RISICO'S M.B.T PREMIE DEKKINGSGRAAD EN INDEXATIE KOMENDE 15 JAAR

Eind 2008 heeft het bestuur door de actuaris een nieuwe continuïteitsanalyse laten maken. Doel van deze analyse is een beeld te krijgen van de te verwachten ontwikkeling van de genoemde risico's in de komende 15 jaar. Uit de stochastische analyse, gebaseerd op gegevens eind september 2008 en de dekkingsgraad eind oktober 2008 van 95,7%, kunnen de volgende verwachtingen worden ontleend:

- De gemiddelde dekkingsgraad stijgt van 95,7% eind oktober 2008 naar circa 134% in 2023;
- In 2023 is in circa 25% van alle scenario's sprake van een dekkingstekort;
- In 2023 is in circa 35% van alle scenario's sprake van een reservetekort (er vanuit gaande dat de vereiste dekkingsgraad dan 113% is);
- Het indexatieresultaat bedraagt 40%. Dit houdt in dat naar verwachting 40 % van de stijging van de de consumentenprijsindex aan toeslag kan worden gerealiseerd. Over 15 jaar leidt dit naar verwachting tot een koopkrachtverlies van in totaal 16%;
- De dekkingsgraad stijgt naar verwachting binnen de projectieperiode van 15 jaar boven de vereiste dekkingsgraad;
- De feitelijk premie is gemiddeld hoger dan kostendekkende premie.

Deze verwachtingen worden meegenomen in het te voeren financiële beleid.

OPERATIONELE RISICO'S

De operationele risico's zijn de risico's van onder andere een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, het opstellen van onjuiste rapportages en fraude. BPL beheerst deze risico's door het stellen van eisen aan de eigen organisatie, uitgebreid beschreven in de ABTN, en aan andere organisaties, waarmee BPL zaken doet. Overeenkomsten met andere organisaties worden periodiek geëvalueerd. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. Bij uitbesteding worden de richtlijnen van De Nederlandsche Bank in acht genomen.

VOORUITZICHTEN

HERSTELPLAN

In herstelplan is omschreven hoe het bestuur denkt te komen tot herstel van de financiële situatie. Daarbij wordt uit gegaan van het beleggings-, premie- en indexatiebeleid zoals dit eerder voor de langetermijn door het bestuur is vastgesteld. Indien het herstel achterblijft bij het plan kan het op enig moment nodig zijn dat een kortingmaatregel wordt opgenomen. Het eerste evaluatiemoment is eind 2009. Via de website worden de deelnemers, gepensioneerden en andere pensioengerechtigden maandelijks op de hoogte gehouden over het verloop van het herstel door middel van actualisering van onderstaande tabel:

MOMENT	DEKKINGSGRAAD(DG) ¹				VERGELIJKING 'ACTUEEL' MET 'BENODIGD VOLGENS HERSTELPLAN'
	ACTUEEL ²	MINIMAAL VEREIST	INCLUSIEF BELEGGINGS- BUFFER ²	BENODIGD VOLGENS HERSTELPLAN	
EIND 2007	123,2	105	116,5		
EIND 1 ^E KW 2008	113,3	105	116,5		
EIND APRIL 2008	117,1	105	116,5		
EIND MEI 2008	120,0	105	116,5		
EIND 2 ^E KW 2008	117,5	105	116,5		
EIND JULI 2008	116,3	105	116		
EIND AUGUSTUS 2008	116,5	105	116		
EIND SEPTEMBER 2008	110,0	105	116		
EIND OKTOBER 2008	95,7	105	116		
EIND NOVEMBER 2008	93,0	105	113		
EIND 2008	92,8	105	113		
EIND JANUARI 2009	89,1	105	112	93,0%	-3,9%-PUNT
EIND FEBRUARI 2009	87,5	105	112	93,2%	-5,7%-PUNT
EIND MAART 2009	87,5	105	112	93,4%	-5,9%-PUNT
EIND APRIL 2009	89,8	105	112	93,6%	-3,8%-PUNT
EIND MEI 2009	92,9	105	112	93,8%	-0,9%-PUNT

1. Verhouding tussen bezittingen en verplichtingen van het fonds (in procenten)

2. De percentages eind 2007 / 2008 zijn definitief, de tussenliggende percentages zijn geschat.

HET NIEUWE FISCALE KADER VOOR BEROEPSPENSIOENFONDSEN

Eind 2005 is het overleg gestart tussen de Unie van Beroepspensioenfondsen (UvB) en het Ministerie van Financiën over het nieuwe fiscale kader van Beroepspensioenfondsen. Bestuurlid Nauta maakt deel uit van de delegatie van de UvB. In 2007/2008 heeft de UvB nadere informatie verstrekt aan het Ministerie.

VOORUITZICHTEN

Bij het schrijven van het bestuursverslag was het overleg nog niet afgerond. De verwachting is dat de partijen er in de loop van 2009 uit zullen komen. Als dan zal in overleg met de NLC (in de hoedanigheid van met een beroepspensioenvereniging gelijk gestelde instelling) Pensioenstatuut 2004 worden gewijzigd. Daarbij zullen ook eventuele wensen voor verbetering van dit Pensioenstatuut in ogenschouw worden genomen.

MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD BELEGGEN

Met de uitzending van Zembla in maart 2007 is ook bij BPL het vraagstuk van maatschappelijk verantwoord beleggen op het bord van het bestuur komen te liggen. In april 2007 hebben de Nederlandse Pensioenfondsen, vertegenwoordigd in de koepelorganisaties, besloten tot het instellen van een praktische commissie. Deze commissie kreeg als opdracht een raamwerk te ontwikkelen dat pensioenfondsen ondersteunt bij het operationaliseren en uitvoeren van verantwoord beleggen. Het resultaat van deze commissie is vastgelegd in het rapport “De gearriveerde toekomst, Nederlandse pensioenfondsen en de praktijk van verantwoord beleggen”. Na ampel beraad is het AB gekomen tot de volgende besluitvorming: Het AB onderschrijft de normen en waarden die geformuleerd zijn in de Global Compact van de Verenigde Naties. Het verbindt zich inhoudelijk te streven naar het implementeren van deze principes in zijn relatie met de vermogensbeheerder. In 2008 is het AB begonnen met implementatie van dit besluit. Begin 2008 heeft bestuur de United Nations Principles for Responsible Investment gekozen als leidende beginselen voor verantwoord beleggen. Deze beleggingsrichtlijnen worden gehanteerd naast de principes van het UN Global Compact voor verantwoord ondernemen. In de loop van 2009 zal op basis van deze fundamenten het beleid verantwoord beleggen van het pensioenfonds verder worden ingevuld.

BESTUURSSAMENSTELLING

Per juni 2010 treedt af als bestuurslid de heer H.B.W. Broers. Aan algemene raad is gevraagd om ter voorziening in deze te ontstane vacature per juni 2009 een kandidaat bestuurslid voor te dragen.

WIJZIGING IN STRATEGISCHE ASSETMIX

Het bestuur van BPL besteedt voortdurend aandacht aan verdere optimalisatie van de beleggingsportefeuille. Na uitgebreid onderzoek is besloten om met ingang van 2009 de samenstelling van de portefeuille zakelijk waarden te wijzigen door toevoeging van beleggingen in commodities (grondstoffen) voor in totaal 5% van de totale portefeuille (11,1% van de beleggingen in zakelijk waarden) ten laste van wereldwijde aandelen. Hiermede wordt een nog beter gespreide portefeuille verkregen, waardoor het risico van de totale portefeuille is gedaald. Het vereiste vermogen daalde van 113,4% naar 112%. De aanschaf van commodities is met ingang van 1 april 2009 geëffectueerd. De selectie van de fondsmanagers heeft plaatsgevonden binnen een nieuw concept, waarbij Robeco fungeert als fiduciair manager (beleggingsadviseur) en op basis van adviezen van Corestone (onafhankelijke dochteronderneming van Robeco) beslist over het aantrekken en afstoten van de managers. Corestone heeft de kennis en kunde om wereldwijd de beste managers te selecteren. Het bestuur zal de komende tijd onderzoeken of het gunstig is om ook andere beleggingen onder dit concept te brengen.

COMMUNICATIE

In 2009 wordt het communicatieplan omgebouwd in een notitie over het communicatiebeleid van het fonds.

AFDEKKEN RENTERISICO

In 2009 wordt gezien of de wijze en mate van afdekking van het renterisico wijziging behoeft.

BESTUURSZAKEN

DESKUNDIGHEID

Het opzetten en actualiseren van een pensioenregeling vereist veel specifieke kennis. Het op peil houden van deze kennis is dus van groot belang. Elk nieuw bestuurslid volgt een speciaal door de UVB opgezette tweedaagse basiscursus voor bestuurders van beroepspensioenfondsen. Deze cursus wordt regelmatig geactualiseerd en bestuursleden gaan dan “op herhaling”. De UvB organiseert daarnaast een verdiepingsdag, waarbij wordt ingegaan op de laatste ontwikkelingen. Een keer per jaar organiseert het BPL-bestuur een studiedag. Daarin komen actuele ontwikkelingen aan de orde en de specifieke gevolgen daarvan voor BPL.

De bestuursleden kunnen hun kennis op peil houden door het volgen van seminars. Op grond van artikel 5 van de “Beleidsregels beleidsbepaling en toetsing pensioenfondsen” van DNB dient het bestuur inzicht te verschaffen in het deskundigheidsniveau van het bestuur. Indien daarbij leemtes worden geconstateerd, dient te worden aangegeven wat het bestuur daaraan gaat doen. Het heeft daarvoor een deskundigheidsplan opgesteld. Uit dit plan volgt dat er geen tekortkomingen zijn. DNB heeft met dit plan ingestemd. Voor meer specialistische kennis laat het bestuur zich bijstaan door externe adviseurs, zoals de actuaris (pensioendeskundige) en de accountant.

EVALUATIE FUNCTIONEREN BESTUUR

In 2008 zijn in het AB afspraken gemaakt over het periodiek evalueren van het functioneren van individuele bestuursleden en van het bestuur als geheel. Volgens een vastgelegde procedure houdt de voorzitter met individuele bestuursleden evaluatiegesprekken, waarbij de uitkomst van de UVB-deskundigheidstoets wordt betrokken. Ook het individueel functioneren van de voorzitter en de secretaris/penningmeester wordt geëvalueerd. Dit gebeurt door een evaluatiegesprek met een delegatie van twee bestuursleden en het betreffende DB-lid. De uitkomsten van de individuele evaluatiegesprekken worden als input gebruikt voor de evaluatie van het functioneren van het bestuur als geheel, die zal geschieden onder begeleiding van een bestuurskundige.

TOEZICHT EN VERANTWOORDING

Het DB legt tijdens elke bestuursvergadering verantwoording af aan het algemene bestuur. Het algemeen bestuur legt jaarlijks verantwoording af door middel van het jaarverslag dat op de website, www.bploodsen.nl, wordt geplaatst en op verzoek aan (gewezen) deelnemers en gepensioneerden wordt toegezonden. Het bestuur hanteert met ingang van 2007 de Principes voor goed pensioenfondsbestuur van de Stichting van de Arbeid van 16 december 2005. Hieruit is voortgevloeid de instelling van een intern toezichtsorgaan en een verantwoordingsorgaan. De inrichting van deze organen, alsmede hun taken, rechten en bevoegdheden zijn vastgelegd in de statuten van het pensioenfonds. Zie voor het rapport van het intern toezichtsorgaan in 2008 en de reactie daarop van het AB en het oordeel van het verantwoordingsorgaan bijlage 9, 10 en 11.

KLACHTEN- EN GESCHILLENPROCEDURE

BPL kent een klachten- en geschillenprocedure (zie bijlage 8). In 2008 werden 3 klachten ontvangen. Een klacht betrof de maximering van de opbouw van het pensioen onder Pensioentatuut 1988. De twee andere klachten betroffen de vaststelling van het bijzonder partnerpensioen. In alle gevallen werd tegen de uitleg van de Manager Pensioenen bezwaar aangetekend bij het bestuur. In alle gevallen werd het bezwaar door het bestuur afgewezen. Er werd tegen de reacties van het bestuur geen beroep ingesteld bij de burgerrechter.

GEDRAGSCODE

Het bestuur hanteert een gedragscode en een daarop gebaseerde regeling relatiegeschenken, welke begin 2008 is aangepast aan de nieuwe wettelijke voorschriften. De AB-leden en de manager pensioenen hebben een overeenkomst tot naleving getekend. Ook de directie van de NLBV heeft, gelet op hun betrokkenheid bij de uitvoering van de pensioenregelingen, een dergelijke overeenkomst getekend.

BESTUURSZAKEN

COMPLIANCE OFFICER

De gedragscode schrijft voor dat een compliance officer dient te worden aangesteld. De taken en bevoegdheden van de compliance officer zijn vastgelegd in de gedragscode.

VERSLAG COMPLIANCE OFFICER 2008

DE VAN TOEPASSING ZIJNDE GEDRAGSCODE

Gedurende het verslagjaar werd een nieuwe modelgedragscode pensioenfondsen van toepassing. Deze werd, evenals de vorige modelgedragscode, samengesteld door de VB, OPF en UVB. In de AB vergadering van 12 februari 2008 werd op basis van deze modelgedragscode de gedragscode van BPL vastgesteld en vanaf die datum van toepassing verklaard.

BESLUIT REGELING RELATIEGESCHENKEN

Tevens werd op de vergadering van 12 februari 2008 het Besluit Regeling Relatiegeschenken vastgesteld en aangenomen. Dit besluit is een eis voortvloeiende uit de nieuwe gedragscode.

NALEVING GEDRAGSCODE

Op de AB vergadering van 12 februari 2008 werd door alle betrokkenen een overeenkomst inzake naleving van de gedragscode getekend. Dit is een nieuwe overeenkomst voortvloeiende uit artikel 11.1 van de gedragscode. Aan het einde van het boekjaar werd door alle betrokkenen de verklaring van naleving over het afgelopen boekjaar getekend. Deze eis vloeit voort uit artikel 11.2 van de gedragscode.

MELDINGEN

Gedurende het verslagjaar ontving de compliance officer één melding op grond van artikel 5.1 ter toetsing aan de gedragscode. De compliance officer heeft kennis genomen van deze melding en na toetsing aan betrokkene medegedeeld geen bezwaar te hebben.

Castricum, 11 april 2009

Jan Heldoorn, Compliance officer

EXTERN TOEZICHT

Het afgelopen jaar zijn aan het pensioenfonds geen dwangsommen of boetes opgelegd. Er zijn door DNB of AFM geen aanwijzingen aan het fonds gegeven, noch is een bewindvoerder aangesteld of is bevoegdheidsuitoefening van organen van het fonds gebonden aan toestemming van de toezichthouder. De vermogenspositie is eind 2008 zodanig dat er een korte- en langetermijnherstelplan is opgesteld. De deelnemers, gepensioneerden en andere pensioengerechtigden zijn hierover in april 2009 schriftelijk en via de website geïnformeerd.

PENSIOENBELEID

KENMERKEN PENSIOENREGELINGEN

Bij BPL bestaan drie regelingen:

- Pensioenstatuut 1988;
- Pensioenstatuut 2004;
- Reglement aspirant-registerloodsen.

Kernmerken per pensioenstatuut:

LEVENSLANG OUDERDOMSPENSIOEN UIT PENSIOENSTATUUT 1988 VANAF PENSIONERING OP 65-JARIGE LEEFTIJD

Het ouderdomspensioen wordt gedurende het deelnemerschap opgebouwd op basis van een middelloodachtige regeling. De pensioengrondslag voor het ouderdomspensioen, die jaarlijks door het bestuur wordt vastgesteld, is voor alle deelnemers gelijk. Per deelnemersjaar is het ouderdomspensioen 1,5% van de pensioengrondslag. Indien er meer dan 30 deelnemersjaren zijn, is het opbouwpercentage gelijk aan 45 gedeeld door dat aantal deelnemersjaren. Een deelnemer met minder dan 30 deelnemersjaren kan extra deelnemersjaren inkopen (tot maximaal 30 jaar). Door het toegepaste percentage van 1,5% wordt indirect rekening gehouden met een AOW-aftrek.

LEVENSLANG OUDERDOMSPENSIOEN UIT PENSIOENSTATUUT 2004 MET PENSIOENLEEFTIJD 60 (OF VERVROEGDE PENSIONERING VOOR 60 JAAR)

Het ouderdomspensioen wordt gedurende het deelnemerschap opgebouwd op basis van een middelloodachtige regeling. De pensioengrondslag voor het ouderdomspensioen, die jaarlijks door het bestuur wordt vastgesteld, is voor alle deelnemers gelijk. Ieder deelnemersjaar wordt 2% van de voor dat jaar geldende pensioengrondslag aan ouderdomspensioen opgebouwd. De deelnemer kan eventueel binnen de begrenzings van de geldende (fiscale) wet- en regelgeving extra pensioen inkopen.

TIJDELIJK OUDERDOMSPENSIOEN UIT PENSIOENSTATUUT 2004 MET PENSIOENLEEFTIJD 60 (OF VERVROEGDE PENSIONERING VOOR 60 JAAR)

Het tijdelijke ouderdomspensioen wordt gedurende het deelnemerschap opgebouwd op basis van een middelloodachtige regeling en uitgekeerd tot en met de maand waarin de gepensioneerde 65 jaar wordt. De pensioengrondslag voor het tijdelijk ouderdomspensioen, die jaarlijks door het bestuur wordt vastgesteld, is voor alle deelnemers gelijk. Ieder deelnemersjaar wordt 0,7% van de voor dat jaar geldende pensioengrondslag aan tijdelijk ouderdomspensioen opgebouwd. De deelnemer kan eventueel binnen de begrenzings van de geldende (fiscale) wet- en regelgeving extra tijdelijk pensioen inkopen.

LEVENSLANG PARTNERPENSIOEN

Voor alle deelnemers geldt een levenslang partnerpensioen. Op het moment van ingang bedraagt dit pensioen 70% van het op de pensioendatum te bereiken dan wel van het reeds ingegane ouderdomspensioen (bij Pensioenstatuut 2004), in geval van vervroegde pensionering verlaagd naar 45% vanaf 65-jarige leeftijd pensioentrekkende. Onder bepaalde voorwaarden is uitruil van partnerpensioen mogelijk. De door het bestuur op advies van de actuaris vastgestelde uitruilfactoren zijn vastgelegd in de beide pensioenstatuten. Een verzoek van de deelnemer voor uitruil dient mede te worden ondertekend door de partner. Om te waarborgen dat dit een bewuste keuze is van partijen, wordt dit verzoek slechts door het fonds geaccepteerd als het in een notariële akte is vastgelegd.

TIJDELIJK PARTNERPENSIOEN (PENSIOENSTATUUT 1988)

Voor alle deelnemers aan het Pensioenstatuut 1988 geldt een tijdelijk partnerpensioen (uitkering tot de 65-jarige leeftijd van de partner). Op het moment van ingang bedraagt dit pensioen 12,5% van het bij overlijden geldende levenslange partnerpensioen. Dit pensioen wordt verhoogd met een door het bestuur vast te stellen bedrag ter compensatie voor een (mogelijk) Anw-hiaat (in 2009: € 10.437,-).

PENSIOENBELEID

WEZENPENSIOEN

Het wezenpensioen bedraagt bij Pensioenstatuut 1988 14% van het op de pensioendatum te bereiken dan wel van het reeds ingegaan ouderdompensioen. Bij Pensioenstatuut 2004 is dit percentage 9%. Het wezenpensioen eindigt uiterlijk bij de 21-jarige leeftijd van de wees dan wel bij de 27-jarige leeftijd, indien en zolang de wees studeert en/of tenminste 45% invalide is. Voor de gewezen deelnemer blijft een premievrije aanspraak op wezenpensioen bestaan.

ARBEIDSONGESCHIKTHEIDSPENSIOEN

Voor alle deelnemers geldt een arbeidsongeschiktheidspensioen op risicobasis dat uitgekeerd wordt indien en zolang de deelnemer beroepsongeschikt is. De uitkering geschiedt tot uiterlijk de FLP-datum (Pensioenstatuut 1988) c.q. de pensioenrekendatum (Pensioenstatuut 2004). Dit pensioen gaat niet eerder in nadat de deelnemer 104 weken ononderbroken arbeidsongeschikt is geweest. Op het moment van ingang bedraagt dit pensioen 75% (Pensioenstatuut 1988) resp. 54% (Pensioenstatuut 2004) van de geldende pensioengrondslag. Bij ingang van het pensioen vóór het zesde deelnemersjaar geldt een lager oplopend percentage. Op dit pensioen worden wettelijke uitkeringen alsmede andere arbeids- of beroepsinkomsten geheel dan wel gedeeltelijk in mindering gebracht.

KENMERKEN REGLEMENT ASPIRANT –REGISTERLOODSEN

Aspirant-registerloodsen hebben een leerovereenkomst met een regionale loodsencorporatie en de Stichting Opleiding en Deskundigheidsbevordering Registerloodsen (Stodel). Gedurende deze opleidingsperiode wordt voor hen het overlijdens- en invaliditeitsrisico gedekt op basis van een speciaal voor deze groep vastgesteld pensioenreglement. De pensioengrondslag is voor alle deelnemers gelijk aan het 12-voud van de maandelijkse vergoeding aan aspirant-registerloodsen. Voor alle deelnemers geldt een levenslang nabestaandenpensioen ter grootte van 49% van de laatstelijk geldende pensioengrondslag. Het wezenpensioen bedraagt per kind 20% van het geldende nabestaandenpensioen. Het invaliditeitspensioen bedraagt 100% van de laatstelijk geldende pensioengrondslag. Bij algehele of gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid komt een pensioenpremie beschikbaar waarmee levenslang ouderdoms- annex nabestaandenpensioen wordt opgebouwd.

WIJZIGINGEN IN 2008

Het Pensioenstatuut 2004 is het afgelopen jaar drie keer gewijzigd, te weten op 27 maart 2008, op 9 september 2008 en op 9 december 2008. De wijzigingen hielden verband met een aanpassing van de ruilfactoren als gevolg van de invoering van de nieuwe prognosetafels 2005-2050 (en de affinanciering van het Functioneel Leeftijdspensioen (FLP) per 1-7-2008). Het Pensioenstatuut 1988 is het afgelopen jaar twee keer gewijzigd, te weten op 27 maart 2008 en op 9 december 2008. Deze wijzigingen hielden eveneens verband met een aanpassing van de ruilfactoren. De deelnemers zijn hierover schriftelijk en via de website geïnformeerd.

TE VERWACHTEN WIJZIGINGEN IN 2009

Eind 2005 is het overleg gestart tussen de Unie van Beroepspensioenfondsen (UvB) en het Ministerie van Financiën over het nieuwe fiscale kader van Beroepspensioenfondsen. Bestuurslid Nauta maakt deel uit van de delegatie van de UvB. In 2007/2008 heeft de UvB nadere informatie verstrekt aan het Ministerie. Bij het schrijven van het bestuursverslag was het overleg nog niet afgerond. De verwachting is dat dit jaar de partijen er uit zullen komen. Als dan zal in overleg met de NLC (in de hoedanigheid van met een beroepspensioenvereniging gelijk gestelde instelling) Pensioenstatuut 2004 worden gewijzigd. Daarbij zullen ook eventuele wensen voor verbetering van dit Pensioenstatuut in oenschouw worden genomen.

ACTUARIËLE ANALYSE

In het boekjaar 2008 is een negatief resultaat behaald van EUR 121.891. Een uitsplitsing van dit resultaat wordt weergegeven in de onderstaande tabel.

ANALYSE VAN HET RESULTAAT	2008	2007	2006
RESULTAAT OP			
RENTETERMIJNSTRUCTUUR	-85.454	28.450	13.324
PREMIES	3.241	1.737	2.097
KOSTEN	-349)	22	67
BELEGGINGSOPBRENGSTEN (INTEREST)	-17.570	-13.529	25.664
WAARDEOVERDRACHTEN EN STORTINGEN	1.110	512	-153
FLP	6.278	8	0
UITKERINGEN	-129	-254	-143
KANSSYSTEMEN	-896	-587	-403
TOESLAGEN	-15.203	-3.908	-2.774
AANPASSING ACTUARIËLE GRONDSLAGEN	-12.301	0	0
OVERIGE OORZAKEN	-618	3.771	14.076
RESULTAAT BOEKJAAR	-121.891	16.222	51.755

Het resultaat op rentetermijnstructuur wordt veroorzaakt door een sterke daling van de rente gedurende het boekjaar 2008. In 2008 is het resultaat op kosten negatief geweest. In 2009 zal worden gezien in hoeverre de kostenstijging structureel is en of op basis daarvan de kostenopslagen moeten worden aangepast.

Het resultaat op waardeoverdrachten en stortingen wordt met name veroorzaakt door het verschil in afname van de voorziening voor risico van deelnemers en inkoop van aanspraken uit het flexioenkapitaal bij het pensioenfonds. Het resultaat op FLP wordt veroorzaakt door het feit dat bij de vaststelling van de additionele koopsom ter affinanciering van de FLP aanspraken van per 30 juni 2008 actieve loodsen rekening is gehouden met een solvabiliteitsopslag van 16,5%. Deze opslag is vrijgefallen ten gunste van het resultaat. Het resultaat op aanpassing actuariële grondslagen wordt veroorzaakt door invoering van leeftijdsterugstellingen per 1 januari 2008.

PENSION FUND GOVERNANCE

Door de invoering van de Wet verplichte beroepspensioenregeling per 1 januari 2007 zijn de STAR-principes voor goed pensioenfondsbetuur (Pension Fund Governance, 'PFG') verankerd in het wettelijke kader. De 32 principes hebben betrekking op de volgende componenten: zorgvuldig bestuur, transparantie, openheid en communicatie, deskundigheid, verantwoording en intern toezicht. Dit heeft geleid tot de instelling van een verantwoordingsorgaan en een intern toezichtorgaan (afzonderlijk orgaan).

INTERN TOEZICHTSORGAAN

Het intern toezichtorgaan heeft tenminste de volgende taken:

- Het beoordelen van beleids- en bestuursprocedures en -processen en de checks en balances binnen de stichting.
- Het beoordelen van de wijze waarop de stichting wordt aangestuurd.
- Het beoordelen van de wijze waarop door het bestuur wordt omgegaan met de risico's op de langere termijn.

VERANTWOORDINGSORGAAN

Het verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur aan de hand van het door het bestuur vastgestelde concept van het jaarverslag, de jaarrekening, alsmede andere informatie, waaronder de bevindingen van het interne toezichtorgaan, als bedoeld in artikel 11, eerste lid, over het door het bestuur uitgevoerde beleid, alsmede over beleidskeuzes voor de toekomst. Dit oordeel wordt, samen met de reactie van het bestuur daarop, bekend gemaakt en in het jaarverslag van de stichting opgenomen.

Het verantwoordingsorgaan heeft ten minste de volgende rechten:

- Het recht op overleg met het bestuur.
- Het recht op overleg met de externe accountant en de externe actuaaris.
- Het recht op informatie.
- Het recht op een schriftelijke en beargumenteerde reactie op zijn oordeel over het door het bestuur uitgevoerde beleid, zoals bedoeld in het eerste lid.

Het verantwoordingsorgaan heeft het recht advies uit te brengen over:

- Het vaststellen en wijzigen van de vergoedingsregeling voor bestuursleden.
- Het wijzigen van het beleid ten aanzien van het verantwoordingsorgaan.
- De vorm, inrichting en samenstelling van het interne toezicht.
- Het vaststellen en wijzigen van een interne klachten- en geschillenprocedure.
- Vaststellen en wijzigen van het communicatie- en voorlichtingsbeleid.

Indien het verantwoordingsorgaan van oordeel is dat het bestuur niet naar behoren functioneert, kan het met 2/3-meerderheid van de stemmen besluiten tot het indienen van een verzoek bij de ondernemingskamer van het gerechtshof te Amsterdam om:

- Een onderzoek door een of meer onafhankelijke onderzoekers te bevelen naar het beleid van en de gang van zaken van het pensioenfonds.
- Het functioneren van het bestuur als zodanig te toetsen.

Zie voor samenstelling van deze organen blz 6.

PENSIONFUND GOVERNANCE

RAPPORT INTERN TOEZICHTSORGAAN OORDEEL VERANTWOORDINGSORGAAN

Het rapport van het intern toezichtsgaan 2008 is opgenomen in bijlage 9. De reactie daarop van het bestuur is opgenomen in bijlage 10. Het oordeel van het verantwoordingsorgaan over het gevoerde beleid in 2008 is opgenomen in bijlage 11. De reactie daarop van het bestuur is opgenomen in bijlage 12.

COMPLIANCE OFFICER

Het bestuur heeft de heer J. Heldoorn aangesteld als compliance officer. De taken en bevoegdheden van de compliance officer zijn:

- De compliance officer is belast met het toezicht op de naleving van de bepalingen van de voor BPL geldende gedragscode. Indien de compliance officer daartoe aanleiding heeft kan hij insiders verplichten op eerste verzoek alle informatie te verstrekken omtrent enige door hen verrichte privé beleggingstransacties. De compliance officer controleert of de privé beleggingstransacties aan de toepasselijke regels, voorschriften en aanwijzingen voldoen.
- De compliance officer adviseert verbonden personen over de uitleg en toepassing van bepalingen zoals die zijn opgenomen in de voor BPL geldende gedragscode. Hij is bevoegd een voor de verbonden persoon bindende uitspraak te doen.
- De compliance officer legt een lijst aan van alle verbonden personen die als “insider” worden aangemerkt. De compliance officer deelt onverwijld aan de op de lijst opgenomen verbonden personen mee dat zij als insider zijn aangemerkt en hij stelt hen op de hoogte van de gevolgen van de aanwijzing als insider.
- De compliance officer dient eveneens een lijst met alle bedrijven en instellingen waarmee het pensioenfonds zaken doet op te stellen en deze regelmatig te actualiseren; deze lijst wordt aan de verbonden personen ter beschikking gesteld.
- De compliance officer rapporteert rechtstreeks aan de voorzitter, zowel voor de dagelijkse gang van zaken als in het geval zich een bijzondere omstandigheid heeft voorgedaan.
- De compliance officer en de voorzitter, waaraan hij rapporteert, zijn gehouden tot geheimhouding van informatie verstrekt door verbonden personen of derden. De geheimhouding kan worden doorbroken in het geval een goede uitoefening van zijn functie daartoe noodzaakt.
- De compliance officer documenteert zijn werkmethoden en werkzaamheden en administreert en archiveert alle informatie die hem door verbonden personen (de meldingen privé beleggingstransacties inbegrepen) of derden is verstrekt in het kader van deze gedragscode. Hij bewaart afschriften van alle schriftelijke overeenkomsten en jaarlijkse verklaringen die verbonden personen hem moeten verstrekken (waarin zij verklaren zich aan de gedragscode te zullen houden). Tevens administreert en archiveert de compliance officer alle door hem verleende autorisaties, verrichte controles en onderzoeken en de genomen acties, alsmede overige van belang zijnde informatie, memoranda en correspondentie.

BESTUURSBESLUITEN

Onderdeel van Pensionfund Governance is openheid over bestuursbesluiten. In bijlage 7 worden de besluiten weergegeven die met toepassing van artikel 13 van de Statuten door het bestuur zijn genomen, te weten:

PENSION FUND GOVERNANCE

- Besluit verkiezing compliance officer
- Besluit verkiezingstermijnen functie voorzitter, secretaris/penningmeester, compliance officer
- Besluit vergoedingen en presentiegelden conform artikel 6, lid 5 van de Statuten.
- Besluit taakverdeling tussen DB/AB.
- Besluit machtiging tekenbevoegdheid Manager Pensioenen.

Deze besluiten staan ook op de website van BPL. Over alle andere belangrijke besluiten wordt schriftelijk en/of via de website gecommuniceerd.

COMMUNICATIE

BPL heeft een communicatieplan, waarin gedetailleerd staat beschreven op welke wijze en in welke gevallen belanghebbenden worden geïnformeerd. Dit plan is opgenomen als bijlage 13.

Voor aspirant-deelnemers wordt in elke regio 1x per jaar een voorlichtingsbijeenkomst gehouden over BPL en de inhoud van de pensioenregeling.

NEVENFUNCTIES

BPL dient verantwoording af te leggen over de door bestuursleden vervulde nevenfuncties. Zie hiervoor de tabel op blz 19.

J A A R R E K E N I N G

BALANS PER 31 DECEMBER, NA BESTEMMING VAN HET SALDO VAN BATEN EN LASTEN, BEDRAGEN IN EURO'S

ACTIVA	2008	2007
4. BELEGGINGEN VOOR RISICO FONDS		
PARTICIPATIES IN BELEGGINGSINSTELLINGEN:		
ZAKELIJKE WAARDEN	175.081.974	199.746.722
VASTRENTENDE WAARDEN	297.583.361	237.533.087
AANDELEN IN ONROERENDE ZAKEN FONDSEN	11.942.493	20.859.347
OVERIGE	-841.155	434.613
TOTAAL	483.766.673	458.573.769
LENINGEN AAN LOODSEN	866.720	991.509
TOTAAL	484.633.393	459.565.278
5. BELEGGINGEN VOOR REKENING EN RISICO DEELNEMERS		
VASTGOEDBELEGGINGEN	50.143	92.513
AANDELEN	1.211.634	2.354.893
VASTRENTENDE WAARDEN	4.639.754	5.453.058
OVERIGE BELEGGINGEN	1.463.133	2.066.365
TOTAAL	7.364.664	9.966.829
6. VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA	2.371.582	682.405
7. LIQUIDE MIDDELEN		
ABN-AMRO BANK	1.528.254	8.795.524
POSTBANK	0	1.578
TOTAAL	1.528.254	8.797.102
TOTAAL ACTIVA	495.897.893	479.011.614
PASSIVA		
8. STICHTINGSKAPITAAL EN RESERVES		
MINIMAAL VEREIST VERMOGEN	26.262.514	18.110.000
ALGEMENE RESERVE	-63.962.682	66.006.995
TOTAAL	-37.700.168	84.116.995
9. TECHNISCHE VOORZIENINGEN		
VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTING	517.885.604	352.241.000
TOTAAL	517.885.604	352.241.000
10. VOORZIENING VOOR REKENING EN RISICO DEELNEMERS		
PREMIE(FLEXIOEN)REGELING	7.364.664	9.966.829
TOTAAL	7.364.664	9.966.829
11. OVERIGE VOORZIENINGEN		
VOORZIENING FLP	0	31.685.833
VOORZIENING KAPITAALDEKKING FLP	6.296.148	0
TOTAAL	6.296.148	31.685.833
12. OVERIGE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA	2.051.645	1.000.957
TOTAAL PASSIVA	495.897.893	479.011.614

J A A R R E K E N I N G

REKENING VAN BATEN EN LASTEN OVER 2008, BEDRAGEN IN EURO'S

BATEN	2008	2007
15. BELEGGINGSOPBRENGSTEN		
DIRECTE BELEGGINGSOPBRENGSTEN	6.537.168	3.374.704
INDIRECTE BELEGGINGSOPBRENGSTEN	550.299	2.209.572
KOSTEN VAN VERMOGENSBEHEER	-5.965.004	-4.064.310
OVERIGE BELEGGINGSOPBRENGSTEN	128.441	105.099
TOTAAL	1.250.904	1.625.065
16. BIJDRAGEN VAN LOODSEN ¹	49.157.983	43.045.637
TOTAAL BATEN	50.408.887	44.670.702
LASTEN		
17. PENSIOENUITKERINGEN ¹	33.700.969	32.199.341
18. PENSIOENUITVOERINGS- EN ADMINISTRATIEKOSTEN	832.191	612.190
19. MUTATIE BALANSPOST VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN		
MUTATIE VOORZIENING BASISREGELING	165.644.604	-7.032.000
20. MUTATIE BALANSPOST VOORZIENING VOOR REKENING EN RISICO DEELNEMERS		
MUTATIE VOORZIENING PREMIE(FLEXIOEN)REGELING	-2.602.161	-1.609.630
21. MUTATIE OVERIGE VOORZIENINGEN		
VOORZIENING FLP	-31.685.833	4.242.554
VOORZIENING KAPITAALDEKKING FLP	6.296.148	0
22. HERVERZEKERINGEN		
PREMIES HERVERZEKERING INCLUSIEF RENTE	40.132	36.510
TOTAAL LASTEN	172.226.050	28.448.965
SALDO LASTEN/BATEN	-121.817.163	16.221.737
BESTEMMING SALDO		
TOEVOEGING MINIMAAL VEREIST EIGEN VERMOGEN	8.152.514	18.110.000
ONTTREKKING/TOEVOEGING ALGEMENE RESERVE	-129.969.677	- 1.888.262
	-121.817.163	16.221.737

1. In de bijdragen van loodsen en de pensioenuitkeringen is een bedrag van 18.710.383 euro opgenomen als inkomsten en uitkeringen FLP die tegen elkaar wegvallen.

J A A R R E K E N I N G

KASSTROOMOVERZICHT 2008, BEDRAGEN IN EURO'S

Kasstromen uit pensioenactiviteiten	2008	2007
ONTVANGEN PREMIES	46.965.550	40.350.775
ONTVANGEN I.V.M. OVERDRACHT VAN RECHTEN	2.192.433	2.725.766
BETAALDE PENSIOENUITKERINGEN	-33.898.940	-32.392.369
BETAALDE PENSIOENUITVOERINGSKOSTEN	-1.490.679	-894.210
ONTVANGEN UITKERINGEN VAN HERVERZEKERAARS	197.971	193.028
BETAALDE PREMIES HERVERZEKERING	-40.132	-36.510
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten	13.946.203	9.946.480
Kasstromen uit beleggingsactiviteiten		
VERKOPEN EN AFLOSSINGEN BELEGGINGEN	0	5.637.802
ONTVANGEN DIRECTE BELEGGINGSOPBRENGSTEN	8.691.603	6.517.695
AANKOPEN BELEGGINGEN	-23.941.650	-13.894.369
BETAALDE KOSTEN VERMOGENSBEHEER ¹	-5.965.004	-4.064.310
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-21.215.051	-5.803.182
Netto kasstroom	-7.268.848	-4.143.297
Mutatie liquide middelen	-7.268.848	-4.143.297
SALDO LIQUIDE MIDDELEN 01/01/2008	8.797.102	4.653.805
MUTATIE LIQUIDE MIDDELEN	-7.268.848	4.143.297
SALDO LIQUIDE MIDDELEN 31/12/2008	1.528.254	8.797.102

1. Kosten van vermogensbeheer:

Mandaat Robeco	456.786	448.189
Private Equity	392.500	392.501
Hedgefund	4.840.994	2.894.415
Emerging Markets	137.293	168.734
Premium Equity US	137.431	160.471
Totaal	5.965.004	4.064.310

TOELICHTING OP HET KASSTROOMOVERZICHT

Voor de opstelling van het kasstroomoverzicht is de directe methode gehanteerd. Hierbij worden alle ontvangsten en uitgaven als zodanig gepresenteerd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en kasstromen uit beleggingsactiviteiten.

J A A R R E K E N I N G

ANALYSE VAN HET RESULTAAT

In het boekjaar 2008 is een negatief resultaat behaald van EUR 121.817. Een uitsplitsing van dit resultaat wordt weergegeven in de onderstaande tabel.

(BEDRAGEN X 1000 EURO)			
ANALYSE VAN HET RESULTAAT	2008	2007	2006
RESULTAAT OP			
RENTETERMIJNSTRUCTUUR	-85.454	28.450	13.324
PREMIES	3.193	1.737	2.097
KOSTEN	-301	22	67
BELEGGINGSOPBRENGSTEN (INTEREST)	-17.570	-13.529	25.664
WAARDEOVERDRACHTEN EN STORTINGEN	1.110	512	-153
FLP	6.278	8	
UITKERINGEN	-129	-254	-143
KANSSYSTEMEN	-896	-587	-403
TOESLAGEN	-15.203	-3.908	-2.774
AANPASSING ACTUARIËLE GRONDSLAGEN	-12.301	0	0
OVERIGE OORZAKEN	-544	3.771	14.076
RESULTAAT BOEKJAAR	-121.817	16.222	51.755

Het resultaat op rentetermijnstructuur wordt veroorzaakt door een sterke daling van de rente gedurende het boekjaar 2008. In 2008 is het resultaat op kosten negatief geweest. In 2009 zal worden gezien in hoeverre de kostenstijging structureel is en of op basis daarvan de kostenopslagen moeten worden aangepast.

Het resultaat op waardeoverdrachten en stortingen wordt met name veroorzaakt door het verschil in afname van de voorziening voor risico van deelnemers en inkoop van aanspraken uit het flexioenkapitaal bij het pensioenfonds.

Het resultaat op FLP wordt veroorzaakt door het feit dat bij de vaststelling van de additionele koopsom ter affinanciering van de FLP aanspraken van per 30 juni 2008 actieve loodsrekening is gehouden met een solvabiliteitsopslag van 16,5%. Deze opslag is vrijgevalen ten gunste van het resultaat.

Het resultaat op aanpassing actuariële grondslagen wordt veroorzaakt door invoering van leeftijdsterugstellingen per 1 januari 2008.

J A A R R E K E N I N G

TOELICHTING OP DE BALANS EN STAAT VAN BATEN EN LASTEN

I. ALGEMEEN

I.1 Activiteiten

Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen (BPL), statutair gevestigd in Rotterdam, is opgericht op 1 september 1988. De stichting is ingeschreven bij het stichtingenregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 41130603. De statuten zijn laatstelijk gewijzigd op 5 juni 2007. Het pensioenfonds is een beroepspensioenfonds. Op basis van twee uitkeringsregelingen (Pensioenstatuut 1988 en Pensioenstatuut 2004) verwerven de deelnemers een financiële aanspraak ten behoeve van de gevolgen van (vervroegde) pensionering en overlijden. Deze regelingen bieden ook een dekking in geval van arbeidsongeschiktheid. Het pensioenfonds voert tevens een premie(flexioen)regeling uit, welke onderdeel is van Pensioenstatuut 1988. Het fonds draagt zorg voor uitbetaling van het functioneel leeftijdspensioen. Krachtens het Financieel Besluit Loodswezen kunnen de functioneel leeftijdspensioenen ingehouden worden op de loodsgelden.

I.2 Statutaire doelstelling

Op grond van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvrb) is iedere (aspirant-)registerloods verplicht deel te nemen aan de pensioenregeling(en) van BPL. Deze pensioenregelingen voorzien in pensioenen voor (gewezen) registerloodsen en hun nagelaten betrekkingen. Voor aspirant-registerloodsen geldt een aparte pensioenregeling, welke uitsluitend een dekking biedt in geval van arbeidsongeschiktheid of overlijden. Het bestuur stelt zich ten doel pensioenen en andere uitkeringen te verstrekken ter zake van ouderdom, beroepsongeschiktheid en overlijden aan deelnemers en gewezen deelnemers en hun nabestaanden, overeenkomstig de geldende voorschriften. Het bestuur tracht dit doel te bereiken door:

- Het vormen van fondsen;
- Het uitvoeren van de pensioenregeling zoals in het desbetreffende Pensioenstatuut of pensioenreglement omschreven;
- Al die maatregelen te nemen, die aan het doel ten goede komen.

Het beleid van het bestuur is in overeenstemming met deze doelstelling. Dit beleid is vastgelegd in beleidsdocumenten, waarvan de actuariële en bedrijfstechnische nota (abtn) de belangrijkste is. Hierin zijn het te voeren beleid, waaronder de financiële opzet en de grondslagen waarop het beleid berust, gemotiveerd beschreven. Het beleid is erop gericht met een bij het karakter van het fonds passend risico een optimaal resultaat te behalen, mede in aanmerking genomen de voorwaardelijk geïndexeerde verplichtingen van het fonds. De ABTN is het laatst gewijzigd op 6 juni 2008.

I.3 Stelselwijziging

Met ingang van 2008 wordt de jaarrekening opgesteld volgens RJ 610 Pensioenfondsen (herzien 2007). Tot en met 2007 werd de RJ 610 Pensioenfondsen gehanteerd. De RJ 610 (herzien 2007) heeft tot aanpassing van de rubricering van de volgende posten geleid:

- Presentatie derivaten als afzonderlijke balanspost en niet meer opgenomen onder de overlopende activa of overlopende passiva. Derivaten met een negatieve waarde worden onder de kortlopende verplichtingen opgenomen;
- Vorderingen, schulden en liquide middelen binnen de beleggingsmandaten aandelen en vastrentende waarden worden gepresenteerd als onderdeel van de beleggingen en niet meer opgenomen onder de vorderingen en schulden;
- Besluiten genomen na balansdatum ten aanzien van toekennen indexatie worden niet meer verwerkt in de voorziening pensioenverplichtingen maar als gebeurtenis na balansdatum; Voor vergelijkingsdoeleinden zijn de vergelijkende cijfers 2007 in de jaarrekening 2008 voor genoemde aspecten aangepast.

J A A R R E K E N I N G

1.4 Toelichting op het kasstroomoverzicht

Voor de opstelling van het kasstroomoverzicht is de directe methode gehanteerd. Hierbij worden alle ontvangsten en uitgaven als zodanig gepresenteerd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en kasstromen uit beleggingsactiviteiten.

2. GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

2.1 Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ), uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving. De jaarrekening is opgesteld in euro's.

De beleggingen worden gewaardeerd op reële waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen waarmee wordt verwezen naar de toelichting.

2.2 Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van de toegepaste stelselwijziging zoals opgenomen in paragraaf 1.2.

2.3 Schattingen en veronderstellingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het bestuur van het pensioenfonds zich verschillende oordelen en maakt schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

2.4 Opname van actief, verplichting, bate of last

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

2.5 Valuta

De jaarrekening is opgesteld in euro's, zijnde de functionele en presentatievaluta van het pensioenfonds.

Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum. Monetaire activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de staat van baten en lasten.

2.6 Beleggingen voor risico pensioenfonds

Voor beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen is de marktwaarde de per balansdatum geldende beurskoers.

J A A R R E K E N I N G

De marktwaarde van niet-beursgenoteerde vastgoedbeleggingen is gebaseerd op het aandeel dat het pensioenfonds heeft in het eigen vermogen van de niet-beursgenoteerde vastgoedbelegging per balansdatum.

Zakelijke waarden zijn gewaardeerd op marktwaarde per balansdatum.

De marktwaarde van niet-beursgenoteerde aandelen en participaties in beleggingsinstellingen is gebaseerd op het aandeel dat het pensioenfonds heeft in het eigen vermogen van het niet-beursgenoteerde aandeel per balansdatum.

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd op marktwaarde, zijnde de beurswaarde per balansdatum.

De marktwaarde van niet-beursgenoteerde participaties in beleggingsinstellingen is gebaseerd op het aandeel dat het pensioenfonds heeft in het eigen vermogen van het niet-beursgenoteerde aandeel per balansdatum.

De lopende interest op vastrentende waarden wordt gepresenteerd als onderdeel van de marktwaarde van de vastrentende waarden.

Overige beleggingen worden gewaardeerd op marktwaarde.

2.7 Beleggingen voor risico deelnemers

De grondslagen voor de waardering van de beleggingen voor risico van deelnemers zijn gelijk aan die voor de beleggingen die voor risico van het pensioenfonds worden aangehouden.

2.8 Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de nominale waarde. Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid.

Vorderingen en overlopende activa worden onderscheiden van vorderingen in verband met beleggingstransacties. Vorderingen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen.

2.9 Liquide middelen

Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen.

2.10 Stichtingskapitaal en reserves

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds en overige technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen.

De statutaire reserves en de overige wettelijke reserves die het pensioenfonds conform artikel 2:389 en artikel 2:390 BW vormt, blijken op grond van artikel 2:373 lid I BW afzonderlijk uit de balans.

Op grond van artikel 2:390 lid I BW wordt een wettelijke reserve herwaardering gevormd voor beleggingen die zijn gewaardeerd tegen marktwaarde en waarvoor geen frequente marktnotering beschikbaar is. Tevens dient een herwaarderingsreserve te worden gevormd voor waardevermeerderingen van financiële instrumenten die als afdekkinginstrument dienen en effectief zijn (bijvoorbeeld afdekkingen van vreemde valuta).

De reserve herwaardering wordt gevormd uit de bestemming van het saldo van de staat van baten en lasten.

De herwaarderingsreserve is opgenomen als onderdeel van de algemene reserve.

2.11 Technische voorzieningen

De voorziening voor pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds (VPV) wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (indexatie)toezeggingen.

J A A R R E K E N I N G

De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de marktrente, waarvoor de actuele rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB wordt gebruikt.

Bij de berekening van de VPV is uitgegaan van de op de balansdatum geldende pensioenregelingen en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of de opgebouwde pensioenaanspraken worden geïndexeerd. Alle per balansdatum doorgevoerde indexaties zijn in de berekening begrepen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van premies waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt rekening gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De VPV is gebaseerd op de volgende technische grondslagen

DISCONTERING GEBRUIKTE METHODE	DNB RENTETERMIJNSTRUCTUUR
GEHANTEERDE OVERLEVINGSTAFEL	AG PROGNOSETAFEL 2005-2050
GEHANTEERDE STARTKOLOM	2006-2011
GEHANTEERDE LEEFTIJD CORRECTIES:	
MANNEN (VOOR RESP. NA PENSIOENDATUM)	-2 / -2
VROUWEN (VOOR RESP. NA PENSIOENDATUM)	-1 / -1
GEHANTEERDE KOSTENOPSLAG OP TECHNISCHE VOORZIENINGEN	0,5%
ZIJN DE GRONDSLAGEN IN HET BOEKJAAR GEWIJZIGD?	JA
INDIEN JA, TOELICHTING	PER 1 JANUARI 2008 ZIJN BOVENGENOEMDE LEEFTIJDSTERUGSTELLINGEN INGEVOERD. VOORHEEN WERD GEEN REKENING GEHOUDEN MET LEEFTIJDSTERUGSTELLINGEN

2.12 Voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers

Dit betreft de verplichtingen uit hoofde van de beschikbare-premieregeling voor deelnemers. Het beleggingsrisico ligt bij de deelnemers. De voorziening voor rekening en risico deelnemers is gewaardeerd volgens dezelfde grondslagen die gelden voor de waardering van de corresponderende beleggingen risico pensioenfonds.

2.13 Overige voorzieningen

Hieronder vallen de voorziening FLP en de voorziening kapitaaldekking FLP. Deze zijn opgenomen tegen de oorspronkelijke stortingen, inclusief het daarover toe te rekenen rendement.

J A A R R E K E N I N G

3. GRONDSLAGEN VOOR BEPALING VAN HET RESULTAAT

3.1 Algemeen

De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorzieningen pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

3.2 Premiebijdragen

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan deelnemers in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

3.3 Premiebijdragen risico deelnemers

Dit betreft ontvangen (vrijwillige spaar)bijdragen van deelnemers in het kader van de beschikbare(flexioen) premieregeling. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

3.4 Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardewijzigingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. (In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten en soortgelijke opbrengsten.

Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Onder kosten van vermogensbeheer worden de externe kosten verstaan.

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen e.d.

3.5 Beleggingsresultaten risico deelnemers

De grondslagen voor bepaling van het resultaat betreffende beleggingsresultaten risico deelnemers zijn gelijk aan de grondslagen voor bepaling van het resultaat betreffende beleggingsresultaten risico pensioenfonds.

3.7 Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

3.8 Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

3.9 Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

De mutatie pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds betreft de wijzigingen in de waarde van de technische voorziening.

3.10 Mutatie pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

De mutatie pensioenverplichtingen voor risico deelnemers betreft de wijzigingen in de waarde van de technische voorziening voor risico deelnemers.

J A A R R E K E N I N G

4. BELEGGINGEN VOOR RISICO FONDS

IN EURO'S	AANDELEN ONROERENDE ZAKEN FONDSEN	ZAKELIJKE WAARDEN	VAST- RENTENDE WAARDEN	OVERIGE	TOTAAL
STAND PER 01-01-2007	23.127.648	178.708.911	245.923.588	1.165.530	448.925.677
AANKOPEN	2.712.345	71.854.538	19.844.199	0	94.411.082
VERKOPEN	0	-65.202.899	-14.533.002	0	-79.735.901
OVERIGE MUTATIES	0	41.142	0	-730.917	-689.775
WAARDEONTWIKKELING	-4.980.646	14.345.030	-13.701.697	0	-4.337.313
STAND PER 31-12-2007	20.859.347	199.746.722	237.533.087	434.613	458.573.769
AANKOPEN	0	51.395.819	178.477.797	0	229.873.616
VERKOPEN	0	-33.635.156	-172.731.552	0	-206.366.708
OVERIGE MUTATIES	0	4.309.452	0	-1.275.768	3.033.685
WAARDEONTWIKKELING	-8.916.854	-46.734.863	54.304.029	0	-1.347.688
STAND PER 31-12-2008	11.942.493	175.081.974	297.583.361	-841.155	483.766.673

Onder Activa en in bovenstaand verlooptabel wordt geen inzicht gegeven in de bij de verschillende beleggingscategorieën gebruikte derivaten. De reden hiervoor is dat deze gegevens op totaal niveau per 31 december 2007 en gespecificeerd als in genoemde tabel over 2007 niet alsnog beschikbaar zijn. Voor een specificatie als in bovenstaande tabel met derivaten is ook over 2008 niet mogelijk. Wel is op totaal niveau van de beleggingen per 31 december 2008 een “doorkijk” met derivaten beschikbaar. In onderstaande tabel zijn de beleggingen voor risico fonds per 31 december 2008 met derivaten opgenomen.

2008 (IN EURO'S)	
ZAKELIJKE WAARDEN	177.513.879
VASTRENTENDE WAARDEN	281.702.811
AANDELEN IN ONROERENDE ZAKEN FONDSEN	1.118.999
DERIVATEN	44.908.970
OVERIGE	-21.477.986
STAND PER 31-12-2008	483.766.673

J A A R R E K E N I N G

AANDELEN IN ONROERENDE ZAKEN FONDSEN (IN EURO'S)	2008	2007
INDIRECTE VASTGOEDBELEGGINGEN (PARTICIPATIES IN BELEGGINGSINSTELLINGEN)	11.942.493	20.859.347
STAND PER 31-12-2008	11.942.493	20.859.347

ZAKELIJKE WAARDEN (IN EURO'S)	2008	2007
EMERGING MARKETS	12.862.469	23.243.533
TRANSTREND FUND OMNI PLUS	36.082.787	31.205.989
PREMIUM EQUITY AANDELEN	16.059.896	22.400.673
PRIVATE EQUITY AANDELEN	23.943.060	21.359.725
BEURSGENOTEERDE EN NIET-BEURSGENOTEERDE AANDELENBELEGGINGSFONDSEN	52.845.418	56.741.303
CONSERVATIVE EQUITY	33.288.344	44.795.499
STAND PER 31-12-2008	175.081.974	199.746.722

Het pensioenfonds heeft in totaal € 0 (2007: € 0) aan aandelen uitgeleend.

VASTRENTENDE WAARDEN (IN EURO'S)	2008	2007
BEURSGENOTEERDE BELEGGINGSINSTELLINGEN	297.583.361	237.533.087
STAND PER 31-12-2008	297.583.361	237.533.087

Het pensioenfonds heeft in totaal € 0 (2007: € 0) aan vastrentende waarden uitgeleend.

OVERIGE BELEGGINGEN (IN EURO'S)	2008	2007
LENINGEN AAN LOODSEN	866.720	991.509
STAND PER 31-12-2008	866.720	991.509

Dit betreft een aantal persoonlijke leningen (kapitaalbreng) die verstrekt zijn aan loodsen, die lid zijn van een van de maatschappen van registerloodsen.

J A A R R E K E N I N G

	31-12-2008 (IN EURO'S)	AANTAL LOODSEN	MAX. LOOPTIJD
LOODSEN NOORD	56.723	5	2017
LOODSEN IJMOND	158.823	14	2021
LOODSEN RIJNMOND	306.301	28	2019
LOODSEN SCHELDEMONDEN	344.873	32	2018
STAND PER 31-12-2008	866.720	79	

De leningen hebben een oorspronkelijke looptijd tot 1 december 1997 en kunnen stilzwijgend telkenmale voor 60 maanden worden verlengd. Indien de betreffende loods uit de associatie treedt is de lening direct opeisbaar. De rente is gelijk aan de eurobasisrente plus 2%-punt per 1 januari van elk jaar (2008:7,30%).

(IN EURO'S)	2008	2007
STAND BEGIN BOEKJAAR	991.509	1.127.644
ONTTREKKINGEN	-124.789	-136.135
STAND PER 31-12-2008	866.720	991.509

Methodiek bepaling marktwaarde

Bij de waardering van de beleggingen van de stichting is gebruik gemaakt van marktnoteringen. Voor private equity is uitgegaan van de gerapporteerde waarde per 30 september 2008 minus een waardevermindering over het 4^e kwartaal 2008 van € 6 miljoen, zijnde 20% van de waarde per 30 september 2008 (best unfunded estimate).

5. BELEGGINGEN VOOR RISICO DEELNEMERS

(IN EURO'S)	2008	2007
STAND BEGIN BOEKJAAR	9.966.829	11.576.190
STORTINGEN	58.630	84.459
	10.025.459	11.660.649
ONTTREKKINGEN	-1.769.802	-1.864.063
RESULTAAT	-890.989	170.243
STAND PER 31-12-2008	7.364.668	9.966.829

J A A R R E K E N I N G

De beleggingen - volgens de persoonlijke 'asset- mix' van de loodsen - van hun individuele deel van de pensioenopbouw worden op een aparte totaalrekening van het fonds bijgehouden. In 2008 zijn de totaalbedragen:

REGISTERLOODSEN	
NOORD	246.491
IJMOND	1.118.731
RIJNMOND	2.820.925
SCHELDEMONDEN	1.903.643
FLP- GERECHTIGDEN	1.074.587
OVERIGE (VEREVENINGS FLEXIOEN)	200.291
TOTAAL FLEXIOENVERMOGEN (IN EURO'S)	7.364.668

Deze beleggingen worden gewaardeerd op de beurswaarde per balansdatum.

6. OVERIGE VORDERINGEN

OVERIGE VORDERINGEN	31-12-2008	31-12-2007
TE ONTVANGEN AANVULLING FLP BPL	1.206.273	451.598
TE ONTVANGEN FLP IN DEPOT	929.154	0
REKENING-COURANT LOODSENORGANISATIES	197.082	61.459
TE ONTVANGEN DIVIDENDBELASTING	6.185	0
TE ONTVANGEN CLASS ACTION	0	128.791
OVERIGE VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA	32.888	40.557
TOTAAL (IN EURO'S)	2.371.582	682.405

Alle overige vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

7. LIQUIDE MIDDELEN

De liquide middelen bestaan uit direct opeisbare kas- en banksaldi alsmede deposito's.

J A A R R E K E N I N G

8. STICHTINGSKAPITAAL EN RESERVES

IN EURO'S	31-12-2008	31-12-2007
MINIMAAL VEREIST VERMOGEN	26.262.514	18.110.000
ALGEMENE RESERVE	-63.962.682	66.006.995
TOTAAL	-37.700.168	84.116.995

MINIMAAL VEREIST VERMOGEN	31-12-2008	31-12-2007
STAND BEGIN BOEKJAAR	18.110.000	-
MUTATIE MINIMAAL VEREIST VERMOGEN	8.152.514	18.110.000
STAND EINDE BOEKJAAR	26.262.514	18.110.000

ALGEMENE RESERVE	31-12-2008	31-12-2007
STAND BEGIN BOEKJAAR	66.006.995	53.493.045
EFFECT STELSELWIJZIGING	-	14.402.212
RESULTAATSBESTEMMING	-129.969.677	- 1.888.262
STAND EINDE BOEKJAAR	-63.962.682	66.006.995

Vereist eigen vermogen

Het vereist eigen vermogen wordt door het pensioenfonds berekend met behulp van de standaardmethode. Hierbij wordt voor de samenstelling van de beleggingen uitgegaan van de feitelijke assetmix in de evenwichtssituatie. Het vereist eigen vermogen bedraagt per 31 december 2008 111,8%.

De vermogenspositie van het pensioenfonds kan worden gekarakteriseerd als dekkingstekort. Het (minimaal) vereist eigen vermogen wordt berekend met gebruikmaking van een standaard model.

De dekkingsgraad van het pensioenfonds bedraagt per 31 december 2008 92,8% (2007: 123,2%) en is daarmee in vergelijking met vorig jaar afgenomen.

Het herstelplan is opgesteld in maart 2009 en is ter goedkeuring toegezonden aan DNB.

Minimaal vereist vermogen

Het minimaal vereist vermogen is gelijk gesteld aan een opslag voor algemene risico's van 5% van de technische voorzieningen risico fonds en risico deelnemer.

Algemene reserve

De algemene reserve is bedoeld als extra waarborg om aan de verplichtingen te kunnen blijven voldoen. De algemene reserve ligt lager dan het minimaal vereist eigen vermogen als ook het vereist eigen vermogen per 31-12-2008.

J A A R R E K E N I N G

9. TECHNISCHE VOORZIENINGEN

9.1 Toeslagverlening

Het pensioenfonds probeert ieder jaar uw pensioen/opgebouwde pensioen te verhogen met de prijsontwikkeling. De pensioenen/opgebouwde pensioenen zijn in 2008 met 1,3% verhoogd. Tevens is in 2008 de voorwaardelijke toeslag van 3% omgezet in een onvoorwaardelijk recht. Het pensioenfonds heeft de pensioenen/ opgebouwde pensioenen de afgelopen twee jaar als volgt verhoogd: over het jaar 2007 met 1,1%, de prijzen gingen toen met 1,1% omhoog; over het jaar 2006 met 0,8%, de prijzen gingen toen met 1,8% omhoog. Het pensioenfonds betaalt de toekomstige verhogingen van de pensioenen/opgebouwde pensioenen uit beleggingsrendement. Er bestaat door deze verhoging en de verwachting voor de komende jaren niet meteen ook recht op verhogingen in de toekomst.

9.2 Grondslagen voorziening pensioenverplichtingen risico fonds

DISCONTERING GEBRUIKTE METHODE	DNB RENTETERMIJNSTRUCTUUR
GEHANTEERDE OVERLEVINGSTAFEL	AG PROGNOSETAFEL 2005-2050
GEHANTEERDE STARTKOLOM	2006-2011
GEHANTEERDE LEEFTIJD CORRECTIES:	
MANNEN (VOOR RESP. NA PENSIOENDATUM)	-2 / -2
VROUWEN (VOOR RESP. NA PENSIOENDATUM)	-1 / -1
GEHANTEERDE KOSTENOPSLAG OP TECHNISCHE VOORZIENINGEN	0,5%
ZIJN DE GRONDSLAGEN IN HET BOEKJAAR GEWIJZIGD?	JA
INDIEN JA, TOELICHTING	PER 1 JANUARI 2008 ZIJN DE BOVENGENOEMDE LEEFTIJDSTERUGSTELLINGEN INGEVOERD. VOORHEEN WERD GEEN REKENING GEHOUDEN MET LEEFTIJDSTERUGSTELLINGEN

9.3 Voorziening pensioenverplichting risico fonds naar categorieën belanghebbenden

X 1.000 EURO	2008	2007
ACTIEVEN EN ARBEIDSONGESCHIKTEN	294.934	189.127
GEWEZEN DEELNEMERS	467	253
PENSIOENGERECHTIGDEN	222.485	162.861
TOTAAL	517.886	352.241

J A A R R E K E N I N G

IN AANTALLEN	2008	2007
ACTIEVEN EN ARBEIDSONGESCHIKTEN	706	720
GEWEZEN DEELNEMERS	4	4
PENSIOENGERECHTIGDEN	456	411
TOTAAL	1.166	1.135

9.4 Verloop voorziening pensioenverplichtingen risico fonds

X 1.000 EURO	2008	2007
STAND BEGIN BOEKJAAR	352.241	359.273
ACTUARIEEL BENODIGD VOOR NIEUWE AANSPRAKEN EN DE RISICOPREMIES VOOR RISICO FONDS	10.847	11.723
TOEVOEGING IN VERBAND MET KOSTEN	51	55
BENODIGDE INTRESTTOEVOEGING (1-JAARSRENTE)	18.821	15.033
INKOOP VANUIT FLP PER 1/7/2008	35.303	0
INKOOP UIT WAARDEOVERDRACHT EN STORTINGEN	541	1.171
INKOOP UIT FLEXIOEN	850	1.370
UITKERINGEN	-14.862	- 13.101
VRIJGEVALLEN VOOR KOSTEN	-74	- 66
OVERGEDRAGEN PENSIOENVERPLICHTINGEN	0	0
CORRECTIES EN OVERIGE MUTATIES	354	750
WIJZIGING VAN PENSIOENREGELING EN/OF PENSIOENNIVEAU:		
TOESLAGVERLENING PENSIOENGERECHTIGDEN	6.967	1.652
TOESLAGVERLENING GEWEZEN DEELNEMERS	11	1
TOESLAGVERLENING ACTIEVE DEELNEMERS	8.225	2.255
WIJZIGING RENTETERMIJNSTRUCTUUR	85.454	- 28.450
WIJZIGING ACTUARIEËLE GRONDSLAGEN EN/OF METHODEN	12.301	0
RESULTAAT OP KANSSYSTEMEN	856	575
STAND PER 31-12-2008	517.886	352.241

J A A R R E K E N I N G

10. VOORZIENING VOOR REKENING EN RISICO DEELNEMERS

X 1.000 EURO	2008	2007
STAND BEGIN BOEKJAAR	9.967	11.576
SPAARBIJDRAGEN	59	84
BELEGGINGSOPBRENGSTEN	-891	170
OVERGENOMEN PENSIOENVERPLICHTINGEN	0	0
UITKERINGEN	- 1.841	- 1.838
OVERGEDRAGEN PENSIOENVERPLICHTINGEN	0	0
CORRECTIES EN OVERIGE MUTATIES	0	0
RESULTAAT OP KANSSYSTEMEN	71	- 25
STAND EINDE BOEKJAAR	7.365	9.967

De voorziening voor rekening en risico deelnemers is gelijk aan de waarde van de beleggingen voor rekening en risico deelnemers.

11. OVERIGE VOORZIENINGEN

VOORZIENING FLP TOT 1-7-2008 (X 1.000 EURO)	2008	2007
STAND BEGIN BOEKJAAR	31.686	27.443
CORRECTIE	-46	0
DOTATIE LOODSEN	6.125	11.797
DOTATIE STICHTING BUREL	3.770	0
RENDEMENTSBIJSCHRIJVING	-1.383	219
ONTTREKKING I.V.M. UITKERINGEN	0	-2.946
MUTATIE IHKV KAPITAALDEKKING	0	-4.765
VRIJVAL I.V.M. OVERLIJDEN	-199	-62
TOEGEKENDE AANSPRAKEN UIT FLP-KAPITAAL	-34.294	0
VRIJVAL SOLVABILITEIT	-5.659	0
STAND PER 31-12-2008	0	31.686

J A A R R E K E N I N G

Per 1 juli 2008 zijn de FLP-uitkeringen van per 30 juni 2008 nog actieve loodsen afgefinancierd. Deze affinanciering is gefinancierd uit de bestemmingsreserve FLP en een additionele koopsom gestort door de loodsen (NLBV) van € 6.124.891 en door stichting Burel van € 3.770.371. Deze bedragen zijn in 2008 van het Nederlands Loodswezen BV en Burel ontvangen.

VOORZIENING KAPITAALDEKKING FLP VANAF 1-7-2008 (X 1000 EURO)	2008	2007
STAND BEGIN BOEKJAAR	0	0
DOTATIE LOODSEN	6.105	0
RENDEMENTSBIJSCHRIJVING	191	0
STAND PER 31-12-2008	6.296	0

In 2008 is door de loodsen (NLBV) een additionele koopsom van € 6.104.969 gestort ten behoeve van kapitaaldekking van nog niet afgefinancierde ingegane FLP. Hiervan is € 4.898.696 van het Nederlands Loodswezen BV in 2008 en € 1.206.273 is in januari 2009 ontvangen. Per 31 december 2008 is een totaalbedrag voor bovengenoemd doel beschikbaar van € 6.296.148.

12. OVERIGE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA

IN EURO'S	31-12-2008	31-12-2007
REKENING-COURANT LOODSENORGANISATIES	26.408	66.637
CREDITEUREN	62.903	32.833
TE DOTEREN FLP IN DEPOT	929.154	0
AF TE DRAGEN LOONBELASTING EN SOCIALE LASTEN	916.451	851.153
REKENING-COURANT AVÉRO ACHMEA	19.092	13.048
TE BETALEN ADVIESKOSTEN	54.964	28.560
OVERIGE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA	42.673	8.726
TOTAAL	2.051.645	1.000.957

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

13. RISICOBEEHEER

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op beheersing van de verschillende risico's die het fonds loopt. Het gaat hierbij om een samenvatting van hoofdstuk 3 "Risicobeleid" van het bestuursverslag.

J A A R R E K E N I N G

Beleggingsrisico

BPL voldoet aan de eisen die de Wet verplichte beroepspensioenregeling stelt aan beleggingen. De risicobeheersing bestaat uit de kaders die volgen uit het Asset Liability Management (ALM) model. Hier wordt de verdeling tussen zakelijke en vastrentende waarden gekozen die past bij het karakter van het fonds. Tevens wordt dan bezien welke risico's het fonds wil uitsluiten of beperken (de-risken). Dit resulteert in vaststelling van de strategische benchmark en de opstelling van de beleggingsrichtlijnen van het fonds. Op basis van de richtlijnen zal de vermogensbeheerder overgaan tot implementatie van de portefeuille. De resultaten van beleggingen worden gemonitord op basis van periodieke rapportages. De bepaling van de strategische benchmark wordt minimaal eenmaal per jaar opnieuw bezien.

Renterisico

Indien de duration van de beleggingen aanzienlijk korter is dan de duration van de verplichtingen is er sprake van een zogenaamde 'duration-mismatch'. Bij een rentestijging zal de waarde van beleggingen minder snel dalen dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de actuele marktrentestructuur), met als gevolg dat de dekkingsgraad zal stijgen. Voor het fonds geldt dat bij een rentedaling de waarde van de beleggingen minder snel stijgt dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt. Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de duration-mismatch.

Het renterisico was vanaf begin 2008 voor 65% van de verplichtingen afgedekt. Met ingang van 1 november 2009 is tot volledige afdekking overgegaan.

Valutarisico

Eind 2008 wordt voor circa 21,85% (2007: 32,79%) van de beleggingsportefeuille belegd buiten de eurozone, met name in USD. Hiervan is voor 95,55% (2007: 89,94%) afgedekt door de euro. Het strategische beleid van de stichting wordt gekenmerkt door een streven de volgende valutaposities af te dekken naar de euro: USD, JPY, GBP, AUD en HKD.

Prijrisico

Prijrisico is het risico dat door de ontwikkeling van marktprijzen waardewijzigingen plaatsvinden. Het prijsrisico wordt gedempt door spreiding binnen de portefeuille (diversificatie). Het prijsrisico kan ook afgedekt worden door gebruik te maken van afgeleide financiële instrumenten (derivaten), zoals opties en futures.

Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft jegens het fonds. Er wordt door de vermogensbeheerder enkel belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementsysteem functioneert. Posities van het fonds worden adequaat afgedekt door onderpand.

Monitoring van dit risico vindt plaats door regelmatig te kijken naar de partijen met wie BPL zaken doet en de daaraan verbonden risico's in kaart te brengen. Zo kan BPL, waar nodig, tijdig actie ondernemen.

Concentratierisico

BPL hanteert bij beleggen een verdeling over verschillende assetcategorieën en vervolgens worden de beleggingen verdeeld over verschillende fondsen die bepaalde limieten aanhouden. Op deze wijze wordt het concentratierisico binnen verantwoorde grenzen gehouden.

Systeemrisico

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

J A A R R E K E N I N G

Specifieke financiële instrumenten (derivaten)

Voor zover dat binnen de grenzen van het beleggingsbeleid van het fonds past maakt het fonds ook gebruik van financiële derivaten, voornamelijk bij het afdekken van het marktrisico. De economische effecten van de derivaten dienen meegenomen te worden in de berekening. Derivaten hebben als voornaamste risico het kredietrisico (het risico dat tegenpartijen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen). Dit risico wordt beperkt door alleen transacties aan te gaan met goed te boek staande partijen en te werken met onderpand.

Liquiditeitsrisico

Tot en met het jaar 2008 waren de inkomende gelden meer dan het totaal van de uitkeringen. Bovendien zijn er voldoende beleggingen, die op korte termijn te gelde kunnen worden gemaakt.

Beleggingsrisico alternatieve beleggingen

BPL belegt strategisch 5% van de totale beleggingen in private equity. Het risico wordt beperkt door niet rechtstreeks in ondernemingen te beleggen maar in een drietal “fund of funds”.

BPL belegt strategisch 5% van de totale beleggingen in een hedge fund. Het betreffende hedgefund probeert rendement te genereren door long- en shortposities in te nemen om te profiteren van prijstrends. De resultaten van het hedgefund zijn door de strategie van het fonds bijzonder volatiel. De volatiliteit wordt gedempt door een beperkt deel van het totale belegd vermogen van het pensioenfonds (strategisch dus niet meer dan 5%) in het hedgefund te beleggen. Naast marktrisico loopt het hedgefund kredietrisico. Zie voor beheersing daarvan onder “Kredietrisico”.

Verzekeringstechnische risico's (actuariële risico's)

De actuariële risico's zijn het langlevens-, overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico.

Langlevensrisico

Met ingang van 2007 is de prognosetafel 2005-2050 ingevoerd. In deze tafels is het langlevensrisico nagenoeg geheel verdisconteerd. Hierbij wordt vanaf 2008 een leeftijdsterugstelling van 2 jaar voor mannen en 1 jaar voor vrouwen gehanteerd. Door toepassing van deze prognosetafels met leeftijdsterugstelling is het langlevensrisico voor het pensioenfonds sterk gereduceerd.

Overlijdens- en het arbeidsongeschiktheidsrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor het fonds geen voorzieningen heeft getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen ('schadereserve'). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het fonds heeft het arbeidsongeschiktheids- en overlijdensrisico op stop-loss basis herverzekerd bij een externe, onder toezicht van DNB staande verzekeringsmaatschappij. Het eigen behoud is 125% van de premie bij volledige herverzekering. De herverzekeringsovereenkomst expireert in 2014.

Risico's met betrekking tot premie, dekkingsgraad en indexatie komende 15 jaar

Eind 2008 heeft het bestuur door de actuaris een nieuwe continuïteitsanalyse laten maken. Doel van deze analyse is een beeld te krijgen van de te verwachten ontwikkeling van de genoemde risico's in de komende 15 jaar. De verwachtingen uit deze analyse worden meegenomen in het te voeren financiële beleid.

Operationeel risico

De operationele risico's zijn de risico's van onder andere een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, het opstellen van onjuiste rapportages en fraude.

J A A R R E K E N I N G

BPL beheerst deze risico's door het stellen van eisen aan de eigen organisatie, uitgebreid beschreven in de ABTN, en aan andere organisaties, waarmee BPL zaken doet. Overeenkomsten met andere organisaties worden periodiek geëvalueerd. Bij uitbesteding worden de richtlijnen van De Nederlandsche Bank in acht genomen.

14. TRANSACTIES MET BESTUURDERS

De vergoedingen aan bestuurders zijn weergegeven op blz 74.

15. BELEGGINGSOPBRENGSTEN RISICO PENSIOENFONDS

SAMENSTELLING VAN HET BELEGGINGSRESULTAAT	2008	2007
INTEREST, DIVIDEND, ETC.	6.537.168	3.374.704
KOERSRESULTATEN	550.299	2.209.572
KOSTEN VERMOGENSBEHEER	-5.965.004	-4.064.310
OVERIGE BELEGGINGSOPBRENGSTEN	128.441	105.099
TOTAAL (IN EURO'S)	1.250.904	1.625.065

OVERIGE BELEGGINGSOPBRENGSTEN	2008	2007
RENTE LENING LOODSEN	68.302	67.015
RENTE BANK	60.139	38.084
TOTAAL (IN EURO'S)	128.441	105.099

2008 (IN EURO'S)				
TYPE BELEGGING	DIRECTE BELEGGINGS-OPBRENGSTEN	INDIRECTE BELEGGINGS-OPBRENGSTEN	KOSTEN VERMOGENS-BEHEER	TOTAAL
VASTGOEDBELEGGINGEN	0	-8.916.854	0	-8.916.854
AANDELEN	4.751.711	-46.736.864	0	-41.985.153
VASTRENTENDE WAARDEN	0	54.304.030	0	54.304.030
OVERIGE BELEGGINGEN	1.785.457	2.028.428	0	3.813.885
KOSTEN VERMOGENSBEHEER	0	0	-5.965.004	-5.965.004
TOTAAL	6.537.168	678.740	-5.965.004	1.250.904

DE KOSTEN VAN VERMOGENSBEHEER BEDRAGEN IN 2008 5.965.004 EURO (2007: 4.064.310 EURO).

J A A R R E K E N I N G

16. BIJDAGEN VAN LOODSEN

(IN EURO'S)	2008	2007
PREMIES REGISTERLOODSEN	12.886.349	12.217.005
PREMIES ASPIRANTEN	136.976	128.203
PREMIES VAN FLP- GERECHTIGDEN	1.525.080	1.615.680
TOTAAL PREMIES ¹	14.548.405	13.960.888
INKOMSTEN FLP	18.710.383	18.844.279
AFFINANCIERING PRÉPENSIOEN/ FLP	9.895.262	8.851.595
FINANCIERING KAPITAALDEKKING FLP	6.104.969	0
MUTATIE VOORZIENING FLEXIOENSPAARREGELING ¹	-2.602.161	-1.609.630
FLEXIOEN ONTVANGSTEN	1.841.496	1.837.751
INKOOP DEELNEMERSJAREN	202.629	272.739
INKOMENDE WAARDEOVERDRACHTEN	350.937	888.015
INKOOP NABESTAANDENPENSIOEN (GEOORMERKT)	106.063	0
TOTAAL	49.157.983	43.045.637

(X 1.000 EURO)	2008	2007
GEDEMPTE KOSTENDEKKENDE PREMIE	14.589	13.860
ACTUARIËLE KOSTENDEKKENDE PREMIE	13.366	14.264
FEITELIJKE ONTVANGEN PREMIE ¹	14.607	14.045

1. Het verschil van 59 tussen 14.607 en 14.548 betreft de betaalde spaarbijdragen in de voorziening risico deelnemers die in de mutatie voorziening flexioenspaarregeling zijn verwerkt .

J A A R R E K E N I N G

SAMENSTELLING KOSTENDEKKENDE EN GEDEMPTE PREMIE OVER 2008 (X 1000 EURO)

ACTUARIËLE KOSTENDEKKENDE PREMIE	NIET-GEDEMPPT	GEDEMPPT
ACTUARIEEL BENODIGD VOOR INKOOP NIEUWE AANSPRAKEN	10.218	11.282
RISICO PREMIE OVERLIJDEN	248	274
RISICOPREMIE AOP	629	616
SPAARBIJDRAGEN DEELNEMERS	59	59
OPSLAG VOOR KOSTEN	508	508
CORRECTIE OPSLAG VOOR KOSTEN NAAR WERKELIJKE KOSTEN	301	301
SOLVABILITEITSOPSLAG	1.402	1.549
TOTALE KOSTENDEKKENDE PREMIE	13.366	14.589

Over het boekjaar 2008 is in totaal € 14.607 aan premie ontvangen (inclusief flexioenpremie). De feitelijk ontvangen premie is hoger dan de gedempte actuariële kostendeekkende premie.

17. PENSIOENUITKERINGEN

PENSIOENUITKERINGEN	2008	2007
PENSIOENUITKERINGEN FLP	18.710.381	18.844.280
OUDERDOMSPENSIOEN	9.257.638	8.650.930
NABESTAANDENPENSIOEN	1.347.725	1.246.930
WEZENPENSIOEN	50.838	61.226
OVERBRUGGINGSPENSIOEN	1.871.777	1.180.511
INVALIDITEITSPENSIOEN	291.483	326.380
OVERLIJDENSUITKERING	56.502	39.988
UITKERING ANW-HIAAT	255.362	254.164
FLEXIOENUITKERING	1.834.486	1.593.477
BIJZONDER NABESTAANDENPENSIOEN	69.277	52.968
REPARATIE 30+ PROBLEMATIEK	137.455	121.211
FLEXIOENPREMIE INVALIDITEITSPENSIOEN	16.016	20.304
AAW/WAZ ONTVANGSTEN	-197.971	-193.028
TOTAAL (IN EURO'S)	33.700.969	32.199.341

J A A R R E K E N I N G

18. PENSIOENUITVOERINGS- EN ADMINISTRATIEKOSTEN

PENSIOENUITVOERINGS- EN ADMINISTRATIEKOSTEN (IN EURO'S)	2008	2007
1. MANAGEMENT/SECRETARIAAT	152.452	123.797
2. ACTUARIEEL ADVISEUR	168.942	155.236
3. PROJECTKOSTEN	64.649	10.089
4. DRUKWERK/ PUBLICATIE	6.127	4.173
5. ACCOUNTANT	15.000	14.578
6. HUUR- EN KANTOORKOSTEN	52.306	34.559
7. AUTOMATISERINGSKOSTEN	14.000	12.250
8. KOSTEN FINANCIËLE ADMINISTRATIE EN HR	16.404	15.000
9. OVERIGE KOSTEN DEELNEMERSADMINISTRATIE	126.198	93.761
10. DE NEDERLANDSCHE BANK	19.629	20.964
11. BESTUURSKOSTEN INCL. BIJSCHOLING	169.214	103.852
12. DIVERSE KOSTEN	27.269	23.931
TOTAAL	832.191	612.190

Toelichting

1. De stichting heeft in 2008 1,50 FTE in dienst gehad (2007: 1,51 FTE). Hiervan werd in 2007 nog 12,5% doorbelast aan Stichting SPL (€ 17.042).
2. De hoogte van deze post is, naast de jaarlijks terugkomende werkzaamheden, afhankelijk van de mate van ondersteuning aan het AB- en DB en de gevraagde adviezen en kan daarom van jaar tot jaar verschillen.
3. Onder de projectkosten zijn kosten opgenomen voor FKP, FLP affinanciering, herstelplan, sterfte onderzoek en vervroeging.
6. De huur- en kantoorkosten zijn o.a. hoger doordat in 2007 nog een deel van de kosten met SPL gedeeld werd (12,5%). Tevens zijn de huur- en kantoorkosten in de NLBV in 2008 hoger dan in 2007, dus ook de doorbelasting is daardoor hoger.
11. De stijging van de kosten t.o.v. 2007 wordt met name veroorzaakt door verhoging van de vacatievergoeding van €450 in 2007 naar € 750 in 2008.
12. Onder de diverse kosten vallen onder andere de kosten voor Pension Fund Governance en contributie UVB.

J A A R R E K E N I N G

19. MUTATIE BALANSPOST VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN

(X 1.000 EURO)	2008	2007
BEGINSALDO	352.241	359.273
TOEVOEGINGEN		
BENODIGDE INTEREST	18.821	15.033
VERWORVEN AANSPRAKEN ACTIEVE DEELNEMERS	47.541	14.264
WIJZIGING GRONDSLAGEN EN VERONDERSTELLINGEN	15.203	3.908
RESULTAAT OP KANSSYSTEMEN	856	575
OVERIGE MUTATIES	354	750
VRIJVAL:		
WIJZIGINGEN GRONDSLAGEN EN VERONDERSTELLINGEN	97.755	-28.450
UITKERINGEN	-14.862	-13.101
VRIJVAL VOOR KOSTEN	-23	-11
EINDSALDO	517.886	352.241
TOTALE MUTATIE TEN OPZICHTE VAN VORIG JAAR	165.645	-7.032

20. MUTATIE BALANSPOST VOORZIENING VOOR REKENING EN RISICO DEELNEMERS

MUTATIE VOORZIENING PREMIE(FLEXIOEN)REGELING (X 1000 EURO)	2008	2007
SPAARBIJDRAGEN	59	84
BELEGGINGSOPBRENGSTEN	-891	170
UITKERINGEN	-1.841	-1.838
RESULTAAT OP KANSSYSTEMEN	71	-25
EINDSALDO	-2.602	-1.609

J A A R R E K E N I N G

21. MUTATIES OVERIGE VOORZIENINGEN

MUTATIE BALANSPOST VOORZIENING FLP (X 1.000 EURO)	2008	2007
CORRECTIE	-46	0
DOTATIE LOODSEN	6.125	11.797
DOTATIE BUREL	3.770	0
RENDEMENT 2008	-1.383	219
VRIJVAL I.V.M. UITKERINGEN	0	-2.946
ONTTREKKING T.G.V. ALGEMENE RESERVE	0	-4.765
VRIJVAL I.V.M. OVERLIJDEN	-199	-62
TOEGEKENDE AANSPRAKEN UIT FLP-KAPITAAL	-34.294	0
VRIJVAL SOLVABILITEIT	-5.659	0
EINDSALDO	-31.686	4.243

MUTATIE (NIEUWE) BALANSPOST VOORZIENING KAPITAALDEKKING FLP (X 1.000 EURO)	2008	2007
DOTATIE LOODSEN	6.105	0
RENDEMENT 2008	191	0
EINDSALDO	6.296	0

22. HERVERZEKERINGEN

Het overlijdensrisico voortvloeiende uit het reglementaire nabestaandenpensioen, alsmede uit het wezen- en arbeidsongeschiktheidspensioen en de eenmalige uitkering bij overlijden van een deelnemer of een pensioentrekkende, indien van toepassing, wordt op stop-loss basis gedekt bij een herverzekeraar. De met ingang van 1 januari 2009 van toepassing zijnde contractuele afspraak dienaangaande komt er op neer dat indien de totale schade tijdens de (5-jarige) contractperiode 125% van de totale risicopremie bij volledige herverzekering zou overschrijden, het meerdere door de herverzekeraar aan het pensioenfonds wordt uitbetaald. Wel geldt hierbij een maximum uitkering ter grootte van 6 maal de geldende jaarpremie bij volledige herverzekering. Het contract biedt tevens een catastrofedekking, op grond waarvan een schade gedekt is tot een maximum van 50 miljoen euro per gebeurtenis, waar vijf of meer verzekerden bij betrokken zijn. Genoemd contract expireert op 31 december 2013.

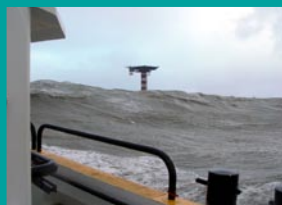

J A A R R E K E N I N G

IN EURO'S	2008	2007
PREMIES HERVERZEKERING	40.000	36.242
RENTE HERVERZEKERING	132	268
EINDSALDO	40.132	36.510

VERGOEDING BESTUURDERS IN EURO'S	PRESENTIEGELDEN	KM-VERGOEDING
J.W. DUYZER, VOORZITTER	34.350	3.570
P.J.J. VAN DEN BERG, SECR/PENNINGMEESTER	18.750	6.593
A.G. NAUTA, LID	29.250	4.466
TH.M. HANDSTEDE, LID	2.250	196
N.R. HALFWEEG, LID	3.000	256
J.H. HELDOORN, LID	2.250	296
E.P.R. HEUGEN, LID	3.750	785
P. G. VAN DER HORST, LID	13.500	1.047
R. DE JONGE, LID	11.250	1.284
H.B.W. BROERS, LID	750	351

Presentiegelden en km-vergoeding zijn in BPL als kosten opgenomen.

OVERIGE GEGEVENS

SOLVABILITEITSTOETS (BEDRAGEN X 1000 EURO)

met behulp van een solvabiliteitstoets toetst het pensioenfonds of er voldoende eigen vermogen aanwezig is om met een zekerheid van 97,5% te voorkomen dat het pensioenfonds binnen een periode van één jaar over minder waarden beschikt dan de hoogte van de technische voorzieningen. Het fonds hanteert voor de vaststelling van het vereist eigen vermogen het standaardmodel van DNB. In dit model wordt de evenwichtssituatie van het fonds vastgesteld middels een iteratief proces, waarbij het vereist eigen vermogen gelijk gesteld wordt aan:

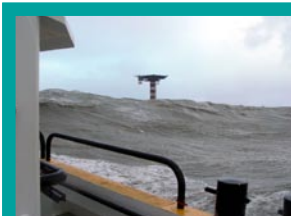
$$\sqrt{(S_1^2 + S_2^2 + 2 * 0,5 * S_1 * S_2 + S_3^2 + S_4^2 + S_5^2 + S_6^2)}$$

Het Vereiste Eigen Vermogen bedraagt ultimo 2008 113,4% en bestaat uit de volgende componenten:

VEREIST EIGEN VERMOGEN	STRATEGISCH 2008	WERKELIJK 2008	STRATEGISCH 2009
S ₁ RENTERISICO	0	1.506	0
S ₂ ZAKELIJKE WAARDEN RISICO	66.841	57.098	59.033
S ₃ VALUTARISICO	4.333	4.271	4.281
S ₄ GRONDSTOFFENRISICO	0	0	8.703
S ₅ KREDIETRISICO	2.593	7.203	2.563
S ₆ VERZEKERINGSTECHNISCH RISICO	17.158	17.157	17.158
VEREIST EIGEN VERMOGEN EVENWICHT	69.192	60.934	62.289
VOORZIENINGEN VOOR REKENING FONDS	517.886	517.886	517.886
VEREISTE DEKKINGSGRAAD	113,4%	111,8%	112,0%

FINANCIËLE POSITIE	31-12-2008
EIGEN VERMOGEN	-37.700
TOTAAL VOORZIENING VOOR RISICO FONDS EN VOOR RISICO DEELNEMERS	525.251
DEKKINGSGRAAD	92,8%

Het Vereist Eigen Vermogen is vastgesteld op basis van de voorziening voor risico van het fonds. In de totale technische voorzieningen van het fonds is tevens de voorziening voor risico van deelnemers opgenomen. Deelnemers kunnen er op de pensioendatum voor kiezen het kapitaal om te zetten in een aanspraak bij het pensioenfonds. Vanaf dat moment geldt een Vereist Eigen Vermogen van 113,4% over de voorziening voor risico van deelnemers. Het Vereist Eigen Vermogen over de totale technische voorzieningen (inclusief voorziening voor risico van de deelnemers) bedraagt 70.384.

OVERIGE GEGEVENS

ACTUARIËLE VERKLARING CERTIFICEREND ACTUARIS

OPDRACHT

Door de Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen te Rotterdam is aan ACTIMOS de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Wet verplichte beroepspensioenregeling over het boekjaar 2008.

GEGEVENS

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening. In overeenstemming met de richtlijn "Samenwerking tussen accountant en actuaris ter zake van de controle van verantwoordingen van verzekeringsinstellingen" heeft de accountant van het pensioenfonds mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid en de volledigheid van de administratieve basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeelsvorming van belang zijn.

WERKZAAMHEDEN

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 121 tot en met 135 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling. De door het pensioenfonds verstrekte administratieve basisgegevens en de bevindingen van de accountant ten aanzien hiervan zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt voor mijn beoordelingswerkzaamheden heb aanvaard. Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld, en heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

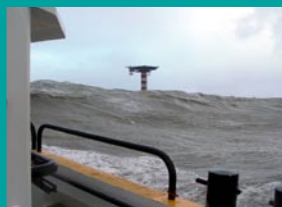
Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangegane verplichtingen zal kunnen nakomen. De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

OOORDEEL

Met inachtneming van het voorafgaande en het navolgende verklaar ik dat naar mijn overtuiging is voldaan aan de artikelen 121 tot en met 135 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling. De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningregels en uitgangspunten toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigenvermogen. Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een dekkingstekort. De vermogenspositie van de Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen is naar mijn mening onvoldoende. Daarbij is bepalend de mate van waarschijnlijkheid dat het pensioenfonds zal kunnen voldoen aan de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, in aanmerking nemend het streven inzake toeslagen, zoals aan verzekerden meegedeeld en de in wet- en regelgeving opgenomen criteria. De Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen heeft inmiddels een herstelplan opgesteld en ingediend bij DNB. Wanneer de financiële positie van het fonds zich ontwikkelt conform het herstelplan, wordt ultimo 2013 de minimum dekkingsgraad van 105% bereikt. Het Vereist Eigen Vermogen wordt conform dit herstelplan behaald in 2017.

Ravenswoud, 20 mei 2009

Origineel getekend door E.Nebbeling, Actuaris AG, verbonden aan, ACTIMOS

OVERIGE GEGEVENS

ACCOUNTANTSVERKLARING

VERKLARING BETREFFENDE DE JAARREKENING

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2008 van Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen te Rotterdam bestaande uit de balans per 31 december 2008 en de staat van baten en lasten over 2008 met de toelichting gecontroleerd.

VERANTWOORDELIJKHEID VAN HET BESTUUR

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

VERANTWOORDELIJKHEID VAN DE ACCOUNTANT

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de stichting. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die het bestuur van de stichting heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

OORDEEL

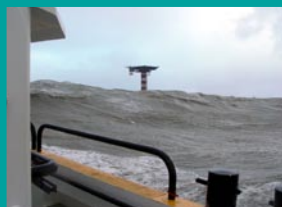
Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen per 31 december 2008 en van het resultaat over 2008 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

VERKLARING BETREFFENDE ANDERE WETTELIJKE VOORSCHRIFTEN EN/OF VOORSCHRIFTEN VAN REGELGEVENDE INSTANTIES

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder f BW melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Rotterdam, 29 juni 2009

Origineel getekend door S.A. van Kempen RA van PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

OVERIGE GEGEVENS

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

BPL heeft conform de wettelijke voorschriften en richtlijnen van De Nederlandsche Bank een herstelplan opgesteld en eind maart 2009 aan DNB gezonden. Vertrekpunt voor dit plan is de dekkingsgraad eind 2008 van 92,8%. Zodra de dekkingsgraad op 105% of hoger staat, is de situatie van onderdekking opgeheven. Volgens het herstelplan bereikt BPL deze dekkingsgraad eind 2012/begin 2013. Dit moment ligt binnen de door de wetgever voorgeschreven maximale termijn van 5 jaar. Als de dekkingsgraad op 112% of hoger staat, is de situatie van reservetekort opgeheven. Volgens het plan bereikt BPL dit eind 2016. Dit moment ligt ruim binnen de door de wetgever voorgeschreven maximale termijn van 15 jaar. Alle deelnemers, gepensioneerden en andere pensioengerechtigden zijn schriftelijk over het herstelplan geïnformeerd.

Uit het herstelplan volgt dat tot 2014 niet kan worden geïndexeerd. In de periode daarna zal volgens het herstelplan slechts gedeeltelijke kunnen worden geïndexeerd. Als het herstel sneller verloopt dan in het plan is aangegeven, komt het moment dat weer (gedeeltelijk) kan worden geïndexeerd eerder. Het omgekeerde kan zich uiteraard ook voordoen.

Het herstelplan dient jaarlijks te worden geëvalueerd, voor het eerst eind 2009. Als blijkt dat het herstel achterblijft bij het plan, zal in het herstelplan een kortingsmaatregel moeten worden opgenomen. Voor de effectuering van een kortingsmaatregel geldt een wachtermijn van 1 jaar. Overigens zal pas worden gekort als alle overige sturingsmaatregelen, inclusief de mogelijkheid van een extra premiestorting, zijn uitgeput.

In het Centraal Overleg op 24 maart 2009 is de wachttermijn verlengd. Het verplichte moment van korting is uitgesteld tot 1 januari 2012 (was eerder 1-1-2011). Dit uitstel is echter nog niet definitief. Medio 2010 zullen Minister Donner en DNB in overleg met de Stichting van de Arbeid en de pensioenkoepels bezien of dit uitstel nog verantwoord is. Na dit overleg en advisering door DNB zal de Minister een besluit nemen over genoemde datum. Indien het vroegste moment van korting 1 januari 2012 blijft, zal de mate waarin dan eventueel gekort moet worden, dienen te worden bezien aan de hand van de situatie medio 2011.

Het vorenstaande geldt onder voorbehoud van latere wijzigingen in wettelijke regels en voorschriften en richtlijnen van DNB. Voor meer informatie over het herstelplan wordt verwezen naar de brief aan alle deelnemers, gepensioneerden en andere pensioengerechtigden van 20 april 2009.

De dekkingsgraad eind mei 2009 bedraagt 92,9%. BPL loopt daarmee 0,9%-punt achter op het herstelplan.

ENIGE BEGRIPPEN

STERFTETAFEL/OVERLEVINGSTAFEL

Een sterftetafel geeft aan wat de levens- en sterftekansen zijn, afhankelijk van de reeds bereikte leeftijd. Aan de hand van de sterftetafels kan men de gemiddelde levensduur berekenen. Dit is het aantal jaren dat men statistisch volgens de gegeven tafel nog zal blijven leven. De ontwikkeling van deze gemiddelde levensduur voor 65-jarige mannen respectievelijk vrouwen is na de 2^e wereldoorlog als volgt geweest:

WAARNEMINGSPERIODE	GEMIDDELDE LEVENSDUUR IN JAREN VAN EEN 65-JARIGE	
	MAN	VROUW
STERFTETAFEL		
1947-1949	13,9	14,4
1951-1955	14,1	14,9
1956-1960	14,1	15,4
1961-1965	14	16
1966-1970	13,7	16,4
1971-1975	13,6	16,9
1976-1980	13,8	18
1981-1985	14,1	18,5
1985-1990	14,3	18,9
1990-1995	14,7	19
1995-2000	15	19,1
2000-2005	15,8	19,5
OVERLEVINGSTAFEL		
2005-2050 ¹	19,6	21,3

1. Iemand die in 2050 65 jaar is geworden.

LEEFTIJDSTERUGSTELLING

Het bewust kijken in de sterftetafel naar de levensverwachting bij een jongere leeftijd dan de daadwerkelijke leeftijd van de deelnemer, vanuit de veronderstelling dat werkenden met een pensioentoezegging een hogere levensverwachting hebben dan de gemiddelde bevolking in Nederland, waarop de sterftetafel is gebaseerd. Met leeftijdsterugstellingen wordt de voorziening pensioenverplichtingen hoger. Een leeftijdsterugstelling van 2 jaar voor mannen en 1 jaar voor vrouwen wordt in het algemeen als prudent aangemerkt.

ACTUARIEEL

Aanduiding van berekeningen ten aanzien van pensioen of financiering, waarbij (wiskundige) rekentechniek, levenskansen, rekenrente, inschattingen van toestroom beroepsgenoten en dergelijke een rol spelen.

ALGEMENE RESERVE

De algemene reserve wordt gevormd in gunstige jaren als extra waarborg om aan de verplichtingen te kunnen blijven voldoen. Hierbij valt onder meer ook te denken aan indexaties, aanpassing leeftijdsterugstelling en arbeidsongeschiktheidsrisico's.

ASSET LIABILITY MANAGEMENT (ALM)

Het aanbrengen en vervolgens bewaken van een optimale samenhang tussen pensioenbeleid, premie- en beleggingsbeleid, waarbij de laatste twee zo optimaal mogelijk worden afgestemd op de pensioenverplichtingen.

ASSET-MIX

De vastgestelde “asset-mix” is een procentuele verdeling van het te beleggen vermogen over diverse beleggingscategorieën onder meer aandelen/fondsen, onroerend goed/fondsen, vastrentende waarden en liquide middelen.

BACKSERVICE

Dit begrip wordt gehanteerd in verschillende betekenissen:

- Het pensioengedeelte dat betrekking heeft op achterliggende dienstjaren.
- De koopsom voor het hierboven omschreven pensioengedeelte, dan wel voor de verhoging van dit pensioen als uitvloeisel van een pensioengrondslagstijging.
- En eventuele achterstand over achterliggende jaren gefinancierde pensioenen, respectievelijk de daarvoor benodigde kosten of reserve.

BENCHMARK

Een objectieve maatstaf waarmee de eigen prestaties van de belegger kunnen worden gemeten. Een bekende maatstaf is bijvoorbeeld het totaalrendement van de gehele Amsterdamse aandelenmarkt, zoals die wordt gemeten middels de CBS- herbeleggingsindex.

COMINGSERVICE

Het pensioengedeelte dat betrekking heeft op toekomstige deelnemersjaren. Ook worden de daarmee gepaard gaande kosten wel met deze term aangeduid.

CONTANTE WAARDE

De contante waarde van toekomstige pensioenverplichtingen of andere uitkeringen wordt berekend met behulp van de overlevingstafels en de marktrente. De contante waarde van een verzameling pensioenverplichtingen voor een groep deelnemers is voldoende om aan de verplichtingen te voldoen, indien over het vermogen een interest wordt gekweekt gelijk de marktrente en het sterfte- c.q. overlevingspatroon bij de betreffende groep in overeenstemming is met de overlevingstafels.

INHAALPREMIE

De inhaalpremie is dat deel van de premie dat betrekking heeft op de financiering van de achterstand in de backservice

KAPITAALDEKKINGSTELSEL

Het financieringssysteem waarbij reserves worden gevormd voor de pensioenverplichtingen. De berekening van de voorziening pensioenverplichtingen vindt plaats op basis van de actuariële grondslagen. Alle levensverzekeringsmaatschappijen en vrijwel alle pensioenfondsen werken op basis van het kapitaaldekkingstelsel.

OMSLAGSTELSEL

Hierbij worden de binnenkomende gelden terstond aangewend voor pensioenuitkeringen. Het belangrijkste voorbeeld van dit stelsel vormt de AOW. Voor ons fonds wordt ook het FLP zodanig gefinancierd.

OVERBRUGGINGSPENSIOEN

Een overbruggingspensioen wordt uitgekeerd boven op het levenslange ouderdomspensioen, tot aan de 65-jarige leeftijd.

De overbrugging dient als compensatie voor de AOW die immers pas op 65 jaar ingaat. In deze situatie gaat het levenslange ouderdomspensioen dus al vóór de 65-jarige leeftijd in. BPL kent een overbruggingspensioen in het Pensioenstatuut 2004.

PENSION FUND GOVERNANCE

Een systeem van checks and balances dat de kwaliteit van het pensioenbestuur moet stimuleren en transparant maken. Dit moet leiden tot meer vertrouwen in de pensioensector.

PERFORMANCE

Performance is de procentuele waardeverandering van het gemiddeld belegd vermogen.

VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN

Het bedrag dat op de balans van de verzekeringsinstelling of het pensioenfonds wordt opgenomen ter dekking van de reeds gefinancierde pensioengedeelten. Een andere (oudere) term hiervoor is wiskundige reserve of premiereserve. Onder FTK wordt dit de technische voorzieningen genoemd.

REKENRENTE

De rentevoet waarmee bij het vaststellen van tarieven en voorziening pensioenverplichtingen rekening wordt gehouden. Hiermee wordt geanticipeerd op het rendement dat naar verwachting op premies en reserves zal worden gemaakt. Na invoering van het FTK wordt de voorziening pensioenverplichtingen contant gemaakt tegen een voorgeschreven marktconforme rentetermijnstructuur.

REËLE RENTE

De rente die op de kapitaalmarkt bereikt wordt, verminderd met het inflatiepercentage.

RIJPINGSGRAAD

Verhouding premievrijen en gepensioneerden t.o.v. actieve deelnemers. Als de rijpingsgraad stijgt neemt het gereserveerde pensioenvermogen in verhouding tot de premiesom toe. Daardoor wordt de bijdrage van de beleggingsrendementen belangrijker voor de financiële positie van een fonds en wordt het moeilijker om een ongewenste ontwikkeling van de dekkingsgraad bij te sturen door premie-aanpassing.

STOP-LOSS

Een verzekeringsvorm waarbij het deel van de schade dat boven een afgesproken maximum uitgaat door de herverzekeraar wordt vergoed.

SWAP

Een derivaat dat in de financiële wereld wordt gebruikt om het renterisico af te dekken, waarbij de lange rente wordt geruild voor de korte rente.

AFDEKKEN (HEDGEN) VALUTA RISICO

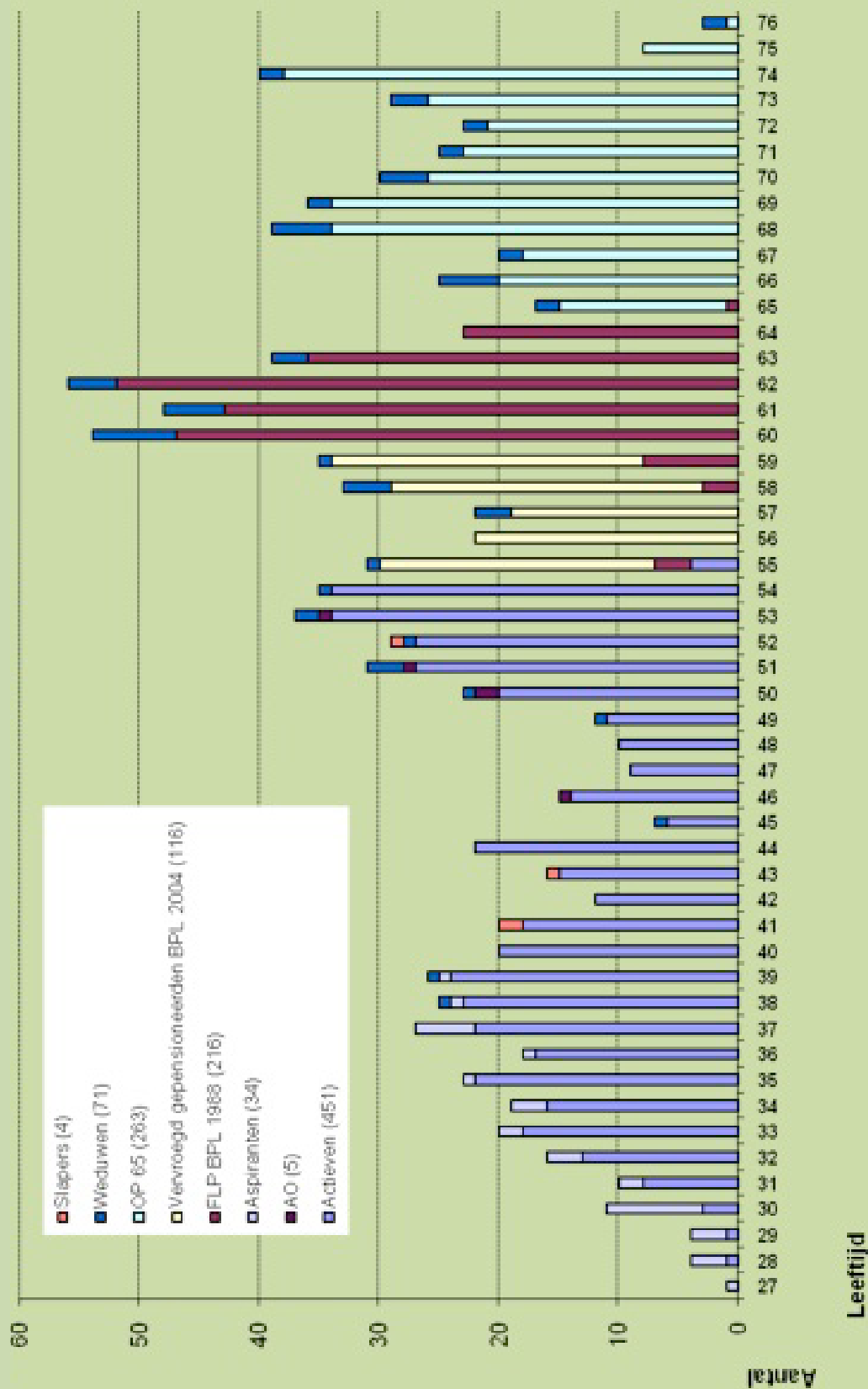
Pensioenfondsen in Nederland beleggen over in het algemeen ook in niet Euro genoteerde waardepapieren. Als de valuta van deze waardepapieren daalt ten opzichte van de Euro betekent dit voor een fonds, dat zijn verplichtingen in Euro's heeft vastgesteld, een vermindering van zijn vermogen en daardoor een lagere dekkingsgraad. Dit risico kan worden afgedekt door middel van hedging naar de Euro.

De kosten van hedging zijn vrij beperkt. Het indekken gebeurt via valuta termijncontracten. Deze kosten niets. Het enige "kostenaspect" is het feit dat de koers waartegen op termijn verkocht/gekocht wordt, bepaald wordt door het renteverskil tussen beide valuta.

VERGELIJKING INDEXATIE BPL, ABP EN KOOPVAARDIJ 1989-2009

BPL			ABP		KOOPVAARDIJ	
M.I.V	VERHOGING	VERHOGING CUMULATIEF	VERHOGING	VERHOGING CUMULATIEF	VERHOGING	VERHOGING CUMULATIEF
1989	1	1,00	0,7	0,70	0	0,00
1990	2,1	3,12	2,6	3,32	1,5	1,50
1991	3,1	6,32	3,4	6,83	5	6,58
1992	3,3	9,83	3	10,04	3,8	10,62
1993	3,1	13,23	1	13,14	3,8	14,83
1994	1,3	14,70	0	13,14	1,8	16,90
1995	2,2	17,23	0,48	13,68	2,3	19,58
1996	3,1	20,86	0,81	15,35	1,1	20,90
1997	3,9	25,57	0,62	17,23	2,5	23,92
1998	3,6	30,09	1,24	19,98	2,5	27,02
1999	2,8	33,74	1,31	24,06	2,5	30,20
2000	6,6	42,56	0,76	26,72	3	34,10
2001	3,1	46,98	2,07	29,35	4	39,47
2002	3,2	51,69	4,14	34,70	0	39,47
2003	0	51,69	3,79	39,81	0	39,47
2004	0	51,69	1,77	42,28	0	39,47
2005	0	51,69	0,12	42,45	0,65	40,37
2006	0,8	52,90	0,17	42,69	0,65	41,28
2007	1,1	54,58	2,80	46,69	1,37	43,22
2008	4,3	61,30	2,05	49,69	2,38	46,63
2009	0	61,30	0	49,69	1,18	48,36
	%	%	%	%	%	%

Leeftijdsverdeling BPL eind 2008, totaal 1160 personen

PREMIE(FLEXIOEN)REGELING

Vanaf 1-7-2007 gelden de volgende adviesmixen

	MIX 1	MIX 2	MIX 3	MIX 4	MIX 5	MIX 6
AANDELEN						
ROBECO EUROPEAN EQUITIES	35%	30%	25%	20%	10%	
ROBECO	35%	30%	25%	20%	10%	5%
OBLIGATIES						
RORENTO	15%	20%	25%	30%	40%	10%
ROBECO EURO OBLIGATIES DIV.	15%	20%	25%	30%	40%	10%
LIQUIDITEITEN						
ROPARCO						75%
TOTAAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%
LEEFTIJD	<35	35-44	45-49	50-54	55-59	60-65
BELEGGINGSHORIZON	>30	21 T/M 30	16 T/M 20	11 T/M 15	6 T/M 10	< 6

INVOERING ZORGPLICHT

In het kader van de invoering van de zorgplicht zijn alle rekeninghouders in maart/april 2007 in de gelegenheid gesteld te kiezen uit drie serviceniveaus.

Serviceniveau 1: Volledig Beheer

De bestaande beleggingsportefeuille wordt bij dit serviceniveau jaarlijks automatisch in overeenstemming gebracht met de geldende adviesmix. Hetzelfde geldt voor verder te storten pensioenpremies: ook die worden belegd conform de adviesmix.

Serviceniveau 2: Gedeeltelijk Beheer

Bij dit serviceniveau bepaalt de deelnemer wanneer de beleggingsportefeuille in overeenstemming wordt gebracht met de adviesmix. De portefeuille wordt dus aangepast conform de adviesmix, telkens als dit expliciet aan Robeco wordt verzocht, maar dus niet automatisch zoals bij serviceniveau 1. De verdeling van de eventueel nog af te dragen flexioenpremies wordt wel jaarlijks automatisch op de adviesmix afgestemd.

Serviceniveau 3: Eigen Beheer

Net als bij het serviceniveau Gedeeltelijk Beheer kan de deelnemer bepalen wanneer de beleggingsportefeuille in overeenstemming wordt gebracht met de adviesmix. Bovendien kan de deelnemer bepalen hoe de eventueel nog af te dragen flexioenpremies worden belegd. Er kan gekozen worden voor een van de standaard adviesmixen, maar de deelnemer kan ook zelf een mix samenstellen.

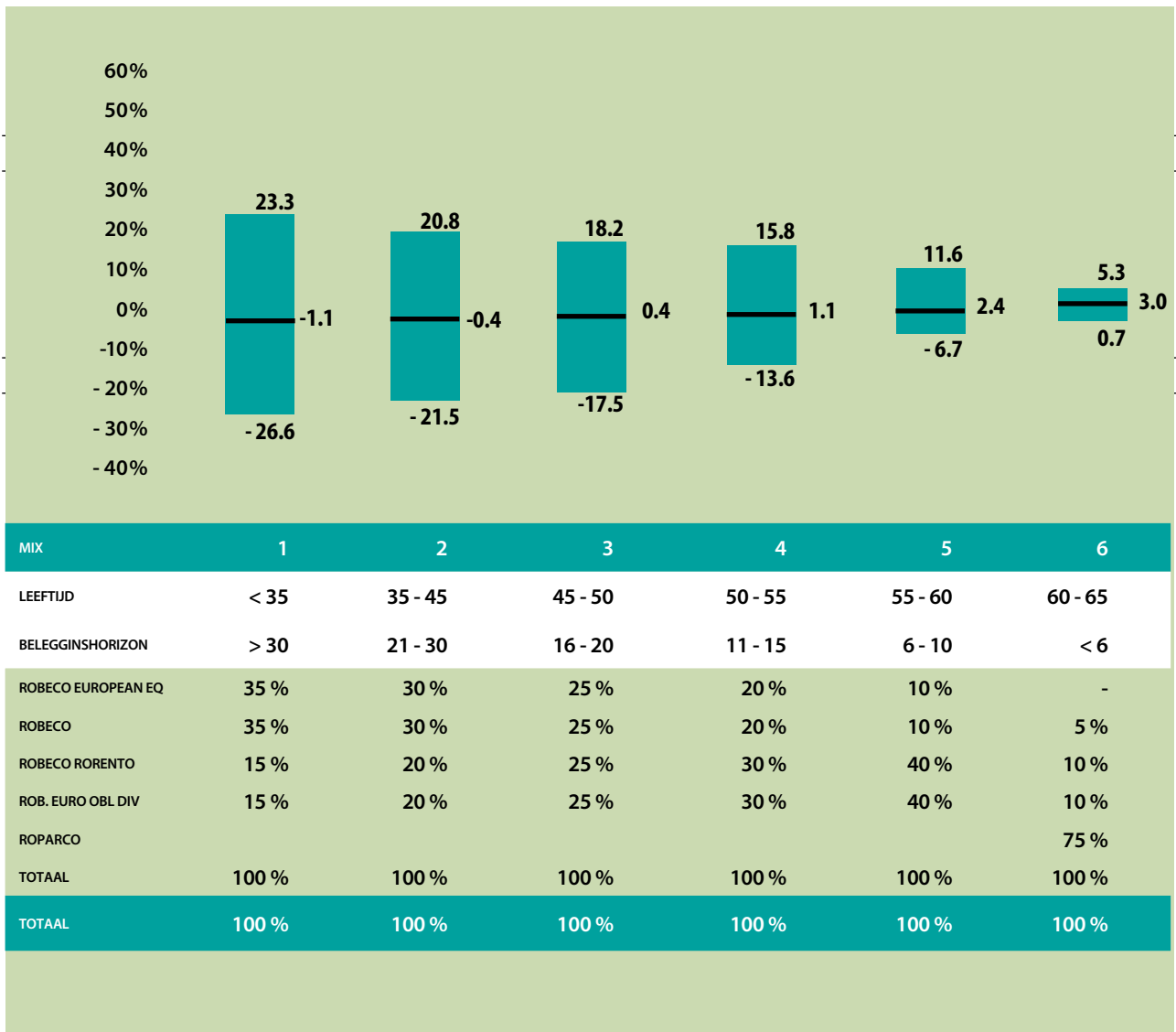
Door inzending van een wijzigingsformulier kan het serviceniveau te allen tijde worden gewijzigd. Voor informatie over bovenstaande serviceniveaus en de beleggingsfondsen kan telefonisch contact worden opnemen met Robeco Direct via telefoonnummer 0800-8010 (gratis) of door in te loggen op www.robeco.nl/pensionproviders. Zie ook de brochure "Flexibel individueel pensioen (flexioen)" op onze website www.bploodsen.nl (inloggen met: perseus).

ASSET-MIX/RISICORENDEMENTSPROFIELEN ADVIESMIXEN I T/M 6

In onderstaand schema treft u de bandbreedte aan waarbinnen het beleggingsresultaat over een voortschrijdende periode van 10 jaar kan worden aangetroffen met een waarschijnlijkheid van 95%. In het geval van mix I is de bovengrens van de bandbreedte 23,3 en de ondergrens -26,6. Het gemiddelde jaarresultaat over de totale periode voor mix I is -1,1%.

De waarde van uw beleggingen kan fluctueren. In het verleden behaalde resultaten bieden geen garantie voor de toekomst.

Asset-mixen/risicorendementsprofielen I-I-1999 t/m 31-12-2008 ¹

1. Robeco Adviesmixen, 95 procent betrouwbaarheid.

TARIEF FLEXIOENOPTIES	PER 1000 EURO INKOOP
INKOOP OP UW 55^E	
LEVENSLANG PENSIOEN PENSIOENSTATUUT 2004 M.I.V 60 JAAR ¹	60,00
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 60 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	217,08
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 60 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	219,39
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 65 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	120,23
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 65 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	122,97
INKOOP OP UW 56^E	
LEVENSLANG PENSIOEN PENSIOENSTATUUT 2004 M.I.V 60 JAAR ¹	57,51
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 60 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	265,74
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 60 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	268,18
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 65 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	130,92
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 65 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	133,83
INKOOP OP UW 57^E	
LEVENSLANG PENSIOEN PENSIOENSTATUUT 2004 M.I.V 60 JAAR ¹	55,12
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 60 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	346,96
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 60 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	349,53
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 65 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	144,34
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 65 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	147,41
INKOOP OP UW 58^E	
LEVENSLANG PENSIOEN PENSIOENSTATUUT 2004 M.I.V 60 JAAR ¹	52,80
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 60 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	509,52
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 60 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	512,27
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 65 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	161,62
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 65 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	164,88
INKOOP OP UW 60^E IN PENSIOENSTATUUT 1988	
TIJDELIJKE AANVULLING VAN 5 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	217,11
TIJDELIJKE AANVULLING VAN 5 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	220,79
TIJDELIJKE AANVULLING VAN 10 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	120,31
TIJDELIJKE AANVULLING VAN 10 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	124,75
LEVENSLANGE AANVULLING ZONDER PARTNERPENSIOEN	62,49
LEVENSLANGE AANVULLING MET PARTNERPENSIOEN	75,49
INKOOP OP UW 65^E IN PENSIOENSTATUUT 1988	
TIJDELIJKE AANVULLING VAN 5 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	217,18
TIJDELIJKE AANVULLING VAN 5 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	223,40
TIJDELIJKE AANVULLING VAN 10 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	120,55
TIJDELIJKE AANVULLING VAN 10 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	128,22
LEVENSLANGE AANVULLING ZONDER PARTNERPENSIOEN	84,91
LEVENSLANGE AANVULLING MET PARTNERPENSIOEN	108,96

1. Met 70% partnerpensioen en 35% tijdelijk pensioen van 60 tot 65 jaar.

Deelnemers kunnen kiezen uit verschillende mogelijkheden om hun flexioenkapitaal om te zetten in een aanvullend pensioen.

PENSIOENSTATUUT 1988

Omzetting in een tijdelijke(5 of 10 jaar) aanvulling, naar keuze met of zonder partnerpensioen, of een levenslange aanvulling met of zonder dekking partnerpensioen, naar keuze ingaande 60 of 65 jaar.

PENSIOENSTATUUT 2004

Op de vervoegde pensioendatum kan het flexioenkapitaal worden omgezet (door interne waardeoverdracht) in extra pensioenen (levenslang pensioen ingaande 60 jaar met bijbehorend partnerpensioen en tijdelijke pensioen van 60-65 jaar) op grond van het Pensioenstatuut 2004. Indien niet gebruik wordt gemaakt van deze optie dient het flexioenkapitaal op 55 jaar te worden aangewend voor een tijdelijke aanvulling van 5 of 10 jaar, naar keuze met of zonder partner pensioen. Het flexioenkapitaal kan ook worden aangewend voor pensioen via een verzekeraar, mits de verzekeraar een vrijwaringverklaring afgeeft.

DEKKING VAN PARTNERPENSIOEN

De dekking van partnerpensioen bij tijdelijke aanvullingen houdt in dat, indien betrokkene tijdens de uitkeringsperiode komt te overlijden, het kapitaal, verminderd met de uitkeringen beschikbaar komt voor de inkoop van een aanvulling aan de nabestaande. De nabestaande kan dan kiezen voor een tijdelijke aanvulling tot haar 65^e of een levenslange aanvulling. De dekking partnerpensioen bij levenslange aanvullingen voorziet bij overlijden in de uitkeringsperiode in een levenslang aanvullend partnerpensioen van 70% van de aanvulling die betrokkene laatstelijk voor overlijden genoot.

INDEXATIE

Ingegane flexioenuitkeringen worden op dezelfde wijze aangepast als pensioenen uit de basisregeling.

EXTRA OUDERDOMS- MET BIJBEHOREND PARTNERPENSIOEN EN TIJDELIJK OUDERDOMSPENSIOEN IN 2009 BIJ INKOOP EXTRA PENSIOEN OP GROND VAN ARTIKEL 20 VAN HET PENSIOENSTATUUT 2004.

TE VERKRIJGEN EXTRA PENSIOENEN BIJ 1.000 EURO STORTING

LEEFTIJD	OUDERDOMSPENSIOEN VANAF 60 JAAR	TIJDELIJK OUDERDOMSPENSIOEN VAN 60 TOT 65 JAAR	PARTNERPENSIOEN
31	162,44	56,85	113,71
32	155,80	54,53	109,06
33	149,44	52,30	104,61
34	143,35	50,17	100,35
35	137,50	48,13	96,25
36	131,90	46,17	92,33
37	126,53	44,29	88,57
38	121,38	42,48	84,97
39	116,45	40,76	81,52
40	111,72	39,10	78,20
41	107,19	37,52	75,03
42	102,85	36,00	72,00
43	98,69	34,54	69,08
44	94,70	33,15	66,29
45	90,87	31,80	63,61
46	87,20	30,52	61,04
47	83,68	29,29	58,58
48	80,30	28,11	56,21
49	77,05	26,97	53,94
50	73,92	25,87	51,74
51	70,92	24,82	49,64
52	68,03	23,81	47,62
53	65,25	22,84	45,68
54	62,58	21,90	43,81
55	60,00	21,00	42,00

INKOOP VAN ONTBREKENDE DEELNEMERSJAREN ALS BEDOELD IN ARTIKEL 20 VAN HET PENSIOENSTATUUT 2004 IS NADER UITGEWERKT IN HET "BESTUURSBESLUIT INZAKE INKOOP ONTBREKENDE DEELNEMERSJAREN". INKOOP KAN SLECHTS EENMAAL PER JAAR GESCHIEDEN. STORTINGEN DIENEN ALTIJD VIA DE MAATSCHAP TE GESCHIEDEN. INKOOP VAN EXTRA PENSIOEN HEEFT GEËEN EFFECT OP EEN (GEGARANDEERDE) FLP-UITKERING UIT HOOFDE VAN HET FINANCIËEL BESLUIT LOODSWEZEN.

VOORBEELDEN VAN BRUTO PENSIOENUITKERINGEN

PENSIOENSTATUTEN 1988 (BIJ 30 DEELNEMERSJAREN) EN 2004 (BIJ 25 DEELNEMERSJAREN)

PENSIOENGRONDSLAG PENSIOENSTATUUT 1988: 81.308 EURO PENSIOENGRONDSLAG PENSIOENSTATUUT 2004: 113.524 EURO	ZONDER UITRUIL PP	50% UITRUIL PP	100% UITRUIL PP
PENSIOENSTATUUT 1988			
FLP 55-60 (EXCLUSIEF PENSIOENPREMIE)	64.764	64.764	64.764
FLP 60-65 (EXCLUSIEF PENSIOENPREMIE)	56.844	56.844	56.844
LEVENSLANG OUDERDOMSPENSIOEN VANAF 65	36.589	39.516	42.443
PENSIOENSTATUUT 2004			
KEUZEOPTIE 2			
UITRUIL OP 55			
TIJDELIJK OUDERDOMSPENSIOEN 55-60	55.025	56.982	58.938
TIJDELIJK OUDERDOMSPENSIOEN 60-65	55.025	56.982	58.938
LEVENSLANG OUDERDOMSPENSIOEN VANAF 65	39.132	41.089	43.045
UITRUIL OP 60			
TIJDELIJK OUDERDOMSPENSIOEN 55-60	55.025	55.025	55.025
TIJDELIJK OUDERDOMSPENSIOEN 60-65	55.025	57.569	60.112
LEVENSLANG OUDERDOMSPENSIOEN VANAF 65	39.132	41.676	44.219
KEUZEOPTIE 3 (HOOG/LAAG 100%-75%)			
UITRUIL OP 55			
TIJDELIJK OUDERDOMSPENSIOEN 55-60	60.588	62.823	65.057
TIJDELIJK OUDERDOMSPENSIOEN 60-65	60.588	62.823	65.057
LEVENSLANG OUDERDOMSPENSIOEN VANAF 65	33.521	35.198	36.873
UITRUIL OP 60			
TIJDELIJK OUDERDOMSPENSIOEN 55-60	60.588	60.588	60.588
TIJDELIJK OUDERDOMSPENSIOEN 60-65	60.588	63.132	65.675
LEVENSLANG OUDERDOMSPENSIOEN VANAF 65	33.521	36.065	38.608
OVERIGE AANSPRAKEN PENSIOENSTATUUT 1988			
PARTNERPENSIOEN			
INGEGAAN VOOR 65 JAAR DEELNEMER EN NABESTAANDE < 65	39.251		
VANAF 65 JAAR NABESTAANDE	25.612		
INGEGAAN OP OF NA 65 JAAR DEELNEMER	25.612		
WEZENPENSIOEN	5.122		
INVALIDITEITSPENSIOEN	60.981		
OVERIGE AANSPRAKEN PENSIOENSTATUUT 2004			
PARTNERPENSIOEN			
INGEGAAN VOOR 55 JAAR DEELNEMER EN NABESTAANDE < 65	39.733		
INGEGAAN VOOR 55 JAAR DEELNEMER VANAF 65 JAAR NABESTAANDE	25.543		
INGEGAAN OP OF NA 55 JAAR DEELNEMER	27.392		
WEZENPENSIOEN			
INGEGAAN VOOR 55 JAAR DEELNEMER	5.109		
INGEGAAN OP OF NA 55 JAAR DEELNEMER	3.522		
INVALIDITEITSPENSIOEN	61.303		
PP = PARTNERPENSIOEN			

BESTUURSBESLUITEN EX ARTIKEL 13 VAN DE STATUTEN VAN BPL

BESLUIT BENOEMING VERKIEZING COMPLIANCE OFFICER (AB MEI 2005)

Het bestuur kiest uit zijn midden een compliance officer. Conform artikel 10, lid 1 van de geldende modelgedragscode wordt Jan Heldoorn aangewezen als compliance officer. Op de compliance officer wordt toezicht gehouden door het DB en de Manager Pensioenen.

BESLUIT VERKIEZINGSTERMIJNEN FUNCTIE VOORZITTER, SECRETARIS/PENNINGMEESTER, COMPLIANCE OFFICER (AB SEPTEMBER 2005)

De maximale verkiezingstermijn bedraagt 6 jaar. Herververkiezing is terstond mogelijk. Herbenoeming als bestuurslid conform artikel 6, lid 4 van de Statuten wordt niet als onderbreking van voornoemde termijn beschouwd.

BESLUIT VERGOEDINGEN EN PRESENTIEGELDEN CONFORM ARTIKEL 6, LID 5 VAN DE STATUTEN (AB DECEMBER 2004)

Presentiegeld- en onkostenregeling voor BPL-bestuursleden per 1-1-2008

Presentiegeld bestuursvergaderingen

Per vergadering: € 750 voor bestuursleden, die geen vergoeding dan wel compensatie krijgen vanuit hun regionale maatschap. De vergoeding wordt gegeven voor alle reguliere AB-vergaderingen, DB-vergaderingen en overleggen waaraan uit hoofde van het AB-lidmaatschap wordt deelgenomen (bijvoorbeeld interne commissies/werkgroepen, cursusdagen, bezoeken seminars e.d.).

Over presentiegeld wordt geen BTW vergoed. Indexatie presentiegeld: jaarlijks wordt op 1 januari het presentiegeld verhoogd conform de indexatie van de BPL-pensioenen (geen indexatie of verlaging van de pensioenen betekent dat de verhoging op nihil wordt gesteld).

Reis- en verblijfkosten

Km-vergoeding: € 0,49 per km op basis van de kortste route van postcode tot postcode. Indien bijzondere omstandigheden het niet mogelijke maken de kortste route te rijden, kunnen ook de feitelijke gereden kilometers worden gedeclareerd. Deze declaratie wordt alleen geaccepteerd als deze afwijking hierin is toegelicht. Indexatie km-vergoeding: jaarlijks wordt op 1 januari op basis van de betreffende ANWB-gegevens de km-vergoeding aangepast aan de hand van de gestegen kosten. Alle overige reis- en verblijfkosten worden vergoed tegen overlegging van de originele betalingsbewijzen.

Vergoeding voor computer- en kantoorbenodigdheden

DB leden: € 225 per kwartaal. Andere AB leden: € 90 per kwartaal. Hieronder vallen onder meer de kosten voor e-mail en internetaansluiting en andere kleine uitgaven. Uitgaven voor software of hardware worden niet vergoed. Alle declaraties ten laste van het BPL worden achteraf per kwartaal ingediend en lopen via de penningmeester van het fonds. Uit het oogpunt van good Governance wordt van elk bestuurslid in het jaarverslag van het pensioenfonds opgave gedaan van de in het verslagjaar ontvangen vergoedingen van BPL.

BESLUIT TAAKVERDELING TUSSEN DB/AB (AB JUNI 2007)

Terzake gelden de volgende bepalingen uit de Statuten:

Artikel 6.7

De voorzitter en de secretaris zijn tezamen belast met de uitvoering van de besluiten van het bestuur. Zij vertegenwoordigen tezamen de stichting in en buiten rechte.

Artikel 6.8

Het bestuur is belast met het besturen van de stichting en het beheer en de beschikking over haar vermogen, een ander binnen door statuten en reglementen vastgestelde grenzen. Het bestuur is bevoegd tot het aangaan van overeenkomsten tot verkrijging, vervreemding en bezwaring van registergoederen.

De op basis van deze bepalingen gebaseerde taakverdeling tussen het DB en het AB van BPL wordt in onderstaande matrix weergegeven.

Matrix taakverdeling tussen DB en AB van BPL

ONDERWERP	BELEIDSVOORBEREIDING	BESLUITVORMING BELEID	UITVOERING
BEHEERSKADER 1)	DB	AB	DB
OPERATIONELE BEHEERSMAATREGELEN 2)	DB	DB	DB
BELEIDSMATIGE BEHEERSMAATREGELEN 3)	DB	AB	DB
(WIJZIGING) STATUTEN EN REGLEMENTEN, UITLEG C.Q. UITVOERING PENSIOENREGELINGEN	DB	AB	DB
FINANCIËLE BESLISSINGEN 4)	DB	AB	DB
VOORLICHTING AAN DEELNEMERS 5)	DB	AB	DB
CONTACTEN MET DERDEN 6)	DB	AB	DB

1. Doelstelling en structuur organisatie, bevoegdhedenverdeling, wijze van verantwoording afleggen, externe deskundigen, personeelsbeleid
2. Operationele en administratieve processen, bewaking en analyse van het operationele ondernemingsrisico en managementinformatie en personeelsbeleid
3. O.a. ALM-studie, continuïteitsanalyse, Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN), kwartaal- en jaarcijfers (jaarverslag), FTK-rapportage, beleggingsmandaat vermogensbeheerders, verslagstaten voor De Nederlandsche Bank (DNB), rapport ten behoeve van de premievaststelling en de hoogte van de pensioengrondslag voor het komende boekjaar, nota inzake het financieringsbeleid
4. Risico's uit aangegane verplichtingen in eigen beheer, risicoherverzekering, reservering, premiebeleid, jaarlijkse vaststelling pensioengrondslag en indexatie pensioenen, beleggingsbeleid, voorziening toekomstige risico's en (minimaal) vereist eigen vermogen, financiële grondslagen
5. Collectieve voorlichting
6. De Nederlandsche Bank (DNB), Ministerie van SoZaW, Unie van Beroepspensioenfondsen (UVB), Nederlandse Loodsen Corporatie NLC), Nederlandse Loodswezen BV, VNoL, fiscus, (certificerend) actuaire, accountant, asset-managers, adviseurs, financiële instellingen en anderen

BESLUIT MACHTIGING TEKENBEVOEGDHEID MANAGER PENSIOENEN (DB JUNI 2007)**Machtiging**

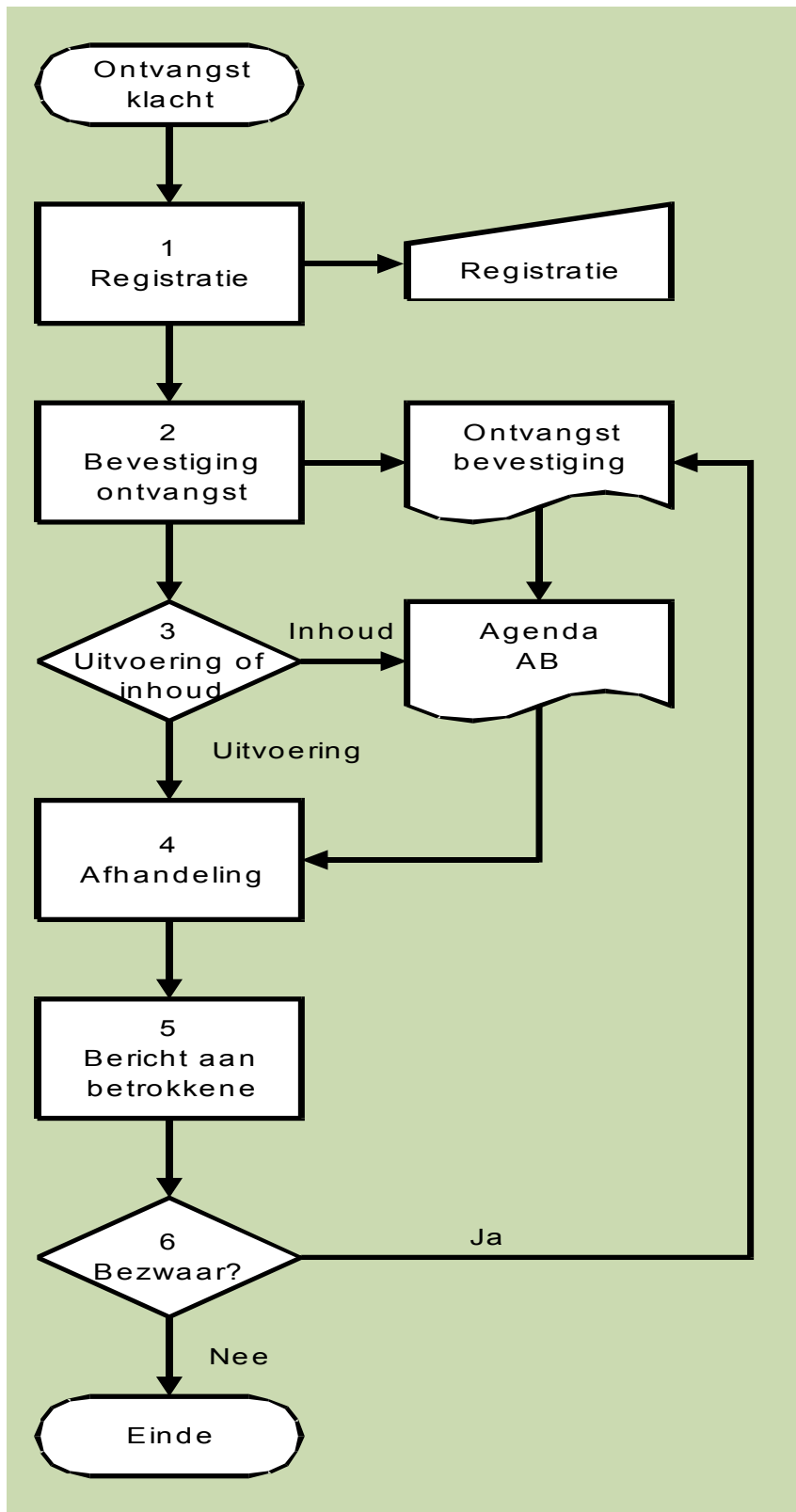
Ondergetekenden, de heren A.G. Nauta en P.J.J. van den Berg, respectievelijk voorzitter en secretaris/penningmeester van het bestuur van de Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen (BPL), gevestigd te Pernis-Rotterdam, gebruikmakend van de in artikel 8:1 van de Statuten van BPL gegeven bevoegdheid tot het bepalen van de bevoegdheden van een administrateur, verklaren hierdoor dat de heer Th.A.Wittkampf, vanaf 1 november 2001 aangesteld als Manager Pensioenen bij voornoemde Stichting en als zodanig handelend als administrateur: hierna te noemen de gemachtigde, gemachtigd is tot het tekenen of flatteren van de volgende zaken:

1. Uitvoeringszaken
Alle brieven en documenten die voortvloeien of verband houden met de uitvoering van de pensioenregelingen en de flexioenregeling, van brieven en documenten die voortvloeien uit bestuursbesluiten, waarvan de uitvoering aan hem is gedelegeerd, niet zijnde geldelijke zaken, als bedoeld onder 2, naar eigen inzicht alleen of samen met een ander tot flatteren of tekenen bevoegd bestuurslid, tenzij het bestuur nadrukkelijk anders heeft bepaald.
2. Geldelijke zaken
Alle geldelijke transacties, overmakingen en stortingen ten laste van de bij voornoemde Stichting in gebruik zijnde rekening bij de ABN-AMRO Bank, uitsluitend samen met een ander tot flatteren of tekenen bevoegd bestuurslid van de Stichting.
3. Duur van deze machtiging
Deze machtiging geldt vanaf heden en is, behoudens opzegging, geldig zo lang de gemachtigde een dienstverband heeft met genoemde Stichting.

A.G. Nauta, voorzitter

P.J.J. van den Berg, secretaris/penningmeester

KLACHTEN- EN GESCHILLENPROCEDURE BPL
(INGANGSDATUM: 16 FEBRUARI 2006)

1
De ontvangen klacht wordt geregistreerd in de daarvoor beschikbare register

2
De afzender ontvangt een ontvangstbevestiging, waarin de vermoedelijke behandeltijd is vermeld.

3
Bepaald wordt of het om een klacht gaat m.b.t. de uitvoering van de pensioenregeling of een klacht over de inhoud van de pensioenregeling of anderszins.

4
De klacht wordt afgehandeld door de Manager Pensioenen (MP).

5
Betrokkene ontvangt bericht over het genomen besluit m.b.t. de ingediende klacht. Hierin wordt een eventuele beroepstermijn vermeld.

6
Na verloop van de beroepstermijn worden de betreffende documenten toegevoegd aan het dossier. Indien binnen de gestelde termijn een bezwaarschrift wordt ingediend worden de documenten ter behandeling aan het AB gezonden.

RAPPORTAGE VAN HET INTERN TOEZICHTSORGAAN 2008 PENSION FUND GOVERNANCE (PFG) OVER DE STICHTING BEROEPSPENSIOENFONDS LOODSEN

Pensioenfonds:	Beroepspensioenfonds Loodsen (BPL)
Aanwezige bestuursleden:	De heren Duyzer (voorzitter), Van den Berg, Broers, Heugen, Van der Horst, De Jonge, Nauta, alsmede Wittkamp (manager Pensioenen)
Commissie intern toezicht:	De heren Spit (voorzitter), Muntinga en Harkema, alsmede Bastian (secretaris)
Type intern toezicht:	Intern Toezichtorgaan
Datum / tijd overleg:	30 september 2008 van 14.00 – 17.00 uur

INHOUD

- I. De taak van het intern toezicht
- II. De werkwijze
- III. Het onderzoek
- IV. Het overleg
- V. Het gespreksverslag
- VI. De bevindingen
- VII. De beoordeling

I. DE TAAK VAN HET INTERN TOEZICHT

Het intern toezicht heeft volgens bepaling C3 van de STAR-code PFG tot taak:

- Het beoordelen van beleids- en bestuursprocedures en –processen en de checks and balances binnen het fonds.
- Het beoordelen van de wijze waarop het bestuur het fonds aanstuurt.
- Het beoordelen van de wijze waarop het bestuur omgaat met de risico's op de langere termijn.

II. DE WERKWIJZE

De werkwijze van het intern toezicht staat beschreven in document SDB-07-012 en kent als stappen:

- Vullen van het transparantiedocument door het pensioenfonds (zie bijlage I)
- Onderzoek van het transparantiedocument door het intern toezicht
- Overleg van het intern toezicht met het fondsbestuur
- Verslaglegging van het overleg
- Evaluatie van het gesprek en oordeelsvorming door het intern toezicht
- Rapportage door het intern toezicht aan het fondsbestuur

III. HET ONDERZOEK

Het intern toezicht heeft ten aanzien van de gevraagde documenten onderzocht of ze zijn aangeleverd en of ze actueel zijn. De resultaten van dat onderzoek zijn aangegeven in bijlage I.

IV. HET OVERLEG

Het intern toezicht heeft de volgende onderwerpen en vragen met het bestuur besproken:

De vorige PFG-ronde

1. Wat heeft het bestuur gedaan met de opvattingen uit de PFG-rapportage 2007?

Beleid en procedures

2. Kan het bestuur in grote lijnen zijn geformuleerde beleid beschrijven en toelichten?
3. Kan het bestuur in grote lijnen zijn procedures beschrijven?
4. Worden beleid en procedures nageleefd, beoordeeld op actualiteit en onderhouden?

Prioriteiten

5. Wat zijn de top-thema's bij Pensioenbeheer, wat is de status en hoe verloopt de verdere aanpak?
6. Wat zijn de top-thema's bij Vermogensbeheer, wat is de status en hoe verloopt de aanpak?
7. Wat zijn de top-thema's bij het bestuur, wat is hun status en hoe verloopt de verdere aanpak?

Risicobeheersing

8. Welke risico's ziet het bestuur voor de langere termijn en hoe gaat het daarmee om?

Bestuurlijk functioneren

9. Hoe verloopt de evaluatie van het functioneren van bestuurders?
10. Wat hebben de individuele bestuursleden het afgelopen jaar gedaan aan hun deskundigheid?
11. Is het bestuur voldoende 'in control'?

Externe rapportages

12. Wat heeft het bestuur gedaan met de rapportage van de Compliance Officer?
13. Wat heeft het bestuur gedaan met de management letter van de accountant?

Diversen

14. Zijn er onderwerpen die het bestuur wil bespreken met het intern toezicht?
15. Specifieke vragen van het intern toezicht op basis van de aangeleverde stukken.

V. HET GESPREKSVERSLAG

De vorige PFG-ronde.

1. Wat heeft het bestuur gedaan met de opvattingen uit de PFG-rapportage 2007?

Communicatiebeleid: Het BPL-bestuur vindt haar huidige communicatieactiviteitenplan (bijlage 13 van het jaarverslag 2007) voldoende en het vindt een separaat communicatiebeleid niet nodig. Loodsen spreken elkaar veel, dus de communicatielijnen zijn kort.

Opleidingsplan: Hieraan geeft het bestuur prioriteit in 2008 alhoewel er nog geen concrete actie is genomen. Het bestuur is ook van plan gebruik te maken van de UvB-deskundigheids-toets. In het najaar 2008 wil het bestuur besluiten over de opzet van de bestuursevaluatie.

FIRM: Volgens het bestuur dekt de risicobeschrijving in de ABTN de risicocategorieën uit FIRM voldoende. Het ziet zich hierin bevestigd doordat DNB bij een recent bezoek hier geen opmerkingen over heeft gemaakt. De ABTN is geactualiseerd naar aanleiding van het DNB-bezoek.

Beleid en procedures

2. Kan het bestuur in grote lijnen zijn geformuleerde beleid beschrijven en toelichten?

Premiebeleid: Het bestuur licht toe dat een voor ieder gelijke en geïndexeerde pensioenpremie wordt gehanteerd met een systeem van premiedemping waardoor de premie niet teveel beweegt met de marktrente.

Er wordt gewerkt met een disconteringsvoet van 4,4%. Het bestuur werkt al geruime tijd met een stabiel premiebeleid.

Beleggingsbeleid: “Het bestuur hecht grote waarde aan het behalen van rendement met een zo beperkt mogelijk risico”. Met streeft naar diversiteit in de beleggingsportefeuille en kiest voor een strategische assetmix van 45% zakelijke waarden en 55% vastrentende waarden. Het renterisico is voor 65% afgedekt, terwijl het valutarisico volledig is afgedekt. Het intern toezicht informeert naar de status van het maatschappelijk verantwoord beleggen. Het BPL-bestuur heeft besloten om de Global Compact van de UN te volgen en heeft dit aan Robeco voorgelegd. Het bestuur kiest voor een implementatie langs geleidelijke weg. Er is hierover regelmatig contact met Robeco. Vandaar dat er geen deadline is bepaald. “Het bestuur neemt bij maatschappelijk verantwoord beleggen zijn verantwoordelijkheid in het belang van alle stakeholders en let daarbij natuurlijk ook op het kostenaspect”.

Indexatiebeleid: Het bestuur licht toe dat het de consumentenprijsindex (CPI) wil volgen en streeft naar een rendementsmarge van 1,5%. Het bestuur doet geen reservering ten behoeve van de indexatie en valt in categorie D-I van de Toeslagenmatrix. BPL kent een voorwaardelijke indexatie. Boven een dekkinggraad van 116% wordt er volledige indexatie gegeven. Daaronder wordt geïndexeerd volgens een staffel.

Communicatiebeleid: Hierbij wordt gerefereerd aan hetgeen bij vraag 1 is opgemerkt.

Stembeleid: Na aanvankelijke onduidelijkheid over welk stembeleid wordt bedoeld, geeft het bestuur aan dat het stembeleid in het kader van de Corporate Governance nog niet is geformuleerd. Het bestuur licht toe dat BPL geheel in Robecofondsen is belegd en dat er geen ruimte is voor een eigen stembeleid.

3. Kan het bestuur in grote lijnen zijn procedures beschrijven?

Bestuursbenoeming: Bestuur en intern toezicht vinden dat dit de vorige keer voldoende is toegelicht.

Besluitvorming: Het bestuur vertelt dat het Dagelijks Bestuur (DB) en de Manager Pensioenen de besluitvorming voorbereiden op basis van een beleidsmatige vraag van het Algemeen Bestuur (AB) of een operationele vraag van de Manager Pensioenen. Vervolgens besluit het AB, waarna de Manager Pensioenen het besluit uitvoert. Het DB controleert en rapporteert aan het AB.

Klachten: Het bestuur licht toe dat de Manager Pensioenen de meeste klachten in eerste instantie afhandelt. Tegen de reactie van de Manager Pensioenen staat beroep open bij het bestuur. De complexe klachten worden aan het AB voorgelegd. Wanneer het om een gegronde klacht van structurele aard gaat kan dit leiden tot een aanpassing van het pensioenreglement. Dit wordt door het AB toegelicht aan de hand van een casus in 2007.

Uitbesteding: Het bestuur heeft geen procedure speciaal voor het selectieproces van uitbesteding van werkzaamheden. Er wordt in een voorkomend geval gewerkt op projectbasis. De uitvoering van elke contract wordt periodiek kritisch geëvalueerd.

4. Worden beleid en procedures nageleefd, beoordeeld op actualiteit en onderhouden?

Het bestuur geeft aan dat het alert is op naleving en onderhoud van het beleid en de procedures.

Prioriteiten

5. Wat zijn de top-thema's bij Pensioenbeheer, wat is de status en hoe verloopt de verdere aanpak?

Het bestuur noemt de inkoop van backservice FLP en het doorwerken na de 55-jarige leeftijd. De status en verdere aanpak worden besproken.

6. *Wat zijn de top-thema's bij vermogensbeheer, wat is de status en hoe verloopt de aanpak?*

Bij vermogensbeheer staat Maatschappelijk Verantwoord Beleggen nu volop in de belangstelling evenals het onderwerp Fiduciair Management.

7. *Wat zijn de top-thema's bij het bestuur, wat is hun status en hoe verloopt de verdere aanpak?*

Actuele onderwerpen voor het bestuur zijn opleiding en deskundigheid, inclusief de deskundigheidstoets en de bestuursevaluatie. Tevens geeft het bestuur grote aandacht aan de ontwikkeling van het fiscaal kader beroepspensioenen samen met de UvB.

Risicobeheersing

8. *Welke risico's ziet het bestuur voor de langere termijn en hoe gaat het daarmee om?*

Het intern toezicht informeert eerst hoe het bestuur aankijkt tegen de risico's van de huidige kredietcrisis. Het bestuur vertelt dat het hier alert op is en er geregeld met Robeco over spreekt. De dekkinggraad is thans 111%. De deelnemer en DNB worden hier binnenkort over geïnformeerd. Het intern toezicht vraagt of in deze uitzonderlijke situatie het rebalancingbeleid nog onverkort gevolgd wordt. Het bestuur is van mening dat voor een eventuele afwijking eerst een analyse nodig is. Het intern toezicht vraagt naar aanleiding van de aangeleverde stukken of er voldoende functiescheiding is wanneer de Manager Pensioenen volgens pagina's 4 en 6 ABTN de AO/IC up-to-date houdt en tevens zelf controleert of de AO/IC goed werkt. Het bestuur ziet geen risico omdat de uitvoering, en dus de operationele AO/IC, bij derden ligt. De Manager Pensioenen rapporteert aan het DB. Het intern toezicht merkt op dat NLC en BPL in beginsel met dezelfde bestanden werken. Hoe voorkomt men fouten bij overnemen van gegevens? Dat is procedureel schriftelijk goed afgeregeld. Het intern toezicht informeert of de accountant ook de naleving van het procuratiebesluit volgt. Dat is inderdaad het geval.

Op pagina 7 ABTN wordt nog gesproken van de APP. Dit zal worden vervangen door FTK. Het intern toezicht is van mening dat het stroomschema op pagina 22 ABTN niet aangemerkt kan worden als een risicosysteem. In een dergelijk systeem moeten kans en impact van incidenten in kaart zijn gebracht, moeten maatregelen zijn genomen om de risico's te beperken en moeten maatregelen beschreven zijn voor het geval een risico zich realiseert. Tevens gaat het onderhavige schema uitsluitend in op het vermogensbeheer. Het intern toezicht informeert wat het bestuur doet met de conclusies van de continuïteitsanalyse. Het bestuur licht toe dat het de analyse vooral gebruikt om te toetsen of het stabiele premiebeleid gehandhaafd kan blijven, wat het geval is. Het bestuur beraadt zich nog op eventuele beleidsmatige consequenties van de continuïteitsanalyse. Het intern toezicht signaleert een vermindering van de kosten bij een toename van het aantal deelnemers en informeert naar de achtergrond. Het bestuur bericht dat het een actief kostenbeleid voert en gelden ontving uit een class action.

Het intern toezicht informeert wanneer het bestuur weet dat er onvoldoende reserve is, zoals aan het eind van het eerste kwartaal van 2008. Het bestuur antwoordt dat het vermoeden in de loop van dat kwartaal al bekend werd.

Het intern toezicht informeert hoe het bestuur aankijkt tegen de volatiliteit van de dekkinggraad. Het bestuur ziet hierin geen bezwaar omdat het inherent is aan de waardering op marktwaarde.

Bestuurlijk functioneren

9. *Hoe verloopt de evaluatie van het functioneren van bestuurders?*

Het bestuur evalueert het functioneren niet volgens een bepaalde methodiek of periodiciteit. Het bestuur memoreert hetgeen bij vraag 1 is geantwoord.

Opgemerkt wordt dat het bestuur in zijn geheel in feite in iedere AB-vergadering wordt geëvalueerd.

Het intern toezicht merkt op dat dit niet uit de verslagen is gebleken. Desgevraagd geeft het bestuur nog een toelichting op het rooster van aftreden.

10. Wat hebben de individuele bestuursleden het afgelopen jaar gedaan aan hun deskundigheid?

Het intern toezicht informeert wat verschillende bestuursleden in het afgelopen jaar aan opleiding hebben gedaan om van een waardering 'voldoende' op een aantal punten naar de waardering 'goed' te komen. Het bestuur licht toe dat ervaring en anciënniteit hierbij een rol spelen. Bij een aantal bestuursleden staat een minteken, wat in de legenda niet voorkomt. Het bestuur licht toe dat het hier om de nieuwe bestuursleden gaat die op die punten nog niet een voldoende kennis hebben opgebouwd. Het bestuur ziet uit naar de UvB-deskundigheidstoets om zo de deskundigheid objectief vast te kunnen stellen. Het intern toezicht memoreert dat een opleidingsplan nog ontbreekt. Het bestuur licht toe dat het volgen van opleidingen de verantwoordelijkheid is van de individuele bestuurder en dat hier tijd en geld voor beschikbaar worden gesteld.

11. Is het bestuur voldoende 'in control'?

Bij het evaluatierapport van Hewitt merkt het intern toezicht op dat de gekozen periode 26/09/06 tot 02/07/07 verwonderlijk is en dat het eveneens verbaast dat het rapport gedateerd is op 04/07/08. Het bestuur licht toe dat de begindatum aansluit op de einddatum van het vorige rapport en dat de einddatum van de periode willekeurig gekozen is na ongeveer een jaar. Dat het rapport een jaar na de eindperiode definitief is, heeft te maken met de lange conceptfase. Het intern toezicht informeert naar de bruikbaarheid van de Robeco-rapportages. Het bestuur is daar tevreden over en geeft aan dat de rapportages goed worden toegelicht en aanleiding zijn voor constructieve discussies.

Externe rapportages

12. Wat heeft het bestuur gedaan met de rapportage van de Compliance Officer?

Het intern toezicht merkt op dat er geen rapport van de Compliance Officer (CO) bij de stukken zat. Dat is wel beschikbaar. Er waren geen bijzonderheden. Op een opmerking van het intern toezicht licht het bestuur toe dat de heer Heldoorn nog optreedt als CO en momenteel geen deel meer uitmaakt van het bestuur.

13. Wat heeft het bestuur gedaan met de management letter van de accountant?

De accountant adviseerde een evaluatie van de SAS 70-verklaring van Hewitt. Het intern toezicht informeert wat het bestuur met dit advies heeft gedaan. Het bestuur heeft hier nog geen gevolg aan gegeven.

Diversen

14. Welke onderwerpen wil het bestuur bespreken met het intern toezicht?

Het bestuur heeft geen punten die het zelf aan de orde wil stellen.

15. Specifieke vragen van het intern toezicht op basis van de aangeleverde stukken.

Alle vragen zijn aan de orde gekomen.

VI. DE BEVINDINGEN

In dit onderdeel geeft het intern toezicht aan wat is opgevallen in het voorgaande, plaatst daarbij kanttekeningen en doet aanbevelingen. Het intern toezicht memoreert dat volgens bepaling C4 van de STAR-Code PFG de bevindingen en de beoordeling van het intern toezicht in het jaarverslag van het fonds moeten worden vermeld.

Algemeen

Het intern toezicht heeft een positieve indruk van het functioneren van het BPL-bestuur, dat bij het overleg voltallig aanwezig was. In het overleg met het intern toezicht, waaraan alle bestuursleden actief deelnamen, gaven de bestuurleden blijk van voldoende deskundigheid. Op een aantal gebieden ziet het intern toezicht mogelijkheden voor verdere ontwikkeling, zoals in het volgende wordt toegelicht.

Het onderzoek

Nagenoeg alle gevraagde documenten zijn aangeleverd. Slechts enkele documenten waren niet beschikbaar. De documenten zijn alle actueel en vallen vaak op door hun systematische en gestructureerde opzet.

De vorige PFG-ronde

In het PFG-rapport van 2007 heeft het intern toezicht aandacht gevraagd voor het communicatiebeleid, verdieping van de risicobeheersing op basis van FIRM en de periodieke evaluatie van het bestuurlijk functioneren. Op pagina 4, punt I, van dit rapport staat de reactie van het bestuur hierop.

Het intern toezicht betreurt het dat er nauwelijks gevolg is gegeven aan zijn aanbevelingen en vindt de argumentatie daarvoor niet overtuigend. Dat het bestuur in het najaar 2008 wil besluiten over de opzet van de bestuursevaluatie vindt het intern toezicht rijkelijk laat, één jaar na zijn aanbeveling. Dat DNB geen opmerking heeft gemaakt over de risicobeschrijving in de ABTN mag volgens het intern toezicht niet uitgelegd worden als een instemming ermee. Deze onderwerpen komen in het volgende nogmaals aan de orde.

Beleid en procedures

Het bestuur is goed in staat zijn beleid en procedures samen te vatten en toe te lichten. Ook de drie nieuwe bestuursleden hadden de essentie goed te pakken. Het intern toezicht ziet dat het bestuur haar beleggingsbeleid helder heeft gepositioneerd ten opzichte van de vermogensbeheerder Robeco. Ten aanzien van het communicatiebeleid blijft het intern toezicht van mening dat een operationeel communicatieplan, ondanks de goed doordachte opzet ervan, geen communicatiebeleid is. Het intern toezicht geeft het bestuur nogmaals in overweging om een communicatiebeleid te ontwikkelen dat dient als kader voor het communicatieplan en waarin communicatiedoelen en -middelen worden uitgewerkt. Ook de STAR-code PFG, die gebaseerd is op artikel 42 Wvb en artikel II Besluit uitvoering PW en Wvb, vraagt een communicatiebeleid, in bepaling AII.

Wat betreft de procedures denkt het intern toezicht dat het bestuurlijk functioneren verder aan kwaliteit zal winnen wanneer de overwegingen bij de besluitvorming in notulen worden vastgelegd. Het aanhouden van alleen een besluitenlijst per vergadering is naar het oordeel van het intern toezicht te summier.

Wat betreft de uitbestedingsprocedure is het intern toezicht uit de besluitenlijst niet gebleken dat de contracten periodiek kritisch worden geëvalueerd, zoals het bestuur had aangegeven. Overigens is een kritische evaluatie van een lopend contract iets anders dan een procedure voor selectie van een pensioen- of vermogensbeheerder.

Prioriteiten

Het intern toezicht herkent de prioriteiten die het bestuur heeft gesteld en ziet met belangstelling uit naar de uitwerking van deze thema's in haar PFG-ronde 2009. Het betreft bij Pensioenbeheer inkoop backservice FLP en doorwerken na de 55-jarige leeftijd. Bij Vermogensbeheer gaat het om Maatschappelijk Verantwoord Beleggen en Fiduciair Management. De actuele bestuursthema's zijn deskundigheidsbeheer en het fiscale kader voor beroepspensioenregelingen.

Risicobeheersing

Zoals hiervoor al aangegeven is het intern toezicht van mening dat het risicobeheersingssysteem dat is beschreven in de ABTN te summier is. Aangezien het intern toezicht er niet van overtuigd is dat de methode van risicobeheersing die BPL aanhoudt beter voldoet, althans net zo'n goede methode is als FIRM, adviseert het nogmaals om de risico's systematisch in kaart te brengen vanuit de FIRM-systematiek die DNB heeft ontwikkeld (FIRM = Financiële Instellingen Risicoanalyse Methode).

Het bestuur heeft aangegeven dat het zich beraadt op eventuele beleidsmatige consequenties van de continuïteitsanalyse. Het intern toezicht vindt dat deze actie laat is wanneer men zich realiseert dat de continuïteitsanalyse van 2 november 2007 is op basis van gegevens van ultimo 2006. Het intern toezicht ziet in de dagelijkse bedrijfsvoering geen enkele aanleiding voor zorg, maar meent uit beleidsmatige optiek dat het bestuur teneinde nog beter 'in control' te zijn het onderwerp 'risicobeheersing' iets strakker zou kunnen aansturen.

Bestuurlijk functioneren

Het intern toezicht heeft hiervóór al enkele kanttekeningen geplaatst bij de bestuursevaluatie. Dat het bestuur zijn functioneren in feite in iedere AB-vergadering evalueert, is niet gebleken uit de besluitenlijst. Ook lijkt volgens het intern toezicht deze werkwijze niet de optimale manier van evalueren en heeft een goede focus in functioneringsgesprekken, of in een daartoe bestemde evaluatievergadering de voorkeur. Het intern toezicht verwacht, gezien de prioriteit die het bestuur aan dit onderwerp geeft, dat de bestuursevaluatie volgend jaar, als onderdeel van het deskundigheidsbeheer, zijn plek zal hebben gevonden tussen de periodiek te behandelen bestuurlijke onderwerpen.

Het intern toezicht heeft de behandeling van het evaluatierapport door het bestuur niet goed kunnen begrijpen. De ratio achter de gekozen periode 26/09/06 – 02/07/07 is niet duidelijk geworden evenmin als de rapportagedatum van 04/07/08, die een jaar later ligt. Het intern toezicht heeft niets vernomen over een vervolgrapport dat gezien de gekozen methodiek nu in voorbereiding zou moeten zijn. Volgens het intern toezicht is de aansturing van het evaluatierapport een aandachtspunt voor het bestuur.

Tot slot merkt het intern toezicht op dat de Robeco-rapportages en de discussies daarover niet tot uitdrukking komen in de besluitenlijst en geeft in overweging aan de verslaglegging ervan aandacht te besteden.

Externe rapportages

Het intern toezicht heeft vastgesteld dat ze heeft kennis kunnen nemen van een samenvatting van het rapport van de Compliance Officer, maar dat het rapport zelf niet bij de stukken zat. Bij de volgende PFG-ronde verwacht het intern toezicht dit wel aan te treffen.

Wat betreft het advies van de accountant de SAS 70-verklaring van Hewitt te evalueren meent het intern toezicht dat het bestuur hier nog onvoldoende gevolg aan heeft gegeven.

VII. DE BEOORDELING

De Stichting Dienstverlening Beroepspensioenfondsen heeft het eerste jaar PFG-rondes geëvalueerd en vastgesteld dat er behoefte is aan een eenduidige beoordelingsstandaard. Voortaan zal het oordeel van het intern toezicht inhouden: Goed, Voldoende, Matig of Onvoldoende.

Het intern toezicht heeft een positieve indruk van het functioneren van het BPL-bestuur. Met inachtneming van het voorgaande vindt het intern toezicht dat de beleids- en bestuursprocedures en –processen en de checks and balances binnen het fonds Goed zijn. Procedureel is een en ander goed doordacht. De uitvoering is state-of-the-art en de belangrijkste onderwerpen liggen op de bestuurs-tafel. Een aandachtspunt hierbij is dat de besluitvorming beter moet worden beargumenteerd en geëxpliciteerd in de bestuursverslaglegging. Zoals in haar rapport over 2007 aangegeven is dit niet alleen van belang voor de besluitvorming maar zeker ook voor de kennisoverdracht bij opvolging.

Ook de wijze waarop het bestuur het fonds aanstuurt is volgens het intern toezicht Goed. De beleggings-resultaten zijn bevredigend, evenals bediening van de deelnemers en pensioneerden.

Hier ziet het intern toezicht als aandachtspunt de follow up van acties, die naar het oordeel van het intern toezicht wat strakker kan. Hierbij worden als voorbeelden genoemd de hiervóór besproken continuïteits-analyse, het evaluatierapport, de evaluatie van de SAS-verklaring van Hewitt en de bestuursevaluatie.

Wat betreft de wijze waarop het bestuur omgaat met de risico's op de langere termijn is het intern toezicht van mening dat dit als Voldoende moet worden gekwalificeerd. Aandachtspunten zijn de gestructureerde aanpak van het Deskundigheidsbeheer en het risicobeheersingssysteem.

mr R. Bastian

Directeur SDB / Secretaris Intern Toezichtsorgaan

TRANSPARANTIE-DOCUMENT PFG

Het Intern Toezicht heeft onderstaande documenten van BPL beoordeeld op aanwezigheid, actualiteit en inhoud. Vragen hierover zijn in het overleg met het BPL-bestuur op 30/09/08 aan de orde geweest.

NR.	ONDERWERP	DEELONDERWERPEN	BIJZONDERHEDEN
BESTUUR			
A1	SAMENSTELLING	WIE + WANNEER LID	
A2		FUNCTIEVERDELING	
A3		DAGELIJKS BESTUUR	
A4		ROOSTER VAN AFTREDEN	
A5		CV + NEVENFUNCTIES	
A6		UITKOMST EVALUATIE	ONTBREEKT
B1	DESKUNDIGHEID	INVENTARISATIE P.P.	
B2		DESKUNDIGHEIDSPAN	
B3		OPLEIDINGSPLAN	ONTBREEKT
B4		DESKUNDIGHEIDSONTW.	
C1	DIRECTIE	WIE+VERANTWOORDELIJKH.	
C2		ORGANIGRAM ORG.	
D1	ADVISEURS	ACTUARIS	
D2		ACCOUNTANT	
D3		JURIST	
D4		BESTUURSONDERSTEUNING	
D5		OVERIG	
E1	COMMISSIES	PENSIOEN-CIE	
E2		BELEGGINGS-CIE	
E3		AUDIT-CIE	
E4		COMMUNICATIE-CIE	
E5		OVERIGE COMMISSIES	
E6		WERKGROEPEN	
F1	VASTE VERGADERING	BESTUUR	
F2		COMMISSIES	
F3		MET BEROEPSPENSIOENV.	
F4		MET UITVOERDER(S)	
F5		PRIORITEITEN	
F6		PERIODIEKE ONDERWERPEN	
G1	COMPLIANCE	COMPLIANCE OFFICER	ONTBREEKT. OPMERKING: HET RAPPORT VAN DE COMPLIANCE OFFICER IS SAMENGEVAT IN HET JAARVERSLAG.
G2		WET- & REGELGEVING	
G3		GEDRAGSCODE	

NR.	ONDERWERP	DEELONDERWERPEN	BIJZONDERHEDEN
BESTUUR			
G4		RISICO-MANAGEMENT	
G5		OPZET AO/IC (A7)	
H1	ABTN	LAATSTE VERSIE	
I1	ALM	LAATSTE VERSIE	
J1	UITBESTEDING	WAT	
J2		AAN WIE	
J3		SLA	
J4		(KWARTAAL)RAPPORTAGE	
K1	NEVENACTIVITEITEN	VERKLARING (A4)	
L1	BELEID (A8)	PREMIEBELEID	
BELEGGINGSBELEID			
L3		INDEXATIEBELEID	
L4		COMMUNICATIEBELEID	ONTBREEKT
M1	PROCEDURES (A8)	BESTUUR	
M2		BESLUITVORMING	
M3		BELEID	
M4		KLACHTEN/GESCHILLEN (A6)	
M5		UITBESTEDING (PB, VB)	ONTBREEKT
N1	FINANCIËLE POSITIE	DEKKINGSGRAAD	
N2		HERSTELPLAN	
O1	DIVERSEN	JAARVERSLAG	
O2		STATUTEN	
O3		PENSIOENREGLEMENT	
O4		HUISHOUDELIJK REGLEMENT	
O5		RAPPORT DNB / AFM	
INTERN TOEZICHT			
P1	INRICHTING (C1)	VISITATIE /INTERN ORGAAN	
P2		STATUTAIRE VASTLEGGING	
VERANTWOORDINGSORGAAN			
Q1	INRICHTING (B1)	SAMENSTELLING	
Q2		STATUTAIRE VASTLEGGING	

REACTIE BESTUUR OP RAPPORTAGE INTERN TOEZICHTSORGAAN PFG 2008

Conform artikel 13.2 van de statuten van BPL dient het bestuur deze rapportage en eventueel daarop gebaseerde (voorgenomen) besluiten te bespreken met het verantwoordingsorgaan. Conform artikel 13.3 van de statuten van BPL worden de bevindingen van het intern toezichtsgaan, het oordeel van het verantwoordingsorgaan en de reactie daarop van het bestuur opgenomen in jaarverslag, in dit geval het jaarverslag 2008.

REACTIE BESTUUR

Algemeen

De rapportage van het intern toezichtsgaan van oktober 2008 is de tweede ervaring van het bestuur met intern toezicht. Het bestuur heeft de wijze waarop het intern toezichtsgaan zich deze keer heeft gekwet van zijn taken, zoals bedoeld in artikel 12 van de BPL-statuten, als constructief ervaren. Met name de wijze waarop het intern toezichtsgaan zich verdiept heeft in de BPL-specifieke aangelegenheden (zie het gespreksverslag) verdient een woord van waardering. Het bestuur is uiteraard ingenomen met het positieve oordeel van het intern toezichtsgaan.

(Beoordeling Goed, de hoogst haalbare score) over de aansturing van het fonds door het BPL-bestuur.

T.a.v. het gespreksverslag (hoofdstuk V)

Het gespreksverslag is naar de mening van het bestuur een goede weergave van hetgeen is besproken.

T.a.v. de bevindingen (hoofdstuk VI) en de beoordeling (VII)

Intern toezichtsgaan:

In het PFG-rapport van 2007 heeft het intern toezicht aandacht gevraagd voor het communicatiebeleid, verdieping van de risicobeheersing op basis van FIRM en de periodieke evaluatie van het bestuurlijk functioneren. Op pagina 4, punt I, van dit rapport staat de reactie van het bestuur hierop. Het intern toezicht betreurt het dat er nauwelijks gevolg is gegeven aan zijn aanbevelingen en vindt de argumentatie daarvoor niet overtuigend. Dat het bestuur in het najaar 2008 wil besluiten over de opzet van de bestuursevaluatie vindt het intern toezicht rijkelijk laat, één jaar na zijn aanbeveling. Dat DNB geen opmerking heeft gemaakt over de risicobeschrijving in de ABTN mag volgens het intern toezicht niet uitgelegd worden als een instemming ermee. Deze onderwerpen komen in het volgende nogmaals aan de orde.

Standpunt AB:

In zijn reactie op het rapport van het intern toezichtsgaan over 2007 geeft het bestuur aan op sommige punten een andere opvatting te hebben. Uit deze andere opvatting, die eind oktober 2007 al bekend was, volgt de handelswijze van het AB. Het bevreemdt het AB dat het intern toezichtsgaan pas nu met een reactie komt. Uit het rapport over 2007 blijkt niet dat de aanbevelingen van het intern toezichtsgaan een mate van urgentie hebben. Uit het rapport blijkt duidelijk dat het AB naar de mening van het intern toezichtsgaan het goed doet en de aanbevelingen dus kunnen worden gezien als de weg naar een nog beter functionerend AB. Een opmerking als “rijkelijk laat” is naar de mening van het AB een wellicht onbedoeld scherpe reactie. Het AB wijst er voorts op dat het rapport van het intern toezichtsgaan en de reactie daarop van het AB besproken is met het verantwoordingsorgaan, welk orgaan het beleid van het AB onderschrijft.

Intern toezichtsgaan:

Het bestuur is goed in staat zijn beleid en procedures samen te vatten en toe te lichten. Ook de drie nieuwe bestuursleden hadden de essentie goed te pakken. Het intern toezicht ziet dat het bestuur haar beleggingsbeleid helder heeft gepositioneerd ten opzichte van de vermogensbeheerder Robeco. Ten aanzien van het communicatiebeleid blijft het intern toezicht van mening dat een operationeel communicatieplan, ondanks de goed doordachte opzet ervan, geen communicatiebeleid is.

Het intern toezicht geeft het bestuur nogmaals in overweging om een communicatiebeleid te ontwikkelen dat dient als kader voor het communicatieplan en waarin communicatiedoelen en -middelen worden uitgewerkt. Ook de STAR-code PFG, die gebaseerd is op artikel 42 Wvb en artikel 11 Besluit uitvoering PW en Wvb, vraagt een communicatiebeleid, in bepaling A11.

Standpunt ab:

Het intern toezichtsorgaan gaat voorbij aan de vraag of het communicatieplan niet ruim voldoende is voor een pensioenfonds met de omvang van BPL, waarbij het aantal betrokken partijen heel overzichtelijk is en deze zich goed kunnen vinden in genoemd plan. In dit verband wordt gewezen op de positieve uitspraak van het verantwoordingsorgaan over het communicatieplan.

Intern toezichtsorgaan:

Wat betreft de procedures denkt het intern toezicht dat het bestuurlijk functioneren verder aan kwaliteit zal winnen wanneer de overwegingen bij de besluitvorming in notulen worden vastgelegd. Het aanhouden van alleen een besluitenlijst per vergadering is naar het oordeel van het intern toezicht te summier. Wat betreft de uitbestedingsprocedure is het intern toezicht uit de besluitenlijst niet gebleken dat de contracten periodiek kritisch worden geëvalueerd, zoals het bestuur had aangegeven. Overigens is een kritische evaluatie van een lopend contract iets anders dan een procedure voor selectie van een pensioen- of vermogensbeheerder.

Standpunt AB:

Het AB wijst er op dat naast de besluitenlijsten wordt gewerkt met een heel overzichtelijke actiepuntenlijst (beschikbaar gesteld aan het intern toezichtsorgaan), die een goed actueel beeld geeft van de lopende bestuursdossiers en de historie daarvan. De besluitenlijsten kunnen bovendien niet los worden gezien van de geagendeerde notities, waarin als regel een afwegingskader wordt gegeven. Er wordt al vanaf de oprichting van het fonds op deze wijze gewerkt, zulks tot volle tevredenheid van het AB. Het AB ziet geen reden om hierin verandering te brengen. Het intern toezicht orgaan heeft deels een punt als het gaat om het duidelijk zichtbaar maken van evaluaties van de uitbestedingcontracten. Het AB zal hiermee in de toekomst rekening houden. Het AB deelt uiteraard de zienswijze van het intern toezichtsorgaan dat een kritische evaluatie van een lopend contract iets anders is dan een procedure voor selectie van een pensioen- of vermogensbeheerder. Het AB ziet in hetgeen is besproken echter geen aanleiding voor het intern toezichtsorgaan om deze opmerking te maken.

Intern toezichtsorgaan:

Zoals hiervoor al aangegeven is het intern toezicht van mening dat het risicobeheersingssysteem dat is beschreven in de ABTN te summier is. Aangezien het intern toezicht er niet van overtuigd is dat de methode van risicobeheersing die BPL aanhoudt beter voldoet, althans net zo'n goede methode is als FIRM, adviseert het nogmaals om de risico's systematisch in kaart te brengen vanuit de FIRM-systematiek die DNB heeft ontwikkeld (FIRM = Financiële Instellingen Risicoanalyse Methode). Het bestuur heeft aangegeven dat het zich beraadt op eventuele beleidsmatige consequenties van de continuïteitsanalyse. Het intern toezicht vindt dat deze actie laat is wanneer men zich realiseert dat de continuïteitsanalyse van 2 november 2007 is op basis van gegevens van ultimo 2006. Het intern toezicht ziet in de dagelijkse bedrijfsvoering geen enkele aanleiding voor zorg, maar meent uit beleidsmatige optiek dat het bestuur teneinde nog beter 'in control' te zijn het onderwerp 'risicobeheersing' iets strakker zou kunnen aansturen.

Standpunt AB:

Het bestuur heeft in zijn reactie op het rapport van het intern toezichtsorgaan over 2007 aangegeven van mening te zijn dat de risicobeschrijving, zoals die in de Actuariële en bedrijfstechnische nota van BPL (ABTN) is vastgelegd, de FIRM-systematiek goed dekt. Anderzijds kan het niet uitgesloten worden dat een nader onderzoek aan de hand van de FIRM-systematiek kan bijdragen aan nog scherpere analyses van de risico's en wellicht tot verbetering van de beheersing daarvan, aldus de reactie in 2007. In die zin volgt het AB dus de redenering van het intern toezichtsorgaan.

Daarmee komt het AB, dat een grote waarde hecht aan een zo goed mogelijk systeem van risicobeheersing, naar zijn mening voldoende tegemoet aan de aanbeveling van het intern toezichtsorgaan. In de planning stond om dit punt op de agenda te zetten in 2008 maar door andere prioriteiten is dit doorgeschoven naar de agenda 2009. Zoals het intern toezichtsorgaan bekend is, geeft de continuïteitsanalyse een beeld van de ontwikkeling van risico's van het fonds over een periode van 15 jaar. De aspecten die daarbij belicht worden zijn genoegzaam bekend. Vooralsnog heeft het bestuur geen aanleiding gezien om het beleid van het fonds te wijzigen omdat de te verwachten langetermijn ontwikkelingen passen binnen dit beleid en de daarop gebaseerde verwachtingen. Dit is ook in een besluitenlijst vastgelegd. Een concreet onderwerp van beraad is het premiebeleid voor de komende jaren. Dit in verband met het feit dat de continuïteitsanalyse aangeeft dat als de premie jaarlijks wordt verhoogd met de prijsindex (conform Pensioenstatuut) deze dan 8 van de 15 jaar niet kostendekkend is. Dit punt zal op de agenda voor 2009 worden gezet. Het AB gaat er vanuit dat hier sprake is van een misverstand in de communicatie met het intern toezichtsorgaan.

Intern toezichtsorgaan:

Het intern toezicht heeft hiervoor al enkele kanttekeningen geplaatst bij de bestuursevaluatie. Dat het bestuur zijn functioneren in feite in iedere AB-vergadering evalueert, is niet gebleken uit de besluitenlijst. Ook lijkt volgens het intern toezicht deze werkwijze niet de optimale manier van evalueren en heeft een goede focus in functioneringsgesprekken, of in een daartoe bestemde evaluatievergadering de voorkeur.

Het intern toezicht verwacht, gezien de prioriteit die het bestuur aan dit onderwerp geeft, dat de bestuursevaluatie volgend jaar, als onderdeel van het deskundigheidsbeheer, zijn plek zal hebben gevonden tussen de periodiek te behandelen bestuurlijke onderwerpen.

Standpunt AB:

Dit onderwerp staat op de agenda van het bestuur in 2008.

Intern toezichtsorgaan:

Het intern toezicht heeft de behandeling van het evaluatierapport door het bestuur niet goed kunnen begrijpen. De ratio achter de gekozen periode 26/09/06 – 02/07/07 is niet duidelijk geworden, evenmin als de rapportagedatum van 04/07/08, die een jaar later ligt. Het intern toezicht heeft niets vernomen over een vervolgrapport dat gezien de gekozen methodiek nu in voorbereiding zou moeten zijn. Volgens het intern toezicht is de aansturing van het evaluatierapport een aandachtspunt voor het bestuur.

Reactie AB:

In september 2006 is een nieuw administratiecontract met Hewitt aangegaan. Het betrof een nieuwe manier van werken. Halverwege 2007 werd de noodzaak gevoeld om de werkzaamheden tot dat moment te evalueren en daarmee niet te wachten tot eind 2007. Uiteraard zal de periode van het volgende rapport aansluiten op de evaluatieperiode van het genoemd rapport. De datum van het rapport is een ommissie. Deze had 4-7-2007 moeten luiden. De datum was ingesteld op automatisch wijzigen bij uitprinten. Dit is helaas niet geconstateerd. De vraag is of bevragen van het bestuur op dergelijk feiten (zonder dat het in de gelegenheid is het dossier te raadplegen) wel zinvol is in het licht van de doelstelling van het intern toezicht. Het kan toch niet de bedoeling zijn dat het AB op een dergelijk detailniveau gegevens paraat heeft in een gesprek met het intern toezichtsorgaan.

Intern toezichtsorgaan:

Tot slot merkt het intern toezicht op dat de Robeco-rapportages en de discussies daarover niet tot uitdrukking komen in de besluitenlijst en geeft in overweging aan de verslaglegging ervan aandacht te besteden.

Standpunt AB:

Het AB acht het weinig zinvol om discussies te gaan verslaan. Als de bespreking leidt tot concrete wijzigingen, afspraken om wijzigingen te gaan doorvoeren of verzoeken voor nadere info dan worden deze vastgelegd. Bij ontbreken daarvan wordt vastgelegd dat de rapportage voor kennisgeving wordt aangenomen. Het AB ziet geen aanleiding om hierin wijziging te brengen.

OORDEEL VERANTWOORDINGSORGAAN OVER GEVOERDE BELEID

Het VO heeft grote waardering voor het handelen van het bestuur in financiële crisis jaar 2008. De terugval in dekkingsgraad is ernstig. Toch heeft het VO een goed vertrouwen in de maatregelen die het bestuur treft in haar herstelplan. De dekking van het renterisico tot 100% was een goede beslissing die verdere terugval van de dekkingsgraad heeft gedempt.

Het VO beoordeelt het beleid van het bestuur grotendeels op grond van het rapport van het Intern Toezichtsorgaan (IT).

Het VO constateert dat het IT positief is over de aansturing van het fonds en een paar kritiekpunten en verzoeken heeft, waarop het bestuur hier en daar scherp reageert. Het VO vindt dit niet verstandig en pleit er voor dat het bestuur streeft naar een optimale relatie met het IT.

Het VO onderschrijft het standpunt van het IT dat het Algemeen Bestuur (AB) aandacht moet geven aan verdieping van de risicobeheersing op basis van het FIRM. Het VO onderschrijft dan ook het besluit van het AB de Firm-systematiek te hanteren om tot scherpere analyses van de risico's en verbetering van de beheersing daarvan te komen.

Het VO is van mening dat het communicatieplan zoals in het jaarverslag is neergelegd een goed plan is, maar dat daar een geformuleerd beleid aan ten grondslag moet liggen. Het communicatieplan zoals in het Jaarverslag vermeld is een goed instrument, maar nog geen geformuleerd beleid. Het VO is dan ook content met de plannen van het AB voor het opstellen van een communicatiebeleid.

Het VO onderschrijft de mening van het IT dat het nuttig is de overwegingen bij de besluitvorming in de notulen vast te leggen.

Het VO onderschrijft het belang van bestuursevaluatie en deskundigheidsbeheer.

Voorts heeft het OV nog enkele opmerkingen over de grafiek op blz. 10 en de vergelijkingen BPL, ABP en Koopvaardijpensioen op blz. 88 van het jaarverslag 2008.

Deze geven een goed inzicht in de historie van de ontwikkelingen van het BPL-pensioen vanaf 1988. Wellicht is het belangrijker te kijken naar de meer recente ontwikkeling van de laatste zeven jaren. Vanaf 2003 blijkt dat volgens de grafiek op blz. 10 het pensioen niet meer de CPI stijging dekt. De indexaties op blz. 88 geven aan dat vanaf 2003 het BPL niet meer de sterkste stijger is.

Het VO heeft tweemaal met het dagelijks bestuur vergaderd. Het VO heeft twee maal plenair vergaderd. Daarnaast is er veelvuldig telefonisch en e-mail contact.

REACTIE VAN HET BESTUUR OP HET OORDEEL VAN HET VERANTWOORDINGSORGAAN OVER HET GEVOERDE BELEID IN 2008

Het bestuur is verheugd over het positieve oordeel van het verantwoordingsorgaan over het gevoerde beleid in 2008.

Het bestuur neemt de opmerking over de toon van sommige reacties aan het Intern Toezichtsgaan (IT) ter harte maar voegt er gelijk aan toe dat de relatie met het IT goed is. Het bestuur wijst er voorts op dat een goed intern toezicht baat heeft bij een bestuur dat zich duidelijk uitspreekt.

Het AB constateert dat het verantwoordingsorgaan de door het bestuur voorgenomen actiepunten naar aanleiding van opmerkingen van het IT onderschrijft.

De vraag van het verantwoordingsorgaan of het niet beter is de indexaties van BPL, ABP en Koopvaardij over de laatste zeven jaar met elkaar te vergelijken, wordt door het bestuur ontkennend beantwoord. Het zou namelijk ook niet juist zijn als BPL een bepaalde periode zou belichten, waarin het duidelijk veel meer indexaties dan ABP en Koopvaardij heeft verstrekt. BPL heeft juist gekozen voor een vergelijking aan de hand van de hele periode 1989-2009 omdat alle indexaties zijn verwerkt in de pensioengrondslag en daardoor ook in het daarvan afgeleide pensioen dat de gepensioneerden thans ontvangen.

Wellicht ten overvloede merkt het bestuur op dat BPL een voorwaardelijk indexatiebeleid kent. Lees hiervoor verder op blz. 31 van het jaarverslag.

COMMUNICATIEPLAN

SOORT INFORMATIE

SOORT INFORMATIE	WIJZE WAAROP		KOSTEN		DEELNEMER			GEWEZEN DEELNEMER		GEWEZEN PARTNER		GEPENSIONEERDE	
	M	J	G	E	B	J	O	P	A	O	P	O	P
OPGEBOUWDE EN TE BEREIKEN AANSPRAKEN	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
PENSIOENAANGROEI (FACTOR A)	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
ALG. INFO OVER UITRUIL	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
ALG. INFO OVER KEUZEMOGELIJKHEDEN	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
INFO OP IND. NIVEAU OVER UITRUIL EN KEUZEMOGELIJKHEDEN OP 55 JAAR	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
EXTRA OPGAVE KEUZEMOGELIJKHEDEN OP ANDERE LEEFTIJD DAN 55 JAAR	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
ALG. INFO OVER WAARDEOVERDRACHT EN EXTRA INKOOP VAN PENSIOEN	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
INFO OP IND. NIVEAU OVER WAARDEOVERDRACHT	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
INFO OP IND. NIVEAU OVER EXTRA INKOOP	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
ALG. INFO OVER SCHEIDING/VEREVENING	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
OPGAVE BIJZONDER NP	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
OPGAVE BIJZONDER OP	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
ANDERS (BIJV. BOON VAN LOON /CONVERSIË)	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
OPGAVE WAARDEN AANSPRAKEN IN HET ECONOMISCH VERKEER BIJ EMIGRATIE	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
TOESLAGEN/TOESLAGENBELEID	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
TOESLAGEN IN AFGELOPEN JAREN	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
RAMING	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
JAARVERSLAG/JAARREKENING	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
HERSTELPLAN/PLAN BUF FERVORMING /DEKKINGSGRAAD	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
VERKLARING BELEGINGSBEGINSELEN	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
RESULTATEN VERMOGENSBEHEER	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
ACTUARIËLE ZAKEN	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
VOORUITBEREKENING FINANCIËLE POSITIE	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
ALM-STUDIE	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
CONTINUITEITSANALYSE	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
BESTUURSSAMENSTELLING/ CV'S EN NEVENFUNCTIES	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
ACTIVITEITEN DESKUNDIGHEIDSBEBODING	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
ROOSTER VAN AFTREDEN	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
VERGOEDINGEN AAN BESTUURSLEDEN	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
GEDRAGSCODE	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
DEELNAME AAN BESTUURSVERGADERINGEN	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
INFO OVER BESLUITEN AB-VERGADERINGEN	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
STATUTEN	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
ABTN, INTERNE RISICOBEHEERSING	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
REGLEMENTEN/ BESTUURSBESLUITEN	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
WIJZIGING REGLEMENTEN/BESTUURSBESLUITEN	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
ACTUARIEEL RAPPORT	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
ACTUELE PENSIOENONTWIKKELINGEN	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•

1. Kosten worden 50/50 in rekening gebracht bij deelnemer en zijn ex-partner, tenzij partijen een nadere verdeling zijn overeengekomen.

VOOR ALS HET ONMVERHOOPT NODIG IS...

Richtlijnen voor deelnemers en hun nabestaanden, als steun bij het onafwendbare afhandelen van formaliteiten bij overlijden.

MAATREGELEN BIJ LEVEN

- Overweeg of het nuttig c.q. noodzakelijk is een testament te maken. Hierbij wordt speciaal aandacht gevestigd op het zgn. langstlevende testament. Voor inlichtingen over het opmaken van een testament kunt u de notaristelefoon bellen: 0900-346 93 93 of een notariskantoor in uw omgeving. Denk hierbij in voorkomend geval ook aan het opmaken van een samenlevingscontract en regel, indien nodig, de verzorging van uw kinderen na uw overlijden.
- Stel giro- en bankrekeningen mede op naam van uw (huwelijks) partner, dit om te voorkomen dat deze rekeningen bij overlijden worden geblokkeerd; uw partner behoudt dan toegang tot die rekeningen. Bij de Postbank geldt geen maximum bedrag waarover kan worden beschikt. Bij het postkantoor is de folder 'Handleiding voor nabestaanden' verkrijgbaar, waarin uitvoerig wordt beschreven hoe met de girorekening, of andere producten van de postbank, na het overlijden van een rekeninghouder moet worden gehandeld en bevat ook een formulier 'Kennissegeving van overlijden'. Heeft u relaties met meerdere banken dan is het raadzaam bij de betreffende bank naar de gehanteerde procedure en maximumbedragen te informeren.
- Leg een map of ordner aan, waarin de volgende bescheiden kunnen worden opgeborgen:
 - Pensioen c.q. uitkeringsbescheiden (ook die van de AOW) en de daarop betrekking hebbende brochures en mededelingen. Het op de pensioenen of uitkeringsbescheiden vermelde registratienummer is van belang bij alle correspondentie met de betrokken instanties. Het kan zijn dat een vroegere werkgever een aparte pensioenregeling had doch dat een pensioenuitvoerder niet te vinden is bijvoorbeeld door naamswijziging. Of er hebben overdrachten plaatsgevonden door fusies of overnames. Deze zijn op te sporen via DNB, postbus 929, 7301 BD Apeldoorn (internet: www.DNB.nl). Men beschikt over een lijst van voormalige pensioenverzekeraars en hun rechtsopvolgers.
 - Familiepapieren, zoals geboorteakten, huwelijksakte, echtscheidingsakte, huwelijkse voorwaarden enz;
 - Belastingbescheiden en rekeningen, die voor de aangifte van de inkomsten - eventueel vermogensbelasting van belang zijn, een en ander betrekking hebbend op de afgelopen vijf jaar;
 - Lijst met bestaande giro-, bank-, spaar- en beleggingsrekeningen (handleiding!);
 - Lijst van verzekeringspolissen, aangeven welke polissen kunnen vervallen c.q. van kracht moeten blijven en waarbij een naamswijziging moet plaatsvinden;
 - Lijst van bezittingen en schulden, welke actueel moet worden gehouden;
 - Lijst van lidmaatschappen van verenigingen, eventueel aangeven welke voor de overblijvende partner niet meer van belang zijn;
 - Lijst van abonnementen op tijdschriften, periodieken of vakliteratuur, eventueel aangeven welke kunnen worden beëindigd;
 - Adressen en zo mogelijk telefoonnummers van nabestaanden, familieleden, vrienden en kennissen, die in geval van overlijden moeten worden ingelicht; banken en overige beheerders van uw bezittingen; de Vereniging van Nederlandse oud-loodsen; eventueel de loodsenassociatie.

MAATREGELEN BIJ OVERLIJDEN

- Bewaar alle rekeningen van de kosten die in verband met het overlijden worden gemaakt, deze zijn fiscaal aftrekbaar.
- Inschakelen (huisarts, ziekenhuis) voor het opmaken van een verklaring van overlijden.
- Waarschuwen van de/een uitvaartonderneming.
- Aangifte van overlijden bij de afdeling burgerzaken van de gemeente van overlijden, voor het doen opmaken van een akte van overlijden (wordt veelal door de uitvaartonderneming verzorgd). Het is aan te bevelen daarbij direct de nodige afschriften van deze akte te laten maken voor de te vervullen formaliteiten.

Deze zijn nodig voor het aanvragen van pensioen(en) bij BPL en SVB (Sociale Verzekeringsbank), voor AOW en/ of Anw, BPFK en overige pensioenfondsen, deze te voorzien van het betreffende registratienummer van de overledene (het BPFK vraagt bovendien om een uittreksel uit het huwelijksregister van de gemeente waar het huwelijk is gesloten); notaris i.v.m. testament en akte van erfrecht; verkrijging van verzekeringsgelden enz.; belastingdienst met vermelding van sof nummer; bank(en) met vermelding van rekeningnummer(s); (zorg)verzekeringen, met vermelding relatienummer (s) i.v.m. naamswijziging(en). Hieraan zijn kosten verbonden, behalve voor het aanvragen van pensioen(en) Deze zijn gratis verkrijgbaar (de gemeente zal daarop aantekenen "afgegeven ten dienste van het aanvragen van pensioen"). Een aantal maatregelen wordt ook wel door een uitvaartonderneming verricht en hierover wordt wel informatie gegeven.

- Eventueel inschakelen van een geestelijk verzorger voor geestelijke bijstand en voor de verzorging van een kerkelijke plichtigheid.
- Bericht sturen aan instanties die uitkeringen verzorgen (binnen 6 weken). Hiervoor gebruik maken van de afschriften van de Akte van overlijden, deze voorzien van het betreffende registratie/ pensioennummer. Voor ABP aspecten: ABP, Postbus 4888, 6401 JR Heerlen. Voor BPL-gepensioneerden / (oud)registerloosden: Stichting Beroepspensioenfondsen Loodsen (BPL) Postbus 830, 3000 AV Rotterdam. Bezoekadres: Seattleweg 7, havennummer 2801, Pernis Rotterdam, telefoon: 010 4987451/ 52. Toezenden van overlijdensbericht of annonce; uittreksel van het overlijdensregister; persoonsgegevens van degenen die recht hebben op weduwe/ wezenpensioen van het BPL; opgave van (niet geblokkeerde) giro/ bankrekening van de echtgeno(o)t(e); (eventuele) gegevens van ex-echtgenote; opgave door (oudere) wezen van: studieverklaring dagstudie; naam, voornamen, adres; giro/ banknummer waarop het wezenpensioen gestort dient te worden(dit gebeurt rechtstreeks).

Overlijdensuitkering:

- Reglement 1988: 1/6 deel van de pensioengrondslag, respectievelijk 1/6 deel van het jaarlijkse OP
- Reglement 2004: voor de nabestaande van de deelnemer wordt bij de Stichting Staber een verzoek voor een schenking (12 procent van de pensioengrondslag) ingediend. Bij overlijden van een gepensioneerde worden twee maanden ouderdomspensioen, zoals dat laatstelijk gold voor overlijden, als een uitkering ineens uitbetaald.

Als de overledene uit vorige dienstbetrekkingen een pensioen ontving, ook deze fondsen berichten i.v.m. een pensioen voor de overblijvende (huwelijks)partner zoals bijvoorbeeld het Bedrijfspensioenfonds voor de Koopvaardij (BPFK) p/a PVF Nederland B.V. Postbus 9251, 1006 AG Amsterdam; bezoekadres: Molenwerf 2-8 1014 AG Amsterdam tel: 020 607 40 69 het BPFK schriftelijk of telefonisch in kennis stellen van het overlijden. Men krijgt dan een aanvraagformulier toegestuurd (men wenst: uittreksel uit overlijdensregister en uit huwelijksregister van de gemeente waar het huwelijk is gesloten). Zie ook: www.scheepvaartnet.nl. Indien de overledene bij vorige werkgevers een pensioenverzekering had en deze premievrij is gemaakt (zgn. slaper), moet ook deze uitkering aldaar worden aangevraagd.

- Indien de overledene een AOW pensioen genoot, en in Nederland woonachtig was, moet van het overlijden zo spoedig mogelijk bericht worden gegeven aan het districtskantoor van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) in het ressort, waarin de woonplaats van de overledene is gelegen. Voor het buitenland moet het kantoor van de SVB te Amstelveen te worden ingelicht. Adres: postbus 357, 1180 AJ Amstelveen (tel: 020-6565656). Zie voor ander kantoren: www.svb.nl.
- Alle maatschappijen waarbij verzekeringen zijn afgesloten dienen van het overlijden in kennis te worden gesteld. Hierbij vermelden de polisnummers alsmede namen en adressen van de nabestaanden. Nagaan of er nog lopende verzekeringen zijn die premievrij worden bij overlijden. Zonodig de verzekeringsadviseur raadplegen. Voor polissen die van kracht blijven, b.v. brandverzekering, huis, inboedel, auto, boot, caravan, e.d. dient naamswijziging plaats te vinden (denk ook aan 'groene kaart' bij autoverzekering); ziektekostenverzekeringsmaatschappij inlichten.
- Bij eigendom woning via de gemeente bij het kadaster het huis op eigen naam laten registreren. Hieraan zijn kosten (geen overdrachtskosten) verbonden maar het is belangrijk als het eigen huis later verkocht gaat worden.
- Indien men een hypotheek heeft op het huis, verdient het aanbeveling de hypotheekakte te controleren of daarin een clausule is opgenomen waarin bepaald is dat bij overlijden van de echtgenoot of partner de hypotheek wordt (of kan worden) beëindigd.
- Tevens nagaan of in verband met het overlijden nog andere lopende financiële verplichtingen komen te vervallen.
- Zeg eventueel abonnementen op van tijdschriften, periodieken, vakliteratuur en lidmaatschappen van verenigingen die niet meer van belang zijn voor de overblijvende partner.
- Bezien of eventueel het paspoort van de overgebleven (huwelijks)partner moet worden gewijzigd. Mocht u onverhoopt iets overkomen (b.v. tijdens verblijf in het buitenland) dan is men op de hoogte van uw situatie.
- Ga na of het mogelijk is verlaging van bepaalde tarieven aan te vragen, zoals reinigingsrechten en milieubelasting, indien na overlijden een éénpersoons huishouding wordt gevoerd. Deze regelingen verschillen per regio/gemeente. Daar door het overlijden een deel van het inkomen wegvalt, bestaat de kans dat men op grond van het (lagere) gezinsinkomen in aanmerking komt voor subsidieregelingen, studievergoedingen e.d.
- Beschikt men over een auto:
 - Blijft deze in gebruik dan kentekenbewijs over laten schrijven/naamswijziging.
 - Wordt deze niet meer gebruikt, dan bericht sturen van overlijden naar Centraal Bureau motorrijtuigenbelasting, Antwoordnummer 470, 7300 Apeldoorn, en verzoeken om terugstorting van teveel betaalde motorrijtuigenbelasting.
 - Bij verkoop van de auto: zie op het bij de auto behorende 'overschrijvingsbewijs' welke handelingen nodig zijn voor overdracht aan de nieuwe eigenaar.
 - Wordt de auto niet verkocht doch gesloopt dan dienen de, bij de auto behorende, documenten binnen 20 dagen te worden opgestuurd aan: Rijksdienst voor het Wegvervoer, Postbus 30000, 9640 RA Veendam. Zie ook: www.rdv.nl.
 - Belasting blijft verschuldigd zolang de auto niet op een andere eigenaar is overgegaan en zich op de openbare weg (ook parkeerplaats) bevindt.
- Behandelende artsen (huisarts, specialisten en tandarts) van overlijden in kennis stellen.
- Sinds 1 juli 1996 is de Algemene nabestaandenwet (Anw) van kracht.

Deze wet regelt het recht op een Anw nabestaandenuitkering voor mannen en vrouwen van wie de (huwelijks)partner op of na 1 juli 1996 is overleden. In de Anw is ook het recht voor wezen en halfwezen geregeld. De Anw wordt evenals de AOW uitgevoerd door de Sociale Verzekeringsbank (SVB). Zie voor adressen: www.svb.nl.

- U kunt via de info filter van de Stichting Zelfregulerend Dialogue Marketing (SZDM) de adresgegevens van overledenen uit gegevens bestanden laten verwijderen. Door de infofilter wordt ongewenste reclame via post, telefoon, SMS, e-mail en marktonderzoek tegengegaan. De SZDM werkt samen met een aantal brancheverenigingen. Aanmelden voor de infofilter kan op de volgende manieren. Post: infofilter, antwoordnummer 660, 1000 TL Amsterdam. Internet: www.infofilters.nl

C O N T A C T

CONTACT MET HET FRONTOFFICE

Heeft u vragen of opmerkingen over de pensioenregeling, uw uniform pensioenoverzicht, de ingehouden premie of over de informatievoorziening? Neem dan contact op met het frontoffice:

NORA VAN BEEK (MEDEWERKER PENSIOENEN)

088 900 25 41

N.VANBEEK@LOODSWEZEN.NL

THEO WITTKAMPF (MANAGER PENSIOENEN)

088 900 25 40

T.WITTKAMPF@LOODSWEZEN.NL

STICHTING BEROEPSPENSIOENFONDS LOODSEN ROTTERDAM

• BERGHAVEN 16 • 3151 HB HOEK VAN HOLLAND •

POSTBUS 830 • 3000 AV ROTTERDAM • TEL 088 900 25 41

• FAX 088 900 25 55

W W W • B P L O O D S E N • N L